

T.C.
Harp Akademileri
Stratejik Araştırmalar Enstitüsü

**TÜRKİYE’NİN AVRUPA BİRLİĞİ’NDE YÜRÜTTÜĞÜ KAMU
DİPLOMASİSİ: FRANSA ve İSPANYA ÖRNEĞİ**

Strateji ve Stratejik Araştırmalar Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Burak EMEN

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Esra HATİPOĞLU

İstanbul-2013

TEZ TANITIM FORMU

YAZAR ADI SOYADI : Burak EMEN

TEZİN DİLİ : Türkçe

TEZİN ADI : Türkiye'nin Avrupa Birliği'nde Yürüttüğü
Kamu Diplomasisi: Fransa ve İspanya Örneği

ENSTİTÜ : Stratejik Araştırmalar Enstitüsü

ANA BİLİM DALI : Strateji ve Stratejik Araştırmalar

TEZİN TÜRÜ : Yüksek Lisans

TEZİN TARİHİ : 10.10.2013

SAYFA SAYISI : 93

TEZ DANIŞMANI : Prof. Dr. Esra Hatipoğlu

DİZİN TERİMLERİ : Kamu Diplomasisi, Fransa, İspanya, Türkiye,
Yumuşak Güç

TÜRKÇE ÖZET : Bu çalışma kamu diplomasisi kavramı ve
Türkiye'nin, Avrupa Birliğinde yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetlerini ortaya
koymak amacıyla hazırlanmıştır.

DAĞITIM LİSTESİ : 1. Stratejik Araştırmalar Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

Bu tezin içerdiği hususlar bireysel görüşlerimi yansıtır, Türk Silahlı Kuvvetlerinin görüşlerini yansıtmaz.

Burak EMEN

T.C.
Harp Akademileri
Stratejik Araştırmalar Enstitüsü

**TÜRKİYE’NİN AVRUPA BİRLİĞİNDE YÜRÜTTÜĞÜ KAMU
DİPLOMASİSİ: FRANSA ve İSPANYA ÖRNEĞİ**

Strateji ve Stratejik Araştırmalar Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Burak EMEN

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Esra HATİPOĞLU

İstanbul-2013

STRATEJİK ARAŞTIRMALAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Burak EMEN'in "Türkiye'nin Avrupa Birliği'nde Yürüttüğü Kamu Diplomasisi: Fransa ve İspanya Örneği" adlı tez çalışması, jürimiz tarafından STRATEJİ ve STRATEJİK ARAŞTIRMALAR ana bilim dalında YÜKSEK LİSANS/DOKTORA tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Prof. Dr. Esra HATİPOĞLU

Üye

Doç. Dr. R. Kutay KARACA

Üye

Yrd. Doç. Dr. Esra Pakin ALBAYRAKOĞLU

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

/ /2013

Zekeriya TÜRKMEN

Dr. Öğretmen Albay

Enstitü Müdürü

ÖZET

Dış politika üretim ve uygulama süreçlerinde, gelişen bilgi ve iletişim teknolojilerinin de etkisiyle toplumlar bu süreçlerin sadece nesnesi halinden çıkıp aynı zamanda öznesi haline de gelmişlerdir. Bilginin bu kadar kolay ve çabuk ulaşılabilir, toplumların yaşanan gelişmelerle bu kadar iç içe olduğu bir dönemde devletler, dış politikalarında başarıya ulaşabilmek için hedef ülke kamuoylarının da desteğini almak zorundadır. Askeri ve ekonomik kapasite ve yaptırımlara dayanan sert güç; karşılıklı bağımlılığın arttığı, dünyanın küreselleştiği ve söz konusu gücün kullanımının aşırı maliyetli olduğu bir dönemde yerini yumuşak güç üretme araçlarına bırakmıştır. Kamu diplomasisi, geleneksel anlamda, yabancı toplumlarla, onların “zihin ve yüreklerini fethetmeye”, ve bu vesileyle hükümetlerinin davranışlarını etkileyebilmeye yönelik doğrudan kurulan bir devlet iletişim tekniğidir.

Türkiye, özellikle Soğuk Savaş sonrası dönemde, tarihsel ve kültürel bağlarının bulunduğu bölgelerde, batının da desteğini alarak daha aktif siyaset yürütmeye başlamıştır. Sahip olduğu bu bağlar ve ülkenin kuruluşundan beri dış politikanın temelini oluşturan “Yurtta Sulh, Cihanda Sulh” ilkesi, bölgede siyaset yürüten Türkiye’nin yumuşak güç üretmeye yönelmesine neden olmuştur. Özellikle son dönemde yoğunlaşan bu güç üretim faaliyetleri, kamu diplomasisi çalışmalarının da ülkede önem kazanmasını sağlamıştır.

Türkiye’nin uzun yıllardır içinde bulunduğu Avrupa Birliği’ne üyelik sürecinde karşılaştığı sorunların altında, üye devletlerin Türkiye’ye yönelik sahip olduğu olumsuz algılar da yatmaktadır. Bu nedenle, kendi kültürünü, tarihini, çıkar ve amaçlarını bu ülkelerde tanıtabilmek ve böylelikle kendisine olan desteği arttırarak, ülkeyi Avrupa’ya kabul ettirebilmek Türkiye için üyelik sürecinde ancak başarılı kültürel faaliyetlerle sağlanabilecek önemli bir husustur. Bu yüzden ki Türkiye Avrupa Birliğinde yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetlerine giderek ağırlık vermekte ve birçok alanda, birçok kurumu vasıtasıyla söz konusu çalışmalarını sürdürmektedir.

Bu çalışmada öncelikle kamu diplomasisi kavramının kuramsal bir analizi yapılmaya çalışılarak, kavramın tarihi gelişimi, ilgili olduğu ya da karıştırıldığı kavramlar ortaya konulmak istenmiştir. Ardından Türkiye’de kamu diplomasisi faaliyetleri yürüten kurumlardan bahsedilerek, Türkiye’de kamu diplomasisi çalışmalarının kimler tarafından ve ne şekilde yürütüldüğü üzerinde durulmuştur. Son bölümde ise Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne üyelik sürecinde, Avrupa Birliği üyesi ülkelerde yürüttüğü kamu diplomasi faaliyetlerini ortaya koyabilmek amacıyla, Fransa ve İspanya’da yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetlerinden örnekler verilmeye çalışılmıştır.

Summary

In the new international system, societies are not only an object of foreign policies but also a subject of it. With the great development of communication technologies, especially internet and global news agencies, people have a chance to reach daily information about what is happening around the world and this situation makes them more sensitive to international relations process. Therefore, to produce successful foreign policies, for governments it is a must to collect the support of foreign society about their policies. Public diplomacy is the best way to “gain the peoples heart and minds” and it is preferred by international actors instead of hard power instruments.

With the end of Cold War, Turkey has trying to be more active in his cultural and historical linked regions. And also with the main element of the Turkish foreign policy, “Peace at home, Peace in the World” soft power strategies are being more meaningful for Turkey especially his membership process to EU. One of the biggest obstacle to Turkey’s membership is the negative Turkey perception of EU member countries. Therefore, introducing its culture and goals to other countries, Turkey’s membership will be more easier than before.

In the first part of the study, public diplomacy concept was examined, some definitions of this concept were tried to explain and also the relation between other concepts like power, soft power, relationship building, etc. The historical background and its dimensions of public diplomacy was also tried to be studied.

In the second part of the study, Turkish public diplomacy institutions and their activities were studied.

In the last part of the study, to introduce Turkish public diplomacy activities intended to European Union; were tried to give examples of Turkish public diplomacy activities in France and Spain.

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
ÖZET	I
SUMMARY	II
İÇİNDEKİLER	III
KISALTMALAR	IV
TABLolar	VI
ÖN SÖZ	VII
GİRİŞ	1
BÖLÜMLER	
BİRİNCİ BÖLÜM:	
1.1. KAMU DİPLOMASİSİ KAVRAMININ KURAMSAL ANALİZİ	4
1.1.1. GELENEKSEL DİPLOMASİ VE KAMU DİPLOMASİSİ	4
1.1.2. KAMU DİPLOMASİSİNİN TANIMI	6
1.1.3. YUMUŞAK GÜÇ VE KAMU DİPLOMASİSİ	13
1.1.4. KAMU DİPLOMASİSİ BOYUTLARI VE UNSURLARI	16
1.1.5. KAMU DİPLOMASİSİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR	18
1.1.6. TARİHSEL SÜREÇTE KAMU DİPLOMASİSİ	20
İKİNCİ BÖLÜM:	
2.1. TÜRKİYE'DE KAMU DİPLOMASİSİ FAALİYETLERİ	29
2.1.1. TÜRKİYE'DE KAMU DİPLOMASİSİ FAALİYETLERİ YÜRÜTEN KURUM VE KURULUŞLAR	31
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM:	
3. TÜRKİYE'NİN AVRUPA BİRLİĞİNDE YÜRÜTTÜĞÜ KAMU DİPLOMASİSİ : FRANSA ve İSPANYA ÖRNEĞİ	57
3.1. FRANSA	60
3.2. İSPANYA	67
SONUÇ	74
KAYNAKÇA	76

KISALTMALAR

ABDİGM	:	Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü
ABİS	:	Avrupa Birliği İletişim Stratejisi
ABYİS	:	Avrupa Birliği'ne Yönelik İletişim Stratejisi
AET	:	Avrupa Ekonomik Topluluğu
AFHISTURK	:	Asociacion Foro Empresarial Hispano Turco- Türk-İspanyol İşadamları Derneği
AGSP	:	Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası
APYB	:	Asya-Pasifik Yayın Birliği
BYEGM	:	Basın-Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü
DEİK	:	Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu
EIM	:	European Institution of Media- Avrupa Medya Enstitüsü
IFA	:	Fransa Yatırım Ajansı
IFEA	:	Institut Français d'etudes Anatoliennes
ITU	:	Union of International Telecommunication- Uluslararası İletişim Birliği
İKSV	:	İstanbul Kültür Sanat Vakfı
KDK	:	Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü
LLP	:	Lifelong Learning Programme- Hayatboyu Öğrenme Programı
MAP	:	Misafir Askeri Personel
MEB	:	Milli Eğitim Bakanlığı
MEDAM	:	Medeniyet Araştırmaları Merkezi
Sciences PO	:	Institut d'Etudes Politiques de Paris
TİKA	:	Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı
TOBB	:	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

TRT	:	Türk Radyo ve Televizyon Kurumu
TÜSiAD	:	Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği
TÜYİS	:	Türkiye'ye Yönelik İletişim Stratejisi
TYDTA	:	Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı
UA	:	Türk Ulusal Ajansı
UER/EBU	:	European Broadcasting Union- Avrupa Yayın Birliği
UETD	:	Union of European Turkish Democrats- Avrupalı Türk Demokratlar Birliği
USIA	:	United States Information Agency- Amerika Birleşik Devletleri Enformasyon Ajansı
VOA	:	Voice of America- Amerikanın Sesi Radyosu
VOT	:	Voice of Turkey- Türkiye'nin Sesi Radyosu
YEE	:	Yunus Emre Enstitüsü
YETEM	:	Yunus Emre Türkçe Eğitim ve Öğretim Merkezi
YEV	:	Yunus Emre Vakfı

TABLÖLAR

SAYFA

TABLO-1: Yumuşak Güç Kaynakları, Güvenilirlik ve Meşruluk Hakemleri ve Yumuşak Güce Maruz Kalanlar	15
TABLO-2: Sert ve Yumuşak Güç	16
TABLO-3: Eski ve Yeni Kamu Diplomasisi Kavramlarının Karşılaştırılması	25
TABLO-4: TRT-World.com'un alternatif yayın adresleri	35

ÖN SÖZ

Gelişen iletişim teknolojileri ile birlikte uluslararası sistem aktör ve konuları bakımında değişirken, daha önceki dönemlerde uluslararası ilişkilerde edilgen bir konuma sahip toplumlar da özellikle dış politika süreçlerinde önemli bir yere sahip olmaya başlamışlardır. Toplumların bu yeni konumu, dış politika uygulayıcılarının, mevcut amaç ve politikalarını gerek kendi gerekse yabancı toplumlarda anlatmaları ve böylelikle uluslararası çapta kendi lehlerine kamuoyu oluşturmalarını zorunlu kılmıştır. Söz konusu zorunluluk ortaya kamu diplomasisi kavramının çıkmasına ve ilk örnekleri tarihin eski zamanlarında yer alsa da güncel siyasette sıklıkla kullanılan bir araç haline gelmesine yol açmıştır.

Türkiye’de kamu diplomasisi kurumsal manada henüz yeni bir kavramdır. Bu alanda yapılan çalışmalar gittikçe sayısal olarak artmakta, içeriği ise genişlemekte ve derinleşmektedir. Bununla birlikte uluslararası alanda faaliyet gösteren birçok kurum ve kuruluş vasıtasıyla Türkiye, belirlenen ülkelerde kamu diplomasisi çalışmaları yürütmektedir. Bu çalışmalar özellikle Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne üyelik sürecinde, mevcut olumsuz algıların kırılmasında ve Türk kültürünün bu ülkelerde daha iyi tanıtılarak ülke adına olumlu bir imaj inşa edilmesinde kritik öneme sahiptir. Türkiye’nin Avrupa Birliği’nde yürüttüğü mevcut kamu diplomasisi faaliyetlerini daha iyi ortaya koymak amacıyla bu çalışma, Birlik üyesi iki ülke olan Fransa ve İspanya’da gerçekleştirilen kamu diplomasisi faaliyetlerinden örneklerle de yer vermiştir.

Tez çalışmamın her safhasında benden desteğini bir an olsun esirgemeyen, tezimi hazırlama sürecinde bana eşsiz katkılarıyla, sayesinde çalışmamı hazırlayabilmemi sağlayan değerli tez danışmanım Prof. Dr. Esra HATİPOĞLU’ ya teşekkürü bir borç bilirim. Bununla birlikte gerek yüksek lisans eğitimim sırasında gerekse bu çalışmanın hazırlanma sürecinde, bana vermiş oldukları destekleriyle SAREN akademik ve idari personeline ve sınıf arkadaşlarıma teşekkür etmek isterim.

Bütün bu tez hazırlama döneminde, her zaman yanımda olan, maddi ve manevi anlamda benden desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen aileme ve arkadaşlarıma; kendisinin yaşadığı zor dönemlerine rağmen her zaman yanımda olan Sayın Merve BOŞAT’ a özel teşekkürlerimi iletirken bu çalışmamı tez hazırlama sürecimde yanımda olan herkese ithaf ederim

Burak EMEN

Giriş

Soğuk Savaş Dönemi'nde karşımıza çıkan askeri temelli ve devlet odaklı ilişkiler bütünü, Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte uluslararası örgütler, sivil toplum kuruluşları, çok uluslu şirketler ve hatta bireylerin kendilerinin bile aktör haline gelmesiyle derinleşmiş; göç, siber terör, kitle imha silahları, çevre sorunları, terörizm, başarısız devletler gibi yeni güvenlik algılamalarıyla ise genişlemiştir. Sistemde yaşanan söz konusu değişim, eskiden beridir uluslararası ilişkilerin temel ve yegane aktörü olarak kabul edilen devletin, dış politika oluşturma ve oluşturduğu dış politika adımlarını hem kendi ülke sınırları içerisindeki hem de hedef aldığı toplumun kamuoyunda kabul ettirme ve bu adımlara destek toplama ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Artık küresel çapta yayınlar yapan kanalların olduğu, insanlara oturdukları yerden dünyanın herhangi bir yerinde yaşanan gelişmeyi an be an takip edebilmesine olanak sağlayan internetin olduğu ve bunun gibi, insanlara bilgiye sınırsız ulaşabilme imkânı veren, onların dünyayı küresel bir bakış açısıyla analiz edebilmesine yardımcı olan ve böylece dünya meselelerine duyarlı toplumlar yaratan bilgi teknolojileri, söz konusu toplumların kalp ve zihinleri fethedilmeden dış politika adımlarında başarıya ulaşmanın mümkün olamayacağı bir durum yaratmıştır. Yukarıda anlatılan madalyonun öbür ucunda artan bilgi kaynakları ve verilerin yanında dezenformasyon, asparagas, toplumları kışkırtmaya yönelik yanlış yayınlar gibi riskler karşısında da devletlerin ihtiyatlı olma gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. İşte bahsedilen bu sebeplerden dolayı devletler hem karşı toplumda kendi kültürünü, dünya görüşlerini, çıkarlarını, amaçlarını anlatarak cazibe yaratmak ve dış politikada destek sağlamak hem de üretilen olumsuz haberlerin önüne geçerek, yarattığı imajı korumak amacıyla diplomasi ile ilgili bir kavram olan kamu diplomasisine ağırlık vermeye başlamıştır. Yeni uluslararası sistemde yaşanan ve yukarıda bahsedilen teknolojik gelişmelerin de etkisiyle, aslında kökenleri eski dönemlere dayanan ve sert güç yerine yumuşak güç üretebilme kapasitesine sahip kamu diplomasisi faaliyetleri, günümüzde uluslararası aktörler tarafından tercih edilen önemli bir dış politika aracı haline gelmiştir.

Kökeni itibarıyla, "ikiye katlamak" ve "katlanmış kağıt" gibi anlamlara gelen Diplomasi kelimesi, kitabı tanımlayarak, "Farklı ülkelerdeki hükümetler arasındaki siyasi temaslar aracılığıyla, dış politikaları pratiğe dökmek." anlamına gelmektedir. Bu noktada diplomasi kelimesini yukarıda sözü edilen kelime kökeni üzerinden inceleyecek olursak, diplomasi kavramının hükümet ve hükümetler tarafından yetkili kılınmış organlar ile sınırlı, halktan gizli ve toplumun edilgen rolde olduğu bir süreç olduğu ortaya çıkmaktadır. Ancak iletişim devrimleri ve özellikle radyonun icadı;

devletlerin, rakip ülkelerin halklarına doğrudan ulaşabilme ve onları etkileyebilme imkânını ortaya çıkarmış ve Birinci Dünya Savaşından sonra özellikle Bolşevikler ve Naziler tarafından bu imkân, kendi ideolojilerine taraftar kazanma amacıyla etkili bir biçimde kullanılmıştır. Bu güç elde edebilme fırsatı kısa süre içerisinde diğer ülkeler tarafından da fark edilmiş ve silahlanma yarışının yanında devletler, toplumları etki altına alabilecek ve onları kendi tarafına çekecek kurum ve politika üretme rekabetine de girmişlerdir. Bu rekabet uluslararası ilişkilerde geleneksel diplomasi, kamu diplomasisine evrimleştiği bir süreci de beraberinde getirmiştir.

Kamu diplomasisi kavramını ilk kez Tufts Üniversitesi, Fletcher School of Law and Diplomacy Bölümü Dekanı Edmund Gullion 1965 yılında kullanmıştır. Gullion'a göre kamu diplomasisi, halkların tutumunun, dış politikanın oluşumu ve yürütülmesine sağladığı katkı ile ilişkilidir ve kamu diplomasisi, uluslararası ilişkilerin geleneksel diplomasi dışındaki, hükümetler tarafından yabancı ülkelerde kamuoyu desteği sağlanması, özel kuruluşların diğer ülkelerde iletişimde bulunması gibi alanları kapsamaktadır. Bu anlamda kamu diplomasisi, dış politika oluşturma ve yerine getirme sürecinde halkın yönelimini kontrol edebilmek ve uluslararası ilişkilerdeki geleneksel diplomasi boyutlarının ötesine geçerek, ülkeler arası bilgi ve fikir akışı ve aynı zamanda devletlerin başka ülkelerde kendi fikirlerini üretebilmesine olanak sağlamaktır.

Bir devlet, dünya siyasetinde istediği sonuçları, başka devletlerin onu takip etmelerini, değerlerine hayran olmalarını sağlayarak o devlete imrenmeleri ve böylece söz konusu devlet tarafından istedikleri yöne çekilebilmeleriyle elde edebilir. Bunu tehdit veya rüşvetle değil cazibe üretebilme, kültür, siyasi değerler ve kurumlar aracılığıyla sağlıyorsa o ülke için yumuşak güç ürettiği denilebilir. Bu yüzden yumuşak gücün en önemli özelliği, diğer ülkelerin tercihlerini şekillendirmektir.

Soğuk Savaş'ın bitimi ve ardından ilerleyen süreçte Türkiye, dış politikada daha aktif bir tutum içerisine girmiştir. Türkiye bu dönemde Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde, tanınmamak değil, yanlış tanınmak neticesinde sahip olduğu olumsuz imajdan muzdarip olmaktadır. Avrupa Birliği ve üzerine inşa edildiği Avrupalılık kimliği, Türklerin ve Müslümanların ötekileştirilmesi üzerinden şekillenen bir kimliktir. En kötü döneminde bile Avrupa topraklarının yaklaşık çeyreğini elinde bulunduran Türklerin, böyle bir yapının içerisinde kendine yer edinebilmesi kolay değildir. Üyelik sürecinin getirdiği yasal sorumlulukların yanında, Avrupa Birliği'ne üye olmak isteyen Türkiye'nin aşması gereken en büyük engellerden birisi de Avrupa Birliği üyesi bazı ülkelerde kendisine yönelik sahip olunan, yukarıda sözü geçen negatif algılardır. Bu

algıları ortadan kaldırmak ve olumlu algılar yaratabilmek, üye ülkelerle karşılıklı kültürel alışverişlerde bulunarak, birbirlerinin dünyaya bakış açılarını anlayarak, ortak kültür, amaç ve çıkarların bir araya getirilerek yeni bir bakış açısı oluşturmayla mümkün olacaktır. Eğer Türkiye bunu başarabilirse, bugüne kadar artık katılan, aşılması zor görülen birçok engeli daha kolaylıkla aşabilecek ve Avrupa Birliği hedefine daha hızlı ulaşabilecektir.

Türkiye yukarıda bahsedilen dış politika amaçlarına ulaşabilmek için kamu diplomasisi faaliyetlerine hız vermiş ve daha etkin çalışmalar yürütebilmek adına daha kurumsal hareket etmeye başlamıştır. Avrupa Birliği hedefleri yolunda Türkiye’de birçok kurum, yurtdışında kültür ve tanıtım faaliyetlerinde bulunmakta ve düzenledikleri kongre, konferans, konser, sempozyum, resim sergisi, kültür günleri gibi etkinliklerle Türk kültürünü yabancı ülkelerde tanıtmakta ve bu sayede Türkiye’nin daha çok tanındığı, Türkiye’ye yönelik önyargıların yavaş yavaş kırılmaya başladığı ve bu sayede Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne üyeliğine eskisine nazaran daha olumlu yaklaşan bir Avrupa kamuoyu yaratma yolunda ilerlemektedir.

Bu çalışma da Türkiye’nin Avrupa Birliği’nde yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetleri kapsamında Fransa ve İspanya’da, Türkiye’nin ne gibi çalışmalar yürüttüğünü ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda tezin ilk bölümü, kamu diplomasisi kavramına kuramsal bir analiz yapmayı amaçlamakta bunun yanında kamu diplomasisinin tarihçesinden bahsederek, kavramın kapsam ve boyutlarının bununla birlikte, literatürde karıştırıldığı ya da ilgili olduğu diğer kavramların neler olduğunu ortaya koymaya çalışacaktır. Tezin ikinci bölümünde ise Türkiye’de kamu diplomasisi yürüten kurumlar incelenerek, söz konusu kurumların bu çalışmaları nasıl gerçekleştirdiği ve neler yaptığından kısaca bahsedilecektir. Çalışmanın son bölümünde ise daha spesifik olarak Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne üyeliği sürecinde Fransa ve İspanya’da kendini daha iyi tanıtmak, söz konusu ülkelerle ortak paydalar oluşturabilmek ve böylelikle daha olumlu bir Türkiye algısı yaratabilmek amacıyla ortaya koyduğu kamu diplomasisi faaliyet örnekleri incelenecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KAMU DİPLOMASİSİ KAVRAMININ KURAMSAL ANALİZİ

Günümüz uluslararası ilişkilerinde, iletişim ve bilgi teknolojilerinde yaşanan köklü değişimlerle birlikte, sistemin aktörleri dış politika uygulama süreçlerinde artık sadece diğer devletlerin hükümetlerini ya da bürokratik mekanizmalarını değil; aynı zamanda toplumlarını da dikkate alma zorunluluğu ve etkileme ihtiyacı içinde bulunmaktadır. Aynı zamanda söz konusu düzende, bireyler ve halklar da artık dış politikada ilgili, istekli ve etkili bir pozisyona kavuşmuş ve bu pozisyonları, çok boyutlu iletişim mekanizmalarının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Günümüzde insanlar, internet, uluslararası basın kuruluşları, televizyon, radyo gibi iletişim araçları vesilesiyle, ilgi duydukları konular hakkında çok kolaylıkla güncel bilgilere erişebilmekte, coğrafi açıdan kendileri için Dünya'nın öbür ucu olarak gördükleri yerlerdeki gelişmeleri gün be gün takip edebilmektedir. Dolayısıyla artık devletler için yabancı kamuoylarını etkilemek ve böylece kendi dış politika ve çıkarlarına uluslararası boyutta gereken desteği sağlamak, söz konusu çıkar ve amaçlarını destekleyecek gündemi oluşturabilmek, dış politikalarının vazgeçilmez bir unsuru haline gelmiştir. İlk örneklerine Antik Çağ'da bile rastlayabildiğimiz kamu diplomasisi kavramı ve faaliyetleri, devletlerin bu ihtiyaçlarını karşılamada giderek artan öneme sahip bir dış politika aracıdır. Güncel uluslararası ilişkilerde kilit öneme sahip kamu diplomasisi, Türkiye'nin de göz ardı edemeyeceği bir kavramdır. Sistemdeki diğer birçok ülke gibi Türkiye de dış politikalarını hayata geçirirken kamu diplomasisi faaliyetlerinden yararlanmakta ve bu faaliyetleri daha planlı ve programlı biçimde yürütebilmek için kamu diplomasisini kurumsallaştırma çalışmalarına hız vermiştir. Söz konusu kavramın Türkiye'deki örneklerine geçmeden önce, kamu diplomasisi kavramının ne olduğu, literatürde ne şekilde ele alındığı, tarihsel süreçte geçirdiği dönüşüm gibi özelliklerine bakmak faydalı olacaktır.

1.1. Geleneksel Diplomasi ve Kamu Diplomasisi

Diplomasi kelimesi, temel olarak, "ikiye katlamak" ve "katlanmış kağıt" gibi anlamlara gelen Yunanca kökenli "diploma" kelimesinden türemiştir. Kitabî tanımıyla, "farklı ülkelerdeki hükümetler arasındaki siyasi temaslar aracılığıyla, dış politikaları pratiğe dökmek" anlamına gelen diplomasiyi yukarıda bahsedilen kelime kökeni ile birlikte düşünecek olursak, diplomasi kavramının hükümet ve hükümetler tarafından yetkili kılınmış organlar ile sınırlı, halktan gizli ve toplumun edilgen rolde olduğu bir

süreç olduğu ortaya çıkmaktadır¹. Nicholas Cull'un, "uluslararası aktörlerin, uluslararası sistemde kullandıkları savaş dışı mekanizmalar" olarak tanımladığı geleneksel diplomasi², bu anlayışla tarih içerisinde yüksek seviyedeki hükümet yetkililerinin, kapalı kapılar ardında müzakere ettikleri, dış politika aktivitelerini gerçekleştirdikleri ve sonuçlarını halka açıkladıkları bir süreç olarak devam etmiştir.

Radyonun icadı, diplomasi uygulamalarında köklü bir değişikliğe neden olmuştur. Radyonun icadından önce, devletlerin yabancı halklara ulaşabilmesi çok zor olduğu için, diplomaside devletin temel ve tek aktör olduğu yapı aynen korunuyordu. Hatta 1927 yılı Havana Sözleşmesi ile devletler, diplomatların ilişkilerini sadece ev sahibi ülkenin dış ilişkiler ofisi ile sınırlandırmış, diplomatların o ülke halkı ile doğrudan iletişime geçmesini yasaklamıştır³. Radyonun icadı ile birlikte devletler, ülke sınırları ya da gümrük kontrolleri gibi süreçlerle uğraşmadan, karşı devlet halkları ile doğrudan iletişime geçebilme şansına erişmişlerdir. Radyo, bu özelliği ile Birinci Dünya Savaşı'nın ardından Bolşevikler ve Naziler tarafından bir güç kazanma unsuru olarak propaganda yapma amacı ile kullanılmıştır⁴. Başka ülkelerde halkları kendi yönetimlerine karşı kışkırtmak ve kendi ideolojilerine yakın toplumlar yaratabilmek amacı ile radyo yayınlarının kullanılması, iletişim araçlarının dış politikada kullanılmasına farklı bir boyut kazandırmıştır. Fransız Hükümeti'nin 1923 yılında diğer ülkelerle kültürel ilişki kurabilmek için, dış işleri servisine yeni bir departman açma kararı, geleneksel diplomasiden kamu diplomasisine uzanan süreçte önemli bir diğer faktör olmuştur. Büyükelçi çalışanı olmayan, böylelikle diplomatik kuralları çiğnememiş olan ve gittikleri ülkede "Alliance Française" adına görev yapan kültür elçileri, o ülkedeki halklarla doğrudan iletişime geçme ve onları etkileyebilme şansına erişiyordu⁵.

Birinci Dünya Savaşı'nın bitmesinin ardından, Wilson İlkeleri, Milletler Cemiyeti, Bolşevik Devrimi, Nasyonal Sosyalizm gibi dünya düzenini şekillendirecek yeni kavramların ortaya çıkışı, telgraf, radyo ve deniz altı kablolar vasıtası ile siyasi liderler bu büyük fikirlerini, yabancı toplumlarda da yayma fırsatını ele geçirmiştir. Aynı zamanda Birinci Dünya Savaşı'nın yarattığı korku ve gelecekte bir daha böyle bir savaş yaşanmaması arzusu, küresel kültürel ilişkilerin ve kamu diplomasisinin

¹ Anna Tiedeman, *Branding America: An Examination of US Public Diplomacy Efforts After September 11 2001*, Fletcher School, Tufts University, Medford, 2005, p. 7 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

² Nicholas Cull, *Public Diplomacy: Lessons from The Past*, Figueroa Press, Los Angeles, 2009, p. 12.

³ Walter R. Roberts, "What is Public Diplomacy? Past Practices, Present Conduct, Possible Future", *Mediterranean Quarterly*, 2007, Vol. 18, 36-52, p.37.

⁴ *Ibid.*

⁵ *Ibid.*, p.38.

doğmasına katkıda bulunmuştur⁶. Buradan görebiliyoruz ki geleneksel diplomasi ile kamu diplomasisi arasındaki temel fark: Geleneksel diplomasinin, bu faaliyetleri yürüten temel aktör devlet ve onun resmi temsilcileri arasında geçen bir süreç iken, kamu diplomasisinin yabancı ülke toplumlarını hedef alması ve bunu daha az resmi olan kurum ve kişilerle gerçekleştirmesidir⁷.

Geleneksel diplomasi ve kamu diplomasisi arasındaki fark sadece bununla sınırlı değildir. Öncelikle geleneksel diplomasi aktiviteleri resmi, dikkatli ve bilimsel iken, kamu diplomasisi çalışmaları gayri-resmidir. Bununla birlikte geleneksel diplomaside kavrama, kamu diplomasisinde ise ortak birbirini anlama dinamiği hakimdir. Ayrıca geleneksel diplomasi faaliyetleri tek yönlü ve bilgilendirici nitelikte iken, kamu diplomasisi uygulamaları, diyaloga ve değişime dayalıdır. Aynı zamanda geleneksel diplomasi toplumların davranışlarında herhangi bir değişikliği amaçlamazken, kamu diplomasisi, hedef toplumun hareketlerini, kendi çıkarları yönünde değiştirmeye çalışmaktadır⁸. Çıkarlar konusunda kamu diplomasisi, geleneksel diplomasi ile elde edilebilecek çıkarların ötesinde çıkar odaklarına ulaşabilme yeteneği ile geleneksel diplomasiden bu yönden de farklılık arz etmektedir⁹.

Edward Murrow, geleneksel diplomasi ile kamu diplomasisi arasındaki farkı şöyle ifade etmektedir: “ Kamu diplomasisi, geleneksel diplomasiden farklı olarak, sadece hükümetlerle değil, aynı zamanda hükümet dışı aktörlerle de etkileşime girer. Dahası, kamu diplomasisi faaliyetleri sıklıkla, hükümetin resmi görüşlerinin yanı sıra bireylerin ve organizasyonların fikirlerini de temsil eder.”¹⁰ Christopher Ross ise kamu diplomasisini, geleneksel diplomasinin toplumsal yüzü olarak tasvir ederken, geleneksel diplomasinin devletin çıkarlarını, yabancı hükümetlerle özel alış-verişler üzerinden geliştirmeye çalışırken, kamu diplomasisinin geleneksel diplomasi ile koordineli ve paralel hareket ettiğini savunmaktadır¹¹.

1.2. Kamu Diplomasisinin Tanımı

Uluslararası ilişkiler literatüründeki diğer birçok tartışmalı kavramda olduğu gibi, kamu diplomasisinin incelenmesinde de karşımıza farklı ekollerden gelen farklı tanımlamalar çıkmaktadır.

⁶ Bruce Gregory, “Public Diplomacy: Sunrise of an Academic Field”, *American Academy of Political and Social Sciences*, 2008, Vol. 616, 274-290, pp. 276-277.

⁷ Jan Melissen, “The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice”, Jan Melissen (ed.), *The New Public Diplomacy*, Palgrave Macmillan, New York, 2005, 3-28, p.5.

⁸ Nancy Snow, “Rethinking Public Diplomacy”, Nancy Snow (ed.), *Routledge Handbook of Public Diplomacy*, Routledge, New York, 2009, 3-12, p.8.

⁹ Mark Leonard, *Public Diplomacy*, The Foreign Policy Center, London, 2002, p.9.

¹⁰ Ibid., s.1.

¹¹ Ibid.

Kamu diplomasisi kavramını ilk kez Tufts Üniversitesi, Fletcher School of Law and Diplomacy Bölümü Dekanı Edmund Gullion 1965 yılında kullanmıştır. Ancak Edward Murrow'ın 1963 yılında Birleşik Devletler Bilgi Dairesi (USIA)'nde yaptığı bir konuşmada, Kamu diplomasisinin geleneksel diplomasiden farklı bir biçimde sadece resmi hükümetlerle değil aynı zamanda hükümet dışı aktörlerle de etkileşime girdiği, aynı zamanda kamu diplomasisi faaliyetlerinin sıklıkla hem hükümetlerin resmi görüşlerini hem de birey ve kuruluşların fikirlerini de yansıttığını ileri sürmesi¹², kamu diplomasisi kavramının literatüre daha önceden yerleştiğinin savunulmasına neden olmuştur. 1965 yılında Gullion'ın yaptığı açıklamaya göre kamu diplomasisi, "Halkların tutumunun, dış politikanın oluşumu ve yürütülmesine sağladığı katkı ile ilişkilidir. Kamu diplomasisi, uluslararası ilişkilerin geleneksel diplomasi dışındaki alanlarını kapsamaktadır. Bunlar: Hükümetler tarafından yabancı ülkelerde kamuoyu sağlanması, özel kuruluşlarının diğer ülkedekilerle iletişimde bulunması, dış ilişkilerin aktarımı ve bunun politika üzerindeki etkisi, diplomatlar ve diplomatların yurtdışındaki meslektaşlarının arasında iletişimin sağlanması ve kültürel iletişim süreci gibi alanlardır."¹³ Gullion'ın da kuruluşunda etkili olduğu merkez, kamu diplomasisini, dış politika oluşturma ve yerine getirme sürecinde halkın yönelimini kontrol edebilme olarak tanımlarken, bu eylemin uluslararası ilişkilerdeki geleneksel diplomasi boyutlarının ötesine geçerek, ülkeler arası bilgi ve fikir akışı ve aynı zamanda devletlerin başka ülkelerde kendi fikirlerini üretebilmesine olanak sağladığını öne sürmektedir.¹⁴ Christopher Ross, kamu diplomasisini geleneksel diplomasinin halk yüzü olarak tasvir ederken, Michael Butler ise kamu diplomasisinin, hedef ülkelerdeki görüşleri etkileyerek, onları hükümetler, şirketler ya da diğer kurumların amaçlarına daha kolay ulaşmalarına yardımcı olduğunu belirtmektedir¹⁵.

Kamu diplomasisi, geleneksel anlamda, yabancı toplumları, onların "zihin ve yüreklerini fethetmeye", düşünceleri ve bu düşünceleri vasıtasıyla hükümetlerinin davranışlarını etkileyebilmeye yönelik doğrudan kurulacak bir devlet iletişim tekniği olarak anlamlandırmaktadır. Buna göre kamu diplomasisinin içeriğinde, bilgi, eğitim ve kültür alanında yoğunlaşmış aktiviteler yer almaktadır¹⁶. Bu tanımlama bize kamu diplomasisi anlayışının ilk başlarda hedef ülke toplumunun genelini etkilemek ve bu

¹² Mark Leonard, *Public Diplomacy*, The Foreign Policy Centre, London, 2002, p.1.

¹³ The Edward R. Murrow Center of Public Diplomacy, "What is Public Diplomacy", <http://fletcher.tufts.edu/Murrow/Diplomacy> (Erişim tarihi: 06.04.2013).

¹⁴ Charles Wolf, Brian Rosen, *Public Diplomacy, How to Think About and Improve It*, Rand Corporation, Santa Monica, 2004, s.3.

¹⁵ Mark Leonard, ibid.

¹⁶ Gyorgy Szondi, *Public Diplomacy and Nation Branding: Conceptual Similarities and Differences*, Netherlands Institute of International Relations, 2008, p.7.

sayede kendi hükümetlerinin davranışları üzerinde kamu diplomasisi faaliyetleri yürüten ülkenin çıkarları doğrultusunda baskı oluşturmak şeklinde ele alındığını göstermektedir. Mannheim'a göre kamu diplomasisi, bir hükümetin, bir diğerindeki toplum ya da elitlerin fikirlerini etkileme ve bu fikirleri hedeflediği dış politika amaçlarının avantajına kullanabilme çabaları olarak tanımlanabilir.

Hans Tuch'a göre ise kamu diplomasisi, kendi ulusunun düşüncelerini ve ideallerini, kendi kurumlarını ve kültürünü aynı zamanda ulusal hedeflerini ve güncel politikalarını yabancı halklara anlatma amacı taşıyan bir hükümet iletişim sürecidir¹⁷.

Gifford Malone, bu sürecin çift yönlü bir yapılandırması olduğunu ve eğer aktörlerin kendi toplum ve politikalarını anlatmak istiyorlarsa öncelikle iletişime geçmek istedikleri halkın kültürünü, tarihini ve özellikle de dilini öğrenmesi gerektiğini söylemektedir.

Riggins ise kamu diplomasisini “ bir hükümetin açıkça yabancı kamuoyu oluşturma, ulusal hedeflere, çıkarlara ve amaçlara ulaşmak için yapılandırılmış doğru bilgiyi yayma girişi” olarak tanımlamaktadır¹⁸.

Jian Wang için kamu diplomasisi literatürü genelde üç temel tez üzerinden şekillenmiştir. Birincisi kamu diplomasisi dış politikanın temel bir parçasıdır ve ilişki temelli bir niteliğe sahip olmasından önce siyaset güdümlü bir aktivitedir. Bu yüzden bir kamu diplomasisi faaliyetinin olmazsa olmazı, bir ülkenin belirli bir uluslararası politikasını, ona uygun bir çevre sağlamak suretiyle korumaktır. İkincisi, dış politika üretme sürecinin değişmez bir parçası olarak kamu diplomasisinin yapısı, ulusal hükümetler ve kamu diplomasisi faaliyet sürecinden ayrılamazlar. Ulusal hükümetlerin kamu diplomasisi açısından rolü, sponsorluk ve iletişime aracı olmaktır. Üçüncü olarak ise kamu diplomasisi iletişimde genel medya organlarının kullanımı arasındaki önyargıdır. Buna göre çok farklı görüşlere sahip gazete, dergi, televizyon kanalı gibi araçlar mevcutken bu unsurlar birbirlerine şüphe ve önyargı ile yaklaşırlar¹⁹. Wang kamu diplomasisine karşı bu yaklaşımından hareket ederek, söz konusu kavram için üç inceleme yönü belirlemiştir. Birincisi devletlerin ulusal saygınlığı yönetebilmesi sadece belli bir ulusal imajın yansıtılmasından ibaret değildir. Dahası yerli veya yabancı toplumlara yönelik anlayışın da geliştirilmesi ve

¹⁷ Ben Mor, “The Rhetoric of public Diplomacy and Propaganda Wars: A view from self-presentation theory”, *European Journal of Political Research*, 2007, Vol. 46, 661-683, pp. 667.

¹⁸ Nebahat Akgün Çomak ve Elgiz Yılmaz, “Dış Politikada Türkiye İmajı ve Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü”, Hasret Çomak (Ed.), *21. Yüzyılda Çağdaş Türk Dış Politikası ve Diplomasisi*, Umuttepe Yayınları, Kocaeli, 2010, 133-150, s.135.

¹⁹ Jian Wang, “Managing National Reputation and International Relations in the Global Era: Public Diplomacy Revisited”, *Public Relations Review*, 2006, Vol. 32, 91-96, p. 93.

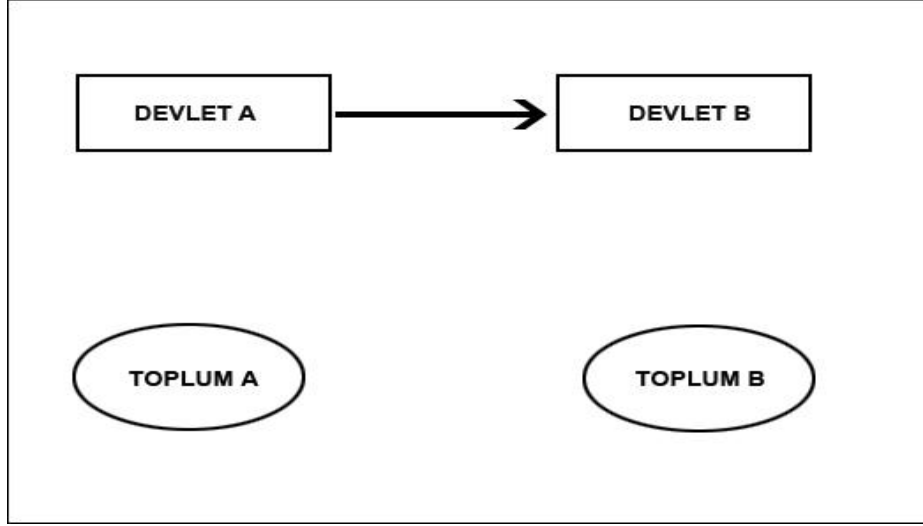
sadece akılda kalıcı değil, aynı zamanda duygusal olarak bu anlayışın sağlanması gerekir. İkincisi hükümetlerin halen kamu diplomasisi faaliyetlerinin arkasındaki esas itici güç olduğuna katılmakla birlikte, yük sadece hükümetlerin değildir. Üçüncüsü ise saygınlık ve etkinlik hükümetlerin iletişim kurarken yararlandıkları birincil unsurlardır. Çünkü toplumlar dış hükümetler tarafından getirilen iletişimi siyasi propaganda olarak anlayabilirler ve bu durum, kamu diplomasisi faaliyetleri ile hedeflenenin tam zıttı bir sonuca ulaşılmasına neden olabilir. Dolayısıyla güvenilirlik kaynağı olmadan, uluslararası sistemde güvenilen, saygı duyulan bir devlet haline gelmeden iletişim ve bilgi süreçleri asla etkili olamaz ve daha da kötüsü yukarıda bahsedildiği üzere, esas amaçlananın tam zıttı sonuçlara neden olabilir²⁰. Daha önce sözünü ettiğimiz Leonard için kamu diplomasisi gerçekte toplumlar arası ilişkiler inşa eden, diğer halkların bakış açılarını, ihtiyaç ve kültürlerini anlamaya yarayan, eğer varsa toplumlar arası önyargı ve yanlış anlamaları düzelterek, söz konusu toplumlar için ortak hareket alanları tespit eden, o ülkenin imaj ve saygınlığını destekleyen ve bu unsurlarını geliştirebilecekleri ortamlar yaratan, kamu ürünleridir. Kamu diplomasisinin sağlayabileceği etkiler arasında şöyle bir hiyerarşi vardır:

- Yabancı toplumlarda o ülkenin bilinirliğini arttırmak,
- Söz konusu halkların o ülkeye yönelik saygı ve minnettarlığını arttırmak,
- Kamu diplomasisi faaliyetleri yürüten ülke ile hedef toplum arasındaki bağları güçlendirmek ve
- Toplumlara etkilemek²¹.

Mark McDowell, kamu diplomasinin ne olduğunu, geleneksel diplomasiden farkını ve siyasi propaganda haline dönüşmemesi için gereken unsurları ortaya koyabilmek için üç model hazırlamıştır. Buna göre;

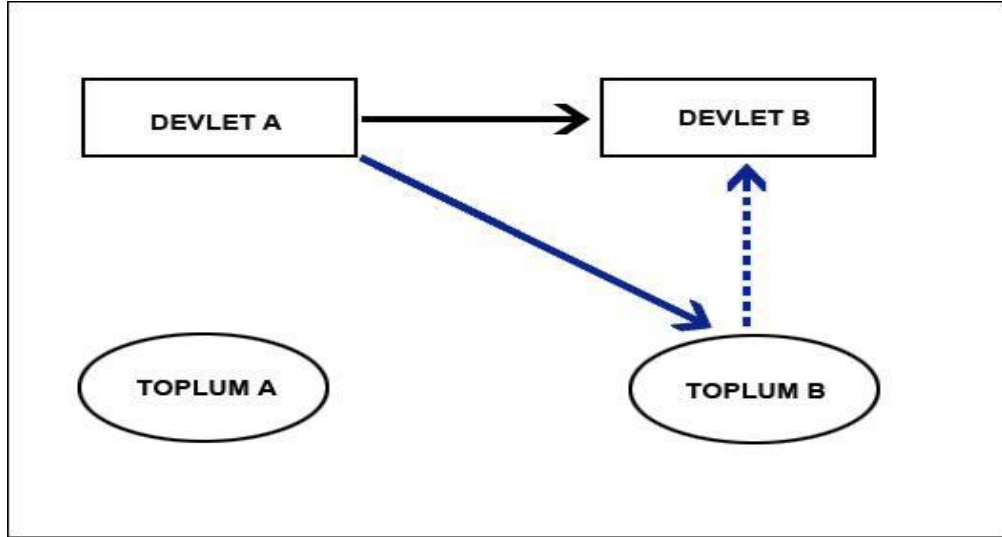
²⁰ Wang, ibid., p. 94.

²¹ Mark Leonard, ibid, p. 9.

Şekil-1: Geleneksel Diplomasi Modeli²²

Yukarıdaki şekil bize geleneksel diplomasiinin işleyiş biçimini göstermektedir. Buna göre, Devlet A ve Devlet B arasında gerçekleşen ve siyah bir ok ile belirtilen bir ilişki biçimi vardır. Bu ilişki biçimine örnek olarak iki devlet ve devletin yetkilendirdiği resmi kişiler arasındaki diplomatik girişimler, müzakereler gibi doğrudan etkileme girişimleri verilebilir. Söz konusu şekilde de görüleceği üzere, bu iletişim biçiminde iki ülke toplumları sürece dahil değil, edilgen yapıdadırlar.

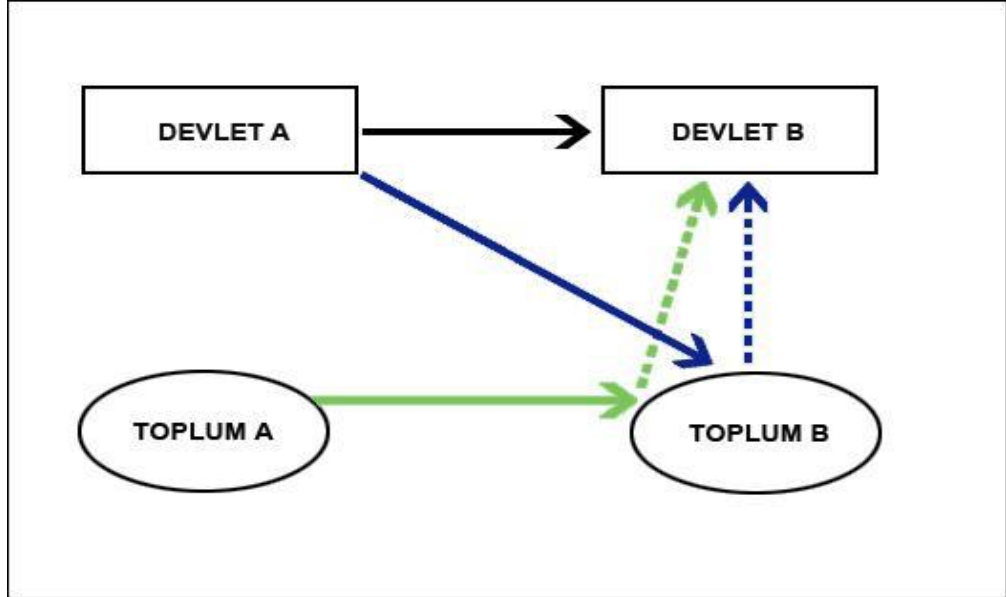

Şekil-2: Devletin Karşı Toplumu Doğrudan Etkileme Girişimi Modeli²³

²² Marc McDowell, "Public Diplomacy at the Crossroads: Definitions and Challenges in an Open Source Era", *The Fletcher Forum of World Affairs*, 2008, Vol. 32, 7-15, p. 8.

²³ Ibid. p.9.

İkinci şekilde karşımıza, ilk ilişki biçimine ek olarak, A devletinin, B toplumunu doğrudan doğruya etkilemeye ve bilgilendirmeye çalıştığı kamu diplomasisi faaliyetleri eklenmiş ve mavi ok ile gösterilmiştir. Buradaki ilişki ya kendi kendiliğine bitecek ya da B devletini dolaylı yoldan etkileyecektir. Örneğin, ticaretin geliştirilmesi, turistlerin, yatırımcıların, öğrenciler ya da göçmenlerin etkilenmesi gibi. Söz konusu ilişkide A devleti B üzerinde baskı oluşturmaya ve bu şekilde A ülkesi yararına hareket etmesini sağlamaya çalışmaktadır. Bu süreç pozitif imaj üretilmesi açısından başarıya ulaşması mümkündür ancak böyle bir ilişkinin zayıf noktası, sürecin kolaylıkla propaganda tarafına kayabilmesi ve böylece A devletinin amacının tam tersine ulaşılması riskidir. McDowell için böyle bir ilişki biçiminde A büyük olasılıkla demokrasi ile yönetilen bir devlettir. Çünkü eğer A devleti totaliter bir rejime sahip olsaydı kendi sivil toplumlarıyla etkili iletişim kurmanın gerekliliğine inanmadıkları için, karşı toplumlara mesaj iletmeye de gerek duymazlardı²⁴. Bu zayıflık karşımıza kamu diplomasisinin kimin için olduğu sorusunu çıkarmaktadır. McDowell bu soruya, üçüncü modeliyle cevap vermektedir. McDowell'a göre;

Şekil-3: İdeal Kamu Diplomasisi Modeli²⁵

Kamu diplomasisi en iyi siyah, mavi ve yeşil okun birbiriyle koordineli biçimde hareket ettiği bir süreçte başarılı olabilmektedir. Yeşil oklar bize film festivali, bir sivil toplum kuruluşu ya da kurumsal bir örgütün B devletindeki mevkidaşlarıyla iletişime geçtiği bir etkinlik gibi A toplumunun da B toplumunu etkilediği bir süreci

²⁴ Ibid. p. 10.

²⁵ Ibid.

göstermektedir. Açıkça bu aktiviteler her ne kadar devletten bağımsızmış gibi gözükse de ancak devletin resmi organları tarafından oluşturulmuş ve belirli bir amaca yönlendirilmiş bir planın parçası iseler kamu diplomasisi olarak kabul edilebilirler. Söz konusu durumda B'nin demokrasi ile yönetilen bir devlet olması, mavi ve yeşil oklarla belirtilen kamu diplomasisi faaliyetlerinin söz konusu devlette daha az engellerle karşılaşması ve böylelikle B toplumuna doğrudan nüfuz edebilmeyi kolaylaştırması açısından önemli bir noktadır. Ancak şu da unutulmamalıdır ki küreselleşmenin yükseldiği, bilgi teknolojileri, iletişim ve ulaşımındaki büyük devrimler ortaya çift taraflı okları ortaya çıkarmaktadır. A devletindeki sivil toplum örgütleri, B ülkesindeki meslektaşlarını etkilerken, etnik grupların, akademisyen ve sanatçıların, iş adamlarının ve aktivistlerin sürekli diyalog halinde olmalarını sağlamaktadır. Bundan dolayıdır ki bu çift yönlü oklar iki toplumun da birbirini etkileyebildiği bir süreci göstermektedir.

Kamu diplomasisini “yeni şişelerdeki eski şaraplar” olarak niteleyen Melissen, kamu diplomasisinin genellikle bir devletin yabancı halklar nezdinde güvenilirliği azaldığında veya imajı zedelendiğinde önem kazanan bir araç olduğunu söylemektedir²⁶. Melissen, genel olarak kamu diplomasisini devletlerin dış politika ve diplomasisinin tamamlayıcı bir parçası olarak görürken, Leonard’a ek olarak kamu diplomasisi hedeflerinin daha çeşitli olduğunu ve ittifak ilişkilerinin yönetimi, çatışmayı önleme, ticaret ve yatırımları destekleme gibi geniş yelpazeye yayılmış amaçları olduğunu ileri sürmektedir.²⁷ Diplomatik bir yöntem olarak kamu diplomasisi, tek düzelikten ve uluslararası sistemde politikaların avukatlığını yapmakla alakası olmayan görevlerden uzaktır. Kamu diplomasisi karşılıklı ilişkilerde gittikçe göze çarpmaktayken aynı zamanda uluslararası örgütler tarafından da takip edilebilir. Bu yüzden eğer kamu diplomasisi faaliyetleri dış politika görevlerine sıkı sıkıya bağlı olursa, karşı üretim ve dış politikanın kendisinde bir başarısızlığa neden olabilir. Böyle bir durumda kamu diplomasisi bir sorumluluk haline gelerek geleneksel diplomasiinin ulaşabildiklerinin ötesine geçemeyerek daha fazla hizmet sağlayamaz. Bununla birlikte doğal olarak kamu diplomasisi faaliyetleri o ülke dış politikaları ile uyum içerisinde hareket etmelidir. Toplumlar arası kültürel farklılıklardan kaynaklanan ikili ilişkilerin karmaşıklığı, diplomatların farklı kültürler arasında köprüler kurması ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Bunu yaparken de doğru frekansı yakalayabilmeleri, hükümet dışı aktörlerle ve hedef devletlerin yerel bağlantılarıyla da iletişime geçmeleri büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda kamu

²⁶ Jan Melissen, *The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations*, Palgrave Macmillan, New York, 2005, p. 9.

²⁷ Ibid. p. 14.

diplomasisi Melissen için “fedakar” ya da sadece “ yumuşak” bir enstrüman değildir. Siyasi dialog alanında ticaret ve yabancı yardımlarla, sivil toplum grupları arasında bağlantılar kurarak ve aynı zamanda ittifakları yönetmek, çatışmaları önlemek ya da askeri müdahale gibi “sert güç” unsurlarını da takip edebilir²⁸. Bu noktada kamu diplomasisinin ne olduğunu daha iyi anlamak için “yumuşak güç” kavramına ve kamu diplomasisi ile olan ilişkisine bakmak yararlı olacaktır.

1.3. Yumuşak Güç ve Kamu Diplomasisi

Yumuşak güç dendiğinde, uluslararası ilişkilerde akla gelen ilk isim olan Joseph Nye gücü, başkalarının sizin istediğiniz sonuçlara ulaşmasını sağlama becerisi olarak tanımlamaktadır ve bu üç yolla sağlanır: Baskı ve tehdit (başka bir ifade ile sopa), teşvik ve yatırımlar (havuç) ve başkasının sizin istediğini istemenizi sağlamak (yumuşak güç)²⁹. Nye’a göre bir devlet dünya siyasetinde istediği sonuçları, başka devletlerin onu takip etmelerini, değerlerine hayran olmalarını sağlayarak o devlete imrenmeleri ve böylece söz konusu devlet tarafından istedikleri yöne çekilebilmeleriyle elde edebilir. Bunu tehdit veya rüşvetle yapmak mümkün olsa da yumuşak güç vesilesiyle aktörler arasındaki dayanışma artar ve devletler birbirlerinin istediklerini istemeye başlar. Nye için yumuşak gücün püf noktası, diğer ülkelerin tercihlerini şekillendirmekte yatar. Bu da cazibe üretebilme, kültür, siyasi değerler ve kurumlar aracılığıyla olur³⁰. Bu doğrultuda yumuşak güç sadece nüfuzun kendisi değil, bir nüfuz kaynağıdır. Etki sert güç unsurları ile de sağlanır. Yumuşak gücün ardındaki sihir, ikna yöntemleri ya da argümanlarla toplumları bir yerden bir yere sürüklemek değil, onları cezbederek istenilen noktaya kendileri gelmelerini sağlamaktır. Nye için bu noktada gözle görülebilen, ölçülebilen güç ile davranışlar sonucu ortaya çıkan ve buna göre kararı verilen güç arasında çok büyük bir fark vardır ve bu ayrımı anlayabilmek yumuşak güç ile kamu diplomasisi arasındaki farkı anlayabilmek açısından oldukça önemlidir³¹. Nye, yumuşak güç kaynakları, güvenilirlik ve meşruluğa hakemlik eden unsurlar ve yumuşak güce maruz kalanları şöyle sistematize etmektedir:

²⁸ *Ibid.*

²⁹ Joseph Nye, “Public Diplomacy and Soft Power”, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 2008, Vol. 616, 94-109, p. 94.

³⁰ *Ibid.* p. 95.

³¹ *Ibid.*

Tablo-1: Yumuşak Güç Kaynakları, Güvenilirlik ve Meşruluk Hakemleri ve Yumuşak Güce Maruz Kalanlar³²

Yumuşak Güç Kaynakları	Güvenilirlik ve Meşruluk Hakemleri	Yumuşak Güce Maruz Kalanlar
Dış Politikalar	Hükümetler, STKlar, Hükümetler arası Organizasyonlar	Yabancı Hükümet ve Halkları
Yerel Değerler ve Politikalar	Hükümetler, STKlar, Hükümetler arası Organizasyonlar	Yabancı Hükümet ve Halkları
Yüksek Kültür	Hükümetler, STKlar, Hükümetler arası Organizasyonlar	Yabancı Hükümet ve Halkları
Popüler Kültür	Medya, Piyasalar	Yabancı Halklar

Nye'a göre bir devletin yumuşak gücünün temelde 3 kaynağı vardır: Kültürü (başkasına cazip gelecek tarafları), siyasi değerleri (içeride ve dışarıda belli seviyede etkili olmaya başladıkları zaman) ve dış politikaları (meşru olarak kabul edildiklerinde). Uluslararası siyasette, yumuşak güç üreten kaynaklar, büyük ölçüde bir kurum ya da ülkenin kültürlerini ifade edebilmesiyle ortaya çıkar. Kamu diplomasisi, hükümetlerin bu kaynaklarını başka ülkelerin halklarıyla iletişime geçmek ve etkilemek için kullandıkları aygıttır. Kamu diplomasisi söz konusu cazibeyi, potansiyel kaynaklara, radyo ve televizyon yayınları, değişim programları, kültürel ihracat faaliyetlerine parasal yardım gibi yollarla sağlamaya çalışır. Ancak bu cazibeyi sağlayamazsa ya da bu araçları doğru kullanamazsa, kamu diplomasisi faaliyetleri başarısız olur ve başta amaçlananın tam tersine sonuçlar doğurur³³.

Wang'a göre yumuşak ve sert güç amaçlara ulaşabilmek adına birbirleriyle ilişkili ve birbirlerini destekleyen kavramlardır. Ayrıca artık askeri, nüfusa dayalı ya da coğrafi güçten ziyade, güç ilişkileri ekonomik büyüme, teknoloji, enformasyon ve eğitimin yarattığı güç ile şekillenmektedir. Bununla birlikte tek bir güç kaynağına bağlı kalmak, hedeflenen amaca ulaşabilmek için yeterli değildir³⁴. Ulusal güç o ülkenin uluslararası sistemdeki duruşunu yansıtır ve etkiler. Bunun yaratacağı ulusal saygınlık ise sistemde iyi bir isme sahip olmak demektir ve ulusal saygınlık gücün tartışılmaz bir aygıtıdır. Ulusal saygınlığı ve ülkelerin deniz aşırı çıkar gruplarıyla ilişkilerini yönetmek de dış politika ve kamu diplomasisinin ayrılmaz bir unsurunu oluşturur³⁵.

³² A.g.e. p. 107.

³³ Ibid, p. 95.

³⁴ Jian Wang, ibid, p. 92.

³⁵ Ibid, p. 91.

Gilboa ise askeri gücün ortaya çıkardığı maliyeti hesaba katınca günümüzde iletişim, ikna ve eğitimin dış ilişkilerin temel teknikleri haline geldiğini söylemektedir. Gilboa'ya göre bugünün büyük stratejisi, güç diplomasi ve iletişim unsurlarının birleşimi ve koordineli uygulanmasına ihtiyaç duyar³⁶. Bunların içerisinde iletişim daha kesin bir faktördür. Güç diğerlerinin davranışlarını isteğiniz doğrultusunda yönetebilme yeteneği iken bu sonuca ulaşabilmek için aktör yumuşak ve sert gücü birlikte kullanır. İnsanların zorlama yerine işbirliği içerisinde hareket etmelerine neden olur ve devletlerin politikaları ya da uluslararası sistemdeki imajları saygı görmeye başladığı zaman yumuşak gücü de artar. Kamu diplomasisi de bu yumuşak güç kaynaklarını eyleme dönüştüren resmi politikalar³⁷. Gilboa bu noktada yumuşak gücün bazı yazarlarca bir güç türü bile kabul edilmediğini çünkü sert gücün de uygun şekilde kullanıldığı zaman yumuşak olabileceğini vurgulamaktadır. Medya ve halk yumuşak gücün temel hedefi iken, devletler için yumuşak güç askeri güce bağımlıdır. Örneğin süper güçler sistemde diğerlerine göre daha cezbedicidir çünkü muazzam askeri kapasiteye, ekonomik güce ve teknolojik altyapıya sahiptir³⁸. Gilboa'ya göre yumuşak güç bir ülke için uygun olabilirken başka bir ülke için uygunsuz olabilir. Örneğin Amerikan değerleri, Avustralya ya da Kanada'da geçerli olabilirken; İran ya da Suudi Arabistan'da tamamı ile reddedilir³⁹. Gilboa sert ve yumuşak gücü şöyle özetlemektedir:

Tablo-2: Sert ve Yumuşak Güç⁴⁰

Sert Güç			
Tür	Askeri	Ekonomik	Yumuşak Güç
Davranışlar	Baskı / Caydırma	Teşvik / Baskı	Çekicilik;
Kaynaklar	Güç / Tehdit	Yaptırımlar / Ödemeler	Gündem Belirleme / Atama
Hükümet Politikaları	Zorlayıcı Diplomasi; Savaş / İttifak	Yardım / Rüşvet	Değerler;
			Kültür / Politika / Kurumlar
			Kamu Diplomasisi;
			Tek/Çift Taraflı Diplomasi

Bu tanımlar bize kamu diplomasisinin tek değil çok boyutlu bir yapıda olduğunu ve içerisinde farklı unsurlar bulunduğunu göstermektedir. Bu noktada söz konusu boyut ve unsurlardan söz etmek yararlı olacaktır.

³⁶ Eytan Gilboa, "Searching for a Theory of Public Diplomacy", *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 2008, Vol. 616, 55-77, p. 60.

³⁷ Ibid, p. 61.

³⁸ Ibid, s. 62.

³⁹ Ibid.

⁴⁰ Ibid, s. 61.

1.4. Kamu Diplomasisi Boyutları ve Unsurları

Nicholas Cull'a göre bir terim olarak kamu diplomasisi göreceli olarak yeni kabul edilen ancak uygulamaları çok eskilere dayanan bir uygulamadır⁴¹. Cull için devlet yönetiminin beş önemli elementi ile iç içe kurulmuştur.

Kurucu element dinlemektir. Dinleme, bir aktörün uluslararası sistemi hedef toplum ve o toplumların fikirleri hakkında bilgi toplamak ve bu bilgileri harmanlamak, ardından bu dataları, politikalarını yönlendirebilmek amacıyla kullanabilmek yoluyla yönetmeye çalışmaktır⁴². Bir kamu diplomatının ilk görevi dinlemek olmalıdır. Bu fonksiyon geleneksel olarak masa başı ve ayak işlerinin kombinasyonundan meydana gelmekte ve düşünsel olarak uluslararası kamuoyunun farkındalığını dış politika üretim sürecinde sokmaktadır. Cull'a göre dinleme her başarılı kamu diplomasisi faaliyetinde rastlayacağımız bir anlamda başarılı bir kamu diplomasisinin olmazsa olmaz özelliklerinden birisidir. Joseph Nye'a göre ise kamu diplomasisi, dinlemek kadar konuşmanın da önemli olduğu iki yollu bir caddedir. Diğerlerinin zihinlerinde neler olduğunu ve hangi değerlerin paylaşıldığını daha iyi anlamak gerekir. Bu yüzden de Nye, değişim programlarını reklam yayınlarından daha etkili görmektedir⁴³.

İkinci element savunumdur. Savunum bir aktörün uluslararası sistemi, uluslararası iletişim aktiviteleriyle, yabancı toplumların genel çıkarları, fikirleri ya da politikalarını geliştirmeye çalışarak yönetmek olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle uygulanacak dış politika kararlarının ve etkinliklerin, o topluluğun rızasını mobilize etmek ve eleştirilerini törpüleyebilmek için halka açıklanması ve böylelikle kamuoyu yaratılması. Buna örnek olarak elçiliklerin basınla olan ilişkileri ve bilgilendirme amaçlı faaliyetleri verilebilir⁴⁴.

Üçüncü ve dördüncü elementler, kültürel diplomasi ve değişim diplomasisidir. Kültürün ihracı ve insanlarla fikirlerin değiş-tokuşuyla güçlenen dış politikadır. Burada kültürel diplomasiden kastedilen bir aktörün uluslararası sistemi, kültürel kaynaklarının deniz aşırı bilinirliğini arttırarak ve yurt dışında kültürel aktarımı sağlayarak yönetme girişimidir. Geçmişte Roma İmparatorluğunun dost krallıkların prenslerini ülkeye davet ederek onları Roma'da eğitmesi gibi. Değişim diplomasi ise aktörün kendi yurttaşlarını yurt dışına göndermek ve aynı zamanda yabancı

⁴¹ Nicholas Cull, "How We Got Here", Phillip Seib (Ed.), *Toward a New Public Diplomacy*, Palgrave Macmillan, New York, 2009, 23-49, p.24.

⁴² Nicholas Cull, *Public Diplomacy: Lessons From the Past*, Figueroa Press, Los Angeles, 2009, p. 18.

⁴³ Joseph Nye, ibid, p. 103.

⁴⁴ Nicholas Cull, ibid.

lkelerden de yurttaşları belli periyotlar içerisinde ülkesine kabul etmek çalışmalarıdır.

Beşinci element ise uluslararası medya yayıncılığıdır. Bir aktörün uluslararası sistemi, iletişim teknolojilerini dış politikasıyla bütünleştirerek yönetme çabasıdır. Cull bu elementi savunum ve kültürel diplomasinin bir uzantısı olarak gstermektedir⁴⁵.

Bahsedilen her elementin kendine has kaynak ve saygınlığa sahip olması, kamu diplomasisini yapılandırmayı olduğundan daha zorlaştırmaktadır. Örneğin dinleyicinin politikayı, elde edeceği materyallerle beslemesi gerekebilir. Açıkça dış politikayı yansıtmayı beklenen savunum mekanizmasının dış politika üreticilerine yakın olması, kültürel bir diplomatın politika yerine kültürün kaynağına saygın biçimde bağlı ve dış politika üreticileri tarafından dışarıdan desteklenmesi gerekebilir⁴⁶.

Leonard ise kamu diplomasisi faaliyetleri için üç boyut öngörmektedir. Bunlar: Haber yönetimi, stratejik iletişim ve ilişki-inşa srecidir⁴⁷. Kamu diplomasisi, geleneksel diplomasiyi, hükümet ve hükümet dışı hedef kitleyi adres vererek desteklemeye çalışır. Eğer haber yönetimi, geleneksel diplomasi çalışmalarıyla koordineli biçimde işletilirse oldukça faydalıdır. Günümüzde yaşanan gelişmelerle artan farklı kesimler için farklı haber hikayelerini izole edebilmek çok zordur ve bu zorluk kamu diplomasisini de g duruma sokmaktadır. Birçok televizyon, radyo ve basılı medya organları, hala ulusal çapta ve yerel odaklı haberlerini yayınlarken, bu haberleri dış ülke muhabirleri aracılığıyla başka bölge ve ülkelere yaymaktadır⁴⁸.

Stratejik iletişim boyutunda ise hükümetler geleneksel olarak, belirli konulardaki tutumlarını yansıtabilmekte başarılı olsalar da bir ülkenin genel algılarını yönetmekte o kadar da etkili değillerdir. Bunun bir nedeni, farklı kurumların siyaset, turizm, yatırım ve kültürel ilişkilerle uğraşmasıdır. Ülkenin söz konusu algıları da diplomatik çevresini şekillendirdiğinden hükümetlerin bencil, tepki gösteren, yardımcı olmayan biçimde algılanmaları, dış politikada işlerini halledebilmelerini oldukça zorlaştıracaktır. Üstelik bunu tersine çevirmeye çalışacak her adıma da diğerleri tarafından şüphe ile bakılacaktır⁴⁹. Wang, stratejik iletişim konusunda devlet liderlerinin başka ülke halklarına doğrudan erişebilme şansına sahip olduğu

⁴⁵ Nicholas Cull, "How We Got Here", Phillip Seib (Ed.), *Toward a New Public Diplomacy*, ibid.

⁴⁶ Nicholas Cull, "How We Got Here", Phillip Seib (Ed.), *Toward a New Public Diplomacy*, ibid.

⁴⁷ Mark Leonard ve Conrad Smewing, *Public Diplomacy and Middle East*, The Foreign Policy Center, London, 2003, p.49.

⁴⁸ Mark Leonard, *Public Diplomacy*, ibid, p. 12.

⁴⁹ Ibid, p. 14.

seremoni, dış ziyaretlerde gerçekleştirilen basın toplantıları gibi faaliyetlere ayrı önem atfetmektedir. Wang'a göre eğer bu tarz etkinlikler daha etkili kullanılabilirse, o ülkeye karşı oluşabilecek şüpheler daha kolay bertaraf edilebilir ve söz konusu ülkeye yönelik pozitif izlenimler inşa edilebilir⁵⁰.

İlişki inşası, kamu diplomasisinin en uzun soluklu boyutudur. Kilit öneme sahip bireylerle, burslar, değişim programları, eğitim, seminer, konferans gibi yollarla kalıcı ilişkiler sağlamaya çalışır. Alışlagelmiş diplomatik uygulamalardan farklı olarak, özel danışmanlar, iş adamları, kültür ataşeleri ya da akademisyenlerle ilişkileri geliştirmeye yönelir⁵¹.

1.5. Kamu Diplomasisi ile İlgili Kavramlar

Jan Melissen, kamu diplomasisini tartışırken üç kavrama dikkat edilmesi gerektiğini söylemektedir. Bunlar; propaganda, ulus markalaştırma ve kültürel ilişkilerdir. Kamu diplomasisine benzer şekilde propaganda ve ulus markalaştırma, bilginin iletişimi ve hedef ülkenin fikir ve eylemlerinin uygulayıcı devletin var olan fikir ve eylemleri doğrultusunda oluşmasını amaçlar⁵². Zaharna söz konusu kavramları şöyle açıklamaktadır:

Propaganda, siyasi birimlerin halkları bilgilendirmek için kullandıkları belki de en eski ve en belirgin iletişim yollarından biridir. Siyasi propaganda, bilgi dizaynı ve dizayn edilmiş bilginin yayılımını, halkın savunumu ile baskısını çaprazlama yer değiştirecek kontrol etme girişimidir⁵³. Çağrıda bulunma, belirli bir kalıba sokma, günah keçisi ilan etme gibi yollarla ortama duygusal baskı ekleyerek, geçerli opsiyonları daha az belirgin kılarken, itaati yükseltir. Aldatma, bilgi kontrolü ve manüpülasyon etkili bir propagandanın stratejik özellikleridir. Alternatif bilgi kaynaklarına ulaşım şansının kısıtlı olduğu bu gibi durumlarda, toplumlar bilginin geçerliliğini ya da içerebileceği çelişkileri daha az fark edebilirler. Nye için salt propaganda genelde güvenilirlikten uzaktır dolayısıyla da başarısız olur ve karşıt üretime sebebiyet verir. Bu yüzden kamu diplomasisi propagandanın ötesine gitmelidir. Kamu diplomasisi bu yönüyle sadece imaj oluşturmak değil, aynı

⁵⁰ Jian Wang ve Tsan Khuo Chang, "Strategic Public Diplomacy and Local Press: How a High-Profile "Head-of-State" Visit Was Covered in America's Heartland", *Public Relations Review*, 2004, Vol. 30, 11-24, p. 11.

⁵¹ Leonard, ibid, p. 18.

⁵² Jan Melissen, ibid, p. 16.

⁵³ Rhonda Zaharna, "Mapping Out a Spectrum of Public Diplomacy Initiatives" Nancy Snow ve Phillip Taylor(Ed.), *Routledge Handbook of Public Diplomacy*, Routledge, New York, 2009, 86-101, p.89.

zamanda uzun dönemli ilişkiler inşa etmek ve böylece hükümet politikalarına uygun çevre yaratmak amacı da taşır⁵⁴.

Ulus markalaştırma, bazen kamu diplomasisinden ayrı ele alınan bir girişimdir. Simon Anholt, kamu diplomasisini ulus markalaştırmanın bütünleştirici ve güçlendirici üç boyutundan biri olarak kabul etmektedir. Bunlar ihracat, turizm ve doğrudan yabancı yatırımlardır⁵⁵. Ulusun bir marka olması fikri, akademisyenlerin ve uygulayıcılar arasında ve ulus markasının yönetilmesi ve geliştirilmesindeki değerlere dikkat çekilerek tartışılmaktadır. Markalaştırma bir kimlik inşa alıştırmasıdır. Günümüz hükümetlerinin ötesine ulaşan ve toplum içerisinde meşru olmaya ihtiyaç duyan bir kavramdır. Ulus markalaştırmanın arkasında yatan fikir, bir ülkeyi diğerinden ayıracak bir sembol ya da bir isim yaratmaktır⁵⁶. Ulus markalaştırmanın savunucuları, ülkelerin de tıpkı şirketler gibi kendi markalarının olabileceğini savunurlar. Aynı bir şirket gibi devletler de yüksek derecede rekabetçi bir çevrede yer almakta ve faaliyet göstermektedir. İkisi de kaynaklara bağımlıdır ve daha da önemlisi iki aktör de toplumlara hitap edebilmeyi başarmalıdır⁵⁷.

Jan Melissen'e göre kamu diplomasisi ile ulus markalaştırma arasındaki en belirgin fark iki tanedir. Bunlardan ilki, markalaşmanın tutku seviyesi, kolaylıkla birçok kamu diplomasisi görevinin sınırlı amaçlarının üstesinden gelebilmektedir. Kamu diplomasisinin gücü tanınma ve kabul edilme ile sınırlıdır. Markalaştırma ise bütünselci bir bakış açısına sahiptir. İkincisi ise ulus markalaştırma, ülkenin kimliğini vurgular ve tutkularını yansıtırken, var olan sosyal gerçeklerin ötesine gidemez ve daha çok ülkelerin kendi imajını yeniden şekillendirmesiyle ilgilidir. Bu noktada kamu diplomasisi ve ulus markalaştırma birbirinin tamamlayıcısıdır. İkisi de yabancı halklara yöneliktir ama aynı zamanda önemli yerel boyuta da sahiptir ve iki kavram da günlük değil uzun vadeli bakış açıları geliştirebildikleri zaman başarılı olurlar. Ancak kamu diplomasisi, ulus markalaştırmanın aksine, kimliğin tasarımıyla ziyade pürüzsüz uluslararası ilişkiler sağlamak ve bu ilişkileri korumakla yükümlüdür⁵⁸.

Medya ofisleri, uzun zamandır istikrarlı biçimde diplomatik görevler yürütmektedirler. Basın temsilcilikleri ve enformasyon departmanlarının temel görevi bilgilerin yayılması ve halkla ilişkilerle basının koordinasyonunu sağlamaktır. Söz

⁵⁴ Nye, ibid, p. 101.

⁵⁵ Ibid, p. 90

⁵⁶ Ashvin Gonesh ve Jan Melissen, *Public Diplomacy : Improving Practice*, Netherlands Institute of International Relations, 2005, p. 18.

⁵⁷ Ibid.

⁵⁸ Jan Melissen, ibid, p. 20.

konusu departmanlar, resmi bilgiye ulaşmak isteyen uluslararası yayın organları için “kontak noktası” arz ederler⁵⁹. Günümüzde birçok devlet dışı aktör kendi özel basın sözcüleri ve iletişim temsilcilerine sahiptir. Melissen için kültürel ilişkiler kavramı, kamu diplomasisine propaganda ve ulus markalaştırma kavramlarından daha yakındır. Kültürel ilişkilerde de kamu diplomasisinde olduğu gibi karşı tarafa mesaj yollamak yerine onlarla ortaklık ve istikrarlı ilişkiler inşa etmek, uzun dönemli hedeflere yönelmek ve “kalpleri ve zihinleri” kazanarak güven inşa etmek vardır⁶⁰.

1.6. Tarihsel Süreçte Kamu Diplomasisi

Daha önceki bölümlerde kuramsal açıdan tanımlanmasına çalışılan kamu diplomasisi kavramının söz konusu ilk tanımlamaları, geliştirme ve etkileme stratejileri ile kişisel çıkar ve izlenimlerin yönetilmesi üzerine şekillendirilmiştir. Yani kamu diplomasisinin ilk uygulamaları yabancı halklarla, onların düşüncelerini etkilemek yoluyla, hükümetlerinin davranışlarını çıkarlar uygun yönde değiştirmek olarak uygulanmıştır. Bu ilk uygulamalar, öncelikle karşı ülkedeki toplumun etkilenmesi ve bu suretle, karşı toplum hükümetin ortaya konulan hedefler doğrultusunda istenen amaçlardan yana bir tutum izlemesini sağlamaya yönelik toplum baskısı oluşturmayı amaçlamaktadır. Günümüz kamu diplomasisinde ise hedef ülke hükümetlerine odaklanmak yerine, dış politika amaçlarına ulaşabilmek ve ulusal çıkarları geliştirebilmek için uygun ortamı yaratabilmek temel amaç haline gelmiştir⁶¹. Söz konusu değişimin temelinde, tarihsel süreç içerisinde aktörlerin ve uluslararası sistemin yaşadığı dönüşüm ve bunun sonucunda kamu diplomasisi algılamalarının değişimi yatmaktadır.

Bruce Gregory'ye göre 1920'li yıllar, kamu diplomasisi çalışmaları için iyi bir başlangıç noktasıdır. Çünkü Birinci Dünya Savaşı'nın bitiminin ardından yüzyılın ortasına dek uluslararası sistem jeopolitiğini şekillendirecek olan Wilson ilkeleri, Milletler Cemiyeti, Rusya'da Bolşevik Devrimi, Almanya ve İtalya'da yükselen faşizm gibi yeni hikayeler ortaya çıkmıştır. Endüstri Çağı iletişim teknolojileri ile siyasi liderler bu “büyük fikirlerini” sadece hükümetleri değil aynı zamanda kendi yurttaşlarını da etkilemede kullanmışlardır. Birinci Dünya Savaşı aynı zamanda, kültürel diplomasi faaliyetleri aracılığıyla ilişkilerin kurulması ve yönetilmesi fırsatını da ortaya çıkarmıştır. Böylelikle Birinci Dünya Savaşı'nın yarattığı korku, küresel

⁵⁹ Zaharna, ibid.

⁶⁰ Melissen, ibid, p. 21.

⁶¹ Szondi, ibid, p. 7.

ilişkiler ve buna yönelik eğitimin ve bilimsel çalışmaların da değişmesine katkıda bulunmuştur⁶².

Amerika Birleşik Devletleri, İkinci Dünya Savaşı'na girdikten sonra, Şubat 1942'de İngilizce, Almanca, İtalyanca ve Fransızca yayın yapan Amerika'nın Sesi Radyosu'nu (VOA) kurmuştur. Aynı yıl Amerikan Savaş Enformasyon Ofisi, Amerika'nın Sesi Radyosu'nu kurumun esas programı haline getirmiştir⁶³. 1944 yılının sonunda ise Amerika Dışişleri Bakanlığı, Halkla ve Kültürel İlişkiler Bakanlığı'nda Genel Sekreterlik makamı oluşturmuş ve bu sayede Amerika'da gittikçe artan medyayla, halkla ve yabancı milletlerle daha yakın ilişkiler kurma ihtiyacını yönetmeye çalışmıştır. Halkla ilişkiler kavramı da bu enformasyon aktivitelerini açıklamak için oluşturulmuş bir kavramdır⁶⁴. Bu kurumların İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle birlikte kapatılacağı öngörülürken, bunların birçoğu programını sona erdirmesine rağmen Amerika'nın Sesi Radyosu çalışmalarına devam etmiştir. Çünkü dönemin yöneticileri savaş sonrası dünyanın gelişmelere daha muhalif bir çerçevede şekilleneceğine inanarak, Soğuk Savaş yıllarında, başarı sağlamış enformasyon programlarının devam ettirilmesi gerektiğine karar vermişlerdir. Bunun üzerine yeni bir barış dönemi ajansı kurmak yerine programları Dışişleri Bakanlığı'na transfer ederek bu çalışmalarını bir ofis altında birleştirmişlerdir. Bu ofis hükümetin bütün yabancı toplumlara yönelik programlardan (Amerika'nın Sesi Radyosu gibi) medya ve yayınlardan, filmler, sergiler, kütüphaneler gibi birçok unsurdan sorumluydu. 1953 yılında söz konusu ofis, Amerika Birleşik Devletleri Enformasyon Ajansı (USIA) altında toplandı ve dış işlerine ait tüm programlar bu birime transfer edildi⁶⁵.

Soğuk Savaş yıllarının strateji ve politikaları eskiye nazaran büyük değişimler göstermiş olsa da uluslararası sistemin devletin tek aktör olduğu algılaması ve buradan hareketle devlet bazlı kamu diplomasisinin temelinde şu iki unsur değişmeden devam etmiştir: Dış tehditlerin, devletlerde yarattığı itici güç ve yerel siyasal baskılar sonucunda şekillendirilen hükümet oluşumları⁶⁶. Soğuk Savaş Dönemi'nde yaşanan ideolojiyi yayma mücadelesi, kamu diplomasisi faaliyetlerinin de önem kazanmasına yol açmıştır. İki süper gücün elinde bulundurduğu muazzam nükleer güç, Doğu ve Batı Bloğu arasında caydırıcılık unsurunun ortaya çıkmasına neden olarak, sıcak bir savaşın ortaya çıkmasına engel olmuş, "kalpleri ve zihinleri

⁶² Gregory, ibid.

⁶³ Roberts, ibid, p. 40.

⁶⁴ Ibid.

⁶⁵ Ibid. 43.

⁶⁶ Gregory, ibid, p. 279.

kazanmak” yeteneği ön plana çıkmıştır⁶⁷. Bu dönemin başlarında kamu diplomasisi ile ilgili akademik çalışmalar kamu diplomasisi ile ilgilenen birkaç bilim adamı ve diplomat tarafından oluşturulmuştur. Dış politikada kamuoyu ile ilgili çalışmalar, öncelikle yerel halkın fikirlerine odaklanmışken, Amerikan Dışişleri Bakanlığı ve Amerika Birleşik Devletleri Enformasyon Ajansı’nda (USIA) görevli birkaç araştırma görevlisinin çalışmalarıyla sınırlı kalmıştır. Birçok diplomat, konunun öneminin farkında olmasına rağmen çok az bir kısmı kamu diplomasisi stratejilerinin planlanmasında görev almıştır⁶⁸. Bu yüzden Soğuk Savaş Dönemi’nin kamu diplomasisi literatürü genel anlamda iki kategoriye ayrılabilir: USIA ve alternatif kurumsal örgütlerin çalışmaları ve Sovyetler Birliği ile Birleşik Devletler arasındaki uluslararası rekabetçi ilişkilerinin tarihi⁶⁹.

Filmler, müzikler, markalar ve radyo yayınları vesilesiyle, Amerikan Kültürü, “Demir Perde”nin ötesine ulaşmayı başarabilmiş ve Doğu Bloğunu sarsmıştır. Berlin Duvarı’nın yıkılmasıyla birlikte Doğu Bloğu’nda komünizme olan inanç da büyük yara almıştır⁷⁰. Soğuk Savaş’ın sona ermesiyle birlikte dünya da değişmiştir. Yeni güvenlik konsepti, Soğuk Savaş Dönemi’nin temel aktörü olan devletin yanında bireyler, şirketler, uluslararası örgütler gibi yeni aktörlerle birlikte derinleşmiş, askeri temelli güvenlik algılamalarıyla birlikte, terörizm, göç, kitle imha silahları, çevre sorunları, siber tehditler, başarısız (düşmekte olan) devletler gibi yeni konularla genişlemiştir. Devletlerin bu dönemde de önemi bulunsa da küreselleşme olgusu, devlet dışı aktörlerin sosyal ağların, dijital teknolojilerin vasıtasıyla uluslararası sistemi dönüştürmüştür. Kamu diplomasisi de bu yeni aktörlerle birlikte yeni dünyada yeniden tanımlanmıştır. Ağ biçiminde örgütlenen toplumlar, hiyerarşiye meydan okumuş ve bunun sonucunda kamu diplomasisi neredeyse yüz yıl öncesinin devlet eksenli kamu diplomasisi faaliyetlerinden ciddi bir şekilde ayrılmıştır. Gilboa’ya göre Soğuk Savaş Sonrası ya da 11 Eylül Sonrası dönemde, kendi arasında ilişkili olan 3 alanda yaşanan köklü değişimler, bu dönemdeki kamu diplomasisi ihtiyaçlarını da şekillendirmiştir. Bunlar; iletişim teknolojileri, siyaset ve uluslararası ilişkilerde yaşanan devrimlerdir⁷¹. İletişim teknolojilerinde yaşanan devrim, internet ve global haber ağlarının ortaya çıkmasıdır. Böylece dünyanın her yerinde yaşanan gelişmeler bu yayınlar sayesinde neredeyse dünyanın her yerine iletililebilir hale gelmiştir. Bu da internet ve küresel haber ağlarının, toplumlar için

⁶⁷ Emine Akçadağ, “Public Diplomacy: A Remedy for NATO’s Image Problem”, *Bilge Strateji*, 2012, Vol. 4, 105-134, p. 113.

⁶⁸ Gregory, ibid, p 280.

⁶⁹ Ibid. p. 281.

⁷⁰ Akçadağ, ibid, p. 115.

⁷¹ Gilboa, ibid. p. 56.

dünyada olup bitenler hakkında temel bilgi kaynağı haline gelmesini sağlamıştır. Devletlere, devlet dışı aktörlere, toplumlara, şirketlere ve hatta bireylerin kendilerine bile dünya meseleleri hakkında fikir alışverişi yapma imkânı tanımıştır. Siyasi alandaki devrim ise otokrasilerden demokrasilere doğru yaşanan bir dönüşüm sürecidir. Bunun sonucunda toplumların siyasi süreçlere katılımı daha çok mümkün olmuştur. Uluslararası ilişkilerde yaşanan devrim ise amaçların ve dış politikaların geçirdiği dönüşümdür. Devletlerin imajları, güvenilirlikleri, diğer toplumlar üzerinde yarattıkları cazibe; toprak, hammadde kaynakları, geleneksel manada askeri ya da ekonomik güçten daha önemli hale gelmiştir⁷².

Bu yeni durum, ortaya yeni ihtiyaçların doğmasına bu yeni ihtiyaçların giderilmesine yönelik de kamu diplomasisi altında “yeni kamu diplomasisi” olarak yeni bir kavramın ortaya çıkmasına neden olmuştur. Yeni kamu diplomasisinde belki de en önemlisi, kamu diplomasisi oyuncularının sayısı ve nitelikleri artmıştır. Artık hükümetler, kamu diplomasisinin tek aktörü değil, hükümet dışı oluşumlar ve hatta bireylerin kendisi bile, dış politikada amaçlarını gerçekleştirmeye yönelik yabancı halklarla ilişki içerisine girmeye çalışmakta ve bu konuda artık hatırı sayılır yetenek ve tecrübe sahibi aynı zamanda daha başarılıdırlar⁷³.

Uluslararası sistemde sadece bu aktörler değil, iletişim teknolojileri ve bu teknolojilerin getirdiği imkânlar da artmış, dolayısıyla uluslararası sistemin aktörleri yeteneklerini geliştirirken, sistemde daha etkin olabilmeyi de başarmışlardır. Bu gelişmeler avantajların yanı sıra beraberinde dezavantajlar da getirmişlerdir. Avantaj olarak ellerindeki kısıtlı kaynaklara rağmen daha etkili olabilme şansına sahip aktörler ve dezavantaj olarak devletler için, karşıt üretimlere karşı daha dikkatli olmak, kamu diplomasisi faaliyetleri yürüten kurumları kontrol altında tutabilmek zorunda kalmaktır⁷⁴.

Cull geleneksel kamu diplomasisi ile yeni kamu diplomasisini, Uluslararası aktörün kimliği, dönemin içinde bulunduğu teknik ve medya ortamları, döneme damgasını buran bakış açısı, terminoloji, aktörlerin kamu diplomasisi faaliyetleri açısından oynadıkları rolün doğası ve yapısı ve her iki kamu diplomasisi türünün de sağlamaya çalıştığı nihai amacı karşılaştırmaya yönelik önümüze şöyle bir tablo çizmektedir:

⁷² *Ibid*

⁷³ Christopher Ross, “Public Diplomacy Comes of Age”, *The Washington Quarterly*, 2002, Vol. 25:2, 75-83, p. 76.

⁷⁴ *Ibid*

Tablo-3: Eski ve Yeni Kamu Diplomasisi Kavramlarının Karşılaştırılması⁷⁵.

Baskın Özellikleri	Eski Kamu Diplomasisi	Yeni Kamu Diplomasisi
Uluslararası Aktörün Kimliği	Devlet	Devlet ve Devlet Dışı Aktörler
Teknik Ortam	Kısa Dalgalı Radyo Basılı Gazeteler Sabit Hatlı Telefonlar	Uydu, İnternet, Gerçek Zamanlı Haberler, Mobil Telefonlar
Medya Ortamı	Yerel ve Uluslararası Habercilik Arasında Kesin Çizgi	Yerel ve Uluslararası Haberciliğin Sınırları Arasında Bulanıklık
Bakış Açısının Kaynağı	Siyasal Destekleme ve Propaganda Teorisi	Kurumsal Markalaşma ve Ağ Teorisi
Terminoloji	“Uluslararası İmaj” “Prestij”	“Yumuşak Güç” “Ulus-Markalaştırma”
Rolün Yapısı	Yukarıdan-Aşağıya, Aktörden Yabancı Toplumlara Yönelik	Enine, Aktör Tarafından Kolaylaştırılan
Rolün Doğası	Hedefe Yönelik Mesaj	İlişki-İnşa
Nihai Amaç	Uluslararası Çevrenin Yönetimi	Uluslararası Çevrenin Yönetimi

Bu modele göre uluslararası aktörler giderek geleneklerin dışına çıkmakta ve devlet dışı aktörler de özellikle öne çıkmaktadır. Söz konusu aktörler tarafından dünya ile iletişime geçebilmek adına kullanılan mekanizmalar, yeni, gerçek zamanlı ve küresel teknolojilere dönüşmüştür. Bu yeni teknolojiler, hangi haberin yerel hangisinin uluslararası nitelik taşıdığı arasındaki keskin çizgiyi iyice silikleştirirken eski propaganda kavramlarının yerine kamu diplomasisi, giderek artan bir şekilde bir yandan pazarlama diğer yandan ağ teorisiyle ortaya çıkan yeni kavramlara yönelmektedir. Bunun sonucunda kamu diplomasisinin yeni terminolojisi “yumuşak

⁷⁵ Cull, ibid, p. 14.

güç” ve “markalaştırma” gibi kavramlar ile şekillenmektedir. Yeni kamu diplomasisi Soğuk Savaş Dönemine ait aktörden halka doğru iletişim yönetimini dışlamakta ve yerine uluslararası aktörlerin yönettiği, ortak aydınlanma fikrine dayalı, halktan halka iletişim kanallarını kabul etmektedir. Bu eski tip yukarıdan aşağıya yönlü mesaj iletim sistemi ortadan kalkmış ve yeni kamu diplomasisinin birinci amacı “ilişki inşa etmek” olarak karakterize edilmiştir. Bu ilişkiler aktörler ve yabancı toplumlar arasında sınırlı olmasa da eğer iki toplum arasında gerçekleşirse daha yararlı olabilmektedir. Sonuç olarak hem eski kamu diplomasisi hem de yeni kamu diplomasisi, ikisi de uluslararası çevreyi yönetebilmeyi amaçlamaktadır⁷⁶.

Szondi ise, Cull’dan farklı olarak eski ve yeni kamu diplomasisi arasında şöyle bir karşılaştırma yapmaktadır:

⁷⁶ Ibid, p. 13.

Tablo-3: Geleneksel ve 21. Yüzyıl Kamu Diplomasinin Karşılaştırılması⁷⁷.

	Geleneksel Kamu Diplomasisi	21. Yüzyıl Kamu Diplomasisi
Dönemin Şartları	Çatışma, Devletler Arası Gerginlik	Barış
Amaçlar	Hedef Ülkenin Davranışlarını Değiştirerek, Siyasal Değişim Elde Etmek	Ülke Hakkında Pozitif Bir İzlenim Yaratmak Suretiyle, Siyasal ve Ekonomik Çıkarları Geliştirecek Saygın Bir Ortam Yaratmak
Stratejiler	İkna, Toplumlara Yönetmek	Toplumlara Sıkı Bağlar Kurarak İlişkiler İnşa Etmek ve Korumak
İletişim Yönu	Tek Yönlü İletişim (Monolog)	Çift Yönlü İletişim (Diyalog)
Araştırma	Çok az, Nadir	Geri Dönüşlerin de Önemli Olduğu, Kamu Diplomasisi Temelli Bilimsel Araştırmalar
Mesajın İçeriği	İdeolojiler Çıkarlar Bilgi	Fikirler Değerler İş Birliği
Hedef Gruplar	Hedef Ülkedeki “ Genel” Halk Mesaj Alıcılar ve Göndericiler	İyi Bölünmüş ve Tanımlanmış Toplum Yerel Halk ve Katılımcılar
Kanallar	Geleneksel Kitleli Medya	Kişiselleştirilmiş Eski ve Yeni Medya
Bütçe	Devletin Sponsorluğunda	Toplumsal ve Bireysel Ortaklık

Szondi, eski ve yeni kamu diplomasisi kavramları arasında iki kavramın geliştiği dönemin şartları, yürütülen faaliyetlerin amaçları, uygulanan stratejiler, ne yönlü bir iletişimin tercih edildiği, kavramlar üzerine o dönemlerde yapılan araştırmalar, iletmeye çalışılan mesajın içeriği, hedeflenen gruplar, kullanılan kanallar ve tüm bu faaliyetlerin nasıl finanse edildiği üzerinden bir karşılaştırma yapmıştır. Buna göre geleneksel diplomasinin uygulandığı dönemde devletler arası gerginlik ve çatışmalar sisteme hakim iken, yeni kamu diplomasisinin içinde bulunduğu siyasal ortam eskisine kıyasla daha barışçıldır. Bunun üzerine geleneksel

⁷⁷ Szondi, ibid, p. 11.

kamu diplomasisi öncelikle hedef devletin toplumunu etkilemek, bu sayede o devletin hükümetlerinin, uygulayıcı devletin çıkarları yönünde davranışlarını değiştirmesini sağlamaktır. Yeni kamu diplomasisinde ise uygulayıcı devlet hakkında uluslararası çevrede saygın ve güvenilir bir ülke imajı oluşturmak suretiyle, karşılıklı siyasal ve ekonomik çıkarların geliştirildiği olumlu bir çevre yaratılması söz konusudur. Bunun içindir ki geleneksel kamu diplomasisi, karşısındakini ikna etmeyi ve o toplumu yönetmeyi hedeflerken günümüz kamu diplomasisi sıkı bağlar oluşturmak pozitif ilişkiler inşa ederek bu ilişkileri korumayı istemektedir. Bu amaca ulaşmaya yönelik eski kamu diplomasisi tek yönlü, aktörden, hedef toplumlara doğrudan bir iletişim yolu benimserken, Yeni kamu diplomasisi iletişimi diyaloga dayalıdır. Geleneksel kamu diplomasisi uygulayıcı, karşıdaki toplumu bir bütün halinde görerek, hepsine yönelik kütleli bir mesaj iletme çabasında iken, yeni kamu diplomasisi uygulayıcıları, hedef toplumu iyi analiz ederek, onu iyi tanımlanmış farklı gruplara ayırmış ve hepsine yönelik farklı mesajlar geliştirmiştir. Tüm bu faaliyetleri sağlayabilmek için geleneksel kamu diplomasisi devletin sponsorluğunda bir model ön görürken, günümüz kamu diplomasisinde faaliyetler toplumsal ve bireysel ortaklıklar ile finanse edilmektedir.

Sonuç olarak, iletişim teknolojilerinde yaşanan devrim, bunun sonucunda devletlerin karşı toplumlara doğrudan etki edebilme, toplumların ise, dünyanın diğer yerlerinde yaşanan gelişmelere hızlı biçimde ulaşabilme şansına erişmesi, toplumların siyasete daha çok müdahil olduğu ve devletler tarafından yadsınamayacak öneme sahip oldukları bir durum oluşturmuştur. Toplumların artan önemine rağmen Soğuk Savaş yıllarında devletler uluslararası sistemin temel aktörü olmaya devam etmiş ve iki süper gücün sahip olduğu muazzam nükleer kapasitenin yarattığı caydırıcılık, askeri temelli bir anlayışın uluslararası sisteme hakim olmasını sağlamıştır. Bununla birlikte Soğuk Savaş'ın bitimiyle birlikte sistemde yaşanan dönüşüm, çok aktörlü ve birçok konunun uluslararası gündemi meşgul ettiği yeni bir düzeni beraberinde getirmiştir. İnternet gibi bir teknolojinin toplumların hayatına girmesiyle, dünyada erişebilecekleri bilginin kapsamının artması, söz konusu yeni aktörlerin de etkisiyle artık devletin yanında toplumların, uluslararası örgütlerin, çok uluslu şirketlerin ve bireylerin sistemde çıkarlarına yönelik hareket ettikleri ve bu çıkarları yönünde, hedef toplumları etkileme ihtiyacı hissettikleri bir dünya yaratmıştır. Bu ihtiyaç, diğer bütün kavramlarda yaptığı gibi, kamu diplomasisi kavramında da bir dönüşüme neden olmuş ve eskisinden büyük farklarla ayrılan yeni kamu diplomasisi faaliyetleri, sistemdeki aktörler tarafından uygulanır olmuştur.

Türkiye de diğer birçok devlet gibi, kamu diplomasisi faaliyetleri yürüten ve bu sayede hedef toplumları çıkarları yönünde etkileyebilmeyi amaçlayan bir devlettir. Eskiye nazaran daha aktif, daha büyük ölçekli dış politikalar yürütmeyi amaçlayan ve adımlarını bu yönde atan Türkiye, kamu diplomasisine eskiye nazaran daha çok ihtiyaç duymaktadır. Bu yüzden kamu diplomasisi faaliyetlerine giderek hız verilmekte ve bu kavram ülke içerisinde daha çok aktör tarafından uygulanmaktadır. Bu noktada, Türkiye’de kamu diplomasisi faaliyetlerinin kimler tarafından uygulandığını ele almak yararlı olacaktır.

İKİNCİ BÖLÜM

2. TÜRKİYE'DE KAMU DİPLOMASİSİ FAALİYETLERİ

Günümüz uluslararası sistemi özellikle Soğuk Savaş'ın bitişi ile ciddi bir dönüşüm yaşamıştır. Askeri temelli, devletin uluslararası sistemin tek aktörü olduğu yapı gitmiş, yerine devletin yanında bireyler, şirketler, uluslararası örgütler gibi yeni aktörlerle derinleşmiş; askeri temelli sorunların yanı sıra çevre, kitle imha silahları, başarısız devletler, siber suçlar, terörizm gibi yeni risk ve tehditlerle genişlemiştir. Sistemin yaşamış olduğu bu dönüşüm, devletler başta olmak üzere aktörlerin yeni güvenlik algılamaları üzerinden kendilerini revize etmeleri ihtiyacını doğurmuş ve eskinin sert güç unsurlarının yanında yumuşak güç daha ön plana çıkmıştır. Artık devletler bir yandan askeri yeteneklerini geliştirirken, diğer yandan uluslararası politikalarını yumuşak güç enstrümanları ile gerçekleştirmeye çalışmaktadırlar. Bu da kamu diplomasisi faaliyetlerinin daha da önem kazanmasına neden olmuştur.

Günümüz Türkiye'sinin komşularıyla yaşadığı su sorunu, kıta sahanlığı sorunu gibi anlaşmazlıkların dış politikanın esas gündemini oluşturduğu dönemden ziyade daha farklı, daha karmaşık ve daha işlevsel sorunlarla karşı karşıyadır. Artık sadece komşularla sınırlı bölgede değil, gerek Balkanlar, gerek Orta Asya gibi geniş coğrafyalarda ve yukarıda da bahsettiğimiz sadece askeri temelli değil, enerji güvenliği terörizm gibi çok boyutlu yeni konulara odaklanmıştır. Ülkenin bu yeni konumu hem Türkiye'ye bölgesinde güçlü bir ülke olma imkânı sağlamakta aynı zamanda çeşitli fırsat ve tehditleri de beraberinde getirmektedir⁷⁸. Sistemde yaşanan hızlı dönüşüme başarılı şekilde ayak uydurmaya çalışan Türkiye, dış politikasındaki hedeflerini gerçekleştirebilmek için bölge halklarını etkileyebilmek ve böylece bir çekim merkezi yaratabilmek ihtiyacı hissetmektedir. Çok boyutlu dış politika, sürdürülebilir kalkınma, demokratikleşme gibi konulara önem ve öncelik veren Türkiye bu bağlamda çok boyutlu stratejiler geliştirme, uluslararası seviyede politikalar üretme ve uygulama yoluna gitmiştir⁷⁹. Bunun için de kamu diplomasisi faaliyetleri, Türk Dış Politikası'nda önemli olabilecek bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu doğrultuda Türk Dış Politikası'nda ortak coğrafya ve tarih ile birlikte toplumların ortak geleceğe de sahip olabileceklerine dayalı, Osmanlı

⁷⁸ Sait Yılmaz, "Değişen Diplomasi Anlayışı ve Türkiye",

<http://www.beykent.edu.tr/WebProjects/Uploads/yilmaz-eylul-09.pdf>, (Erişim Tarihi: 06.05.2013), s.4.

⁷⁹ Tuğçe Ersoy Öztürk, "Dış Politikada Etkin Unsur: Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasi Etkinliği", <http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/tugceersoyozturk.pdf>, (Erişim Tarihi: 06.05.2013), s.13.

İmparatorluğu'ndan kalan deneyimlerin yanı sıra Türkiye Cumhuriyeti'nin mevcut imkânları çerçevesinde ortak yeni bir oluşumun uygulanabileceği fikri ortaya atılmaktadır. Bu da Türkiye'nin yumuşak gücüne büyük bir önem atfetmekte, sadece söz konusu coğrafya ile sınırlı değil, dünya çapında Türk imajının düzeltilmesi, tanıtılması ve ulusun markalaştırılması sürecini ön plana çıkarmaktadır. Türkiye'nin yabancı toplumlara kendini doğru ifade edebilmesi, değerlerin doğru aktarımı ve bu şekilde o toplumlarla ortak çıkar ve değerlerin belirlenebilmesi, mevcut önyargılardan sıyrılabilme ihtiyacı doğurmaktadır. Söz konusu ihtiyaçların gerçekleştirilebilmesinde kamu diplomasisi, Türkiye için en büyük araç olacaktır⁸⁰.

Bu süreçte ithalat ve ihracatını arttıran, yabancı ülkelerle ticaret hacmini geliştirmiş, yabancı yatırımları kendisine daha çok çekebilen Türkiye ekonomisi özellikle 2000'lerden önceki dönemden daha güçlüdür. Küresel iletişim ve teknolojilerde yaşanan köklü değişimlerle paralel olarak gelişen iletişim araçları ve medya organları Türkiye'de de karşılığını bulmuştur. Günümüz Türkiye'sinde yayın yapan çok sayıda televizyon ve radyo kanalı mevcuttur. Demokrasiyle yönetilen Müslüman bir ülke olan Türkiye, bu sayılan diğer unsurlarla birlikte bölgede ciddi ölçüde yumuşak güç üretebilme kapasitesine sahiptir. Modernleşen Türkiye, Arap Baharı sonrasında bölge ülkelerinde bir cazibe yaratacak ve söz konusu toplumların Türkiye'ye yakınlaşmasına vesile olacaktır⁸¹.

Tüm bu etken ve politikalar ışığında Türkiye'de önem kazanan kamu diplomasisinin bazı sorunları da mevcuttur: Akçadağ'a göre Türkiye'de kamu diplomasisi çalışmaları henüz çok yeni olmakla birlikte, Türkiye'de kamu diplomasisine gereken önemin verilmesinde geç kalınmıştır. Bu durumun yaratacağı en büyük sorun uluslararası tanınırlığın az olması değil, yabancı kamuoyları tarafından yanlış tanınırlığa sahip olmak ve kendini dünyaya doğru ve etkin biçimde ifade edememektir. Türkiye'de günümüze gelen süreçte devlet mekanizmalarının dış politikadaki baskın özelliği, bu politikaların üretilme ve uygulanmasında devletin dolayısıyla geleneksel diplomasi faaliyetlerinin yeterli olacağı anlayışını doğurmuş ve bu tutum kamu diplomasisi faaliyetlerinin öneminin ülkede geç fark edilmesine neden olmuştur⁸². Öztürk, Türkiye'de yürütülen kamu diplomasisi faaliyetlerinin sorunlarını birtakım iç ve dış faktörlerle ilişkilendirmektedir. Buna göre içte,

⁸⁰ Ömer Şimşek, "Küresel İletişim Çağında Kamu Diplomasisi", <http://www.tuicakademi.org/index.php/kategoriler/turk-dis-politikasi/1220-kuresel-iletisim-caginda-kamu-diplomasisi>, (Erişim Tarihi: 06.05.2013).

⁸¹ Tuğba Çavuş, "Dış Politikada Yumuşak Güç Kavramı ve Türkiye'nin Yumuşak Güç Kullanımı", *İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2012, c.2, 23-39, s. 28.

⁸² Emine Akçadağ, "Dünya'da ve Türkiye'de Kamu Diplomasisi", <http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/emineakcadag.pdf>, (Erişim Tarihi: 06.05.2013), s.18.

günümüze gelen süreçte kamu diplomasisinin gecikmiş tepkiler ve özürlerle sınırlı kalması, kamu diplomasisinin yürütüleceği kurumsal mekanizmaların az olması, hükümetlerin yanlış beyanatları ve dışta yabancı medya organlarının Türkiye'ye karşı takındığı taraflı tutum ve bu tutumun o toplumlarda yarattığı önyargı ve yanlış algılamalar, Türkiye'nin yurtdışında yarattığı imajın fikirden ziyade olay odaklı olması⁸³ Öztürk'ün belirttiği iç ve dış faktörlerdir..

Tüm bu olumlu ve olumsuz özellikleriyle birlikte Türkiye'de kamu diplomasisi gittikçe gelişmekte ve faaliyetlerini genişletmektedir. Türkiye, bazı yazarlara göre geç de olsa kamu diplomasisinin önemine varmış ve dış politika hedeflerini gerçekleştirmede kamu diplomasisine daha çok görev yüklemiştir. Bugün Türkiye'de birçok kurum ve sivil toplum kuruluşu, kamu diplomasisi faaliyetleri yürütmektedir.

2.1. Türkiye'de Kamu Diplomasisi Faaliyeti Yürüten Kurum ve Kuruluşlar

2.1.1. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü (KDK)

30 Ocak 2010 tarihli ve 27478 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2010/3 sayılı başbakanlık genelgesi ile kurulmuştur. Söz konusu genelgede koordinatörlüğün kuruluş amacı: "Günümüzde küreselleşmenin bir sonucu olarak uluslararası ilişkiler daha karmaşık hale gelmiş, devletler arasındaki resmi diplomasi yanında uluslararası toplumu etkilemenin ve yönlendirmenin bir aracı olarak kamu diplomasisi ayrı bir önem kazanmıştır. Uluslararası platformlarda, Türkiye'nin uzun süredir maruz kaldığı itham ve sorunlar karşısında haklılığımızı kanıtlamaya yönelik çalışmaların başarıya ulaşabilmesi için kamu diplomasisi yöntem ve araçlarıyla uluslararası toplumun doğru yönde bilgilendirilmesi gerekmektedir." sözleriyle ifade edilmektedir⁸⁴. Kamu diplomasisi faaliyetleriyle, Türkiye'nin uluslararası kamuoyu nezdinde saygınlığının artırılmasına yönelik stratejilerin geliştirilerek, ülkenin dış tanıtım faaliyetlerinin yürütülmesine ilişkin görevlerin çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarına verilmesi öngörülmektedir. Bununla birlikte ulusal ve bölgesel sorunların küresel boyut kazanması, bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler ve bunun yarattığı uluslararası alandaki fırsat ve tehditlerin, kamu diplomasisi faaliyetleri yürüten kurumlar arasında daha etkin bir koordinasyonu, yakın iş birliğini ve hızlı karar alma süreçlerini zorunlu hale getirdiği belgede belirtilmiştir.

⁸³ Öztürk, a.g.e., ss. 14-15.

⁸⁴ "Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü" Resmi Gazete, Sayı 27478, 30 Ocak 2010.

<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/01/20100130.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/01/20100130.htm>, (Erişim Tarihi: 06.05.2013).

Medya Çalışmaları Birimi, Siyasal İletişim Birimi, Kültürel Çalışmalar Birimi, Kurumsal Çalışmalar Birimi ve Proje Geliştirme Birimlerinden oluşan koordinatörlük, “Üniversite Programları” kapsamında, Gaziantep, Kayseri, Kırıkkale, Çankırı, Bursa ve Kahramanmaraş’ta paneller düzenlemiş, çeşitli üniversitelerde dış politika tanıtma faaliyetleri, dış politika çalıştayları ve gençlik programları yürütmüştür⁸⁵. Aynı zamanda, İngiltere, Yunanistan, Japonya, Amerika, Mısır gibi ülkelerde çeşitli toplantılar düzenleyen kurum, çeşitli alanlardan uzmanlarla panel ve toplantılar düzenlemiş ve bünyesinde “İstanbul Küresel Forumu” organizasyonuna ev sahipliği yapmıştır. Bununla birlikte dış basına ilişkin, Suriyeli, İranlı, Lübnanlı, İspanyol, Amerikalı, Arap, Türkmen ve Afrikalı gazetecilerle bir araya gelen kurum “I-List Turkey Programı”⁸⁶, “Kardeş Eli Belgeseli”⁸⁷, “Türkiye’nin Dostları Belgeseli”⁸⁸ gibi faaliyetlere imza atmıştır⁸⁹.

2.1.2. Dışişleri Bakanlığı

Temelde bölgesinde ve dünyada barışçıl, adil ve kalkınmaya imkân tanıyan bir ortamın kalıcı şekilde tesisi ve güçlendirilmesi, ulusal hak ve çıkarların savunulması ve korunması gibi amaçlarla hareket eden bakanlık ayrıca Türkiye Cumhuriyeti hakkında yurtdışında bilgilendirici faaliyetler yürütmek, diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca dış politika ile ilgili yurtdışında yürütülen faaliyetlerin dış politikaya uygunluğunu gözeterek, bu faaliyetleri koordine etmek görevini de üstlenmiştir⁹⁰. Bu doğrultuda bakanlık birçok kamu diplomasisi faaliyetini de yürütmektedir.

Türkiye’nin yurtdışında tanıtımı üzerine önceleri “turizm” ile sınırlı kalan çalışmalar, artık günümüzde iç siyasetten, dış politikaya, ekonomi ve ticaretten

⁸⁵ T.C. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Resmi İnternet Sayfası, <http://kdk.gov.tr/faaliyetler/25> (Erişim Tarihi: 06.05.2013).

⁸⁶ 2010 yılının Aralık ayında Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Başbakanlık Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü’nün desteğiyle CNN tarafından hazırlanan programdır. Türkiye’nin ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan tanıtıldığı program sayesinde Türkiye’nin bir ay boyunca milyonlarca izleyiciye ulaşmasını sağlamıştır. <http://kdk.gov.tr/faaliyetler/kultur-ve-tanitim-faaliyetleri/i-list-turkey-programi/37> (Erişim Tarihi: 16.10.2013).

⁸⁷ TRT Haber kanalı tarafından yayınlanan ve özellikle sivil toplum kuruluşlarının birçok alanda yürüttüğü faaliyetlerinin tanıtıldığı, farklı coğrafyalarda yaşayan Türkleri tanıtmaya ve aralarındaki ilişkileri canlandırmak amacıyla hazırlanmış programdır. <http://kdk.gov.tr/faaliyetler/kultur-ve-tanitim-faaliyetleri/kardes-eli-belgeseli/38> (Erişim Tarihi: 16.10.2013).

⁸⁸ TRT Belgesel kanalında yayınlanan ve üç kıtadan 13 ülkede yapılan ve Türkiye’de eğitim gören binlerce yabancı öğrenciyi kapsayan, yabancı öğrencilere yönelik eğitim faaliyetlerinin, kültürel katkısını konu alan bir programdır. <http://kdk.gov.tr/faaliyetler/kultur-ve-tanitim-faaliyetleri/turkiyenin-dostlari-belgeseli/39> (Erişim Tarihi: 16.10.2013).

⁸⁹ A.g.e.

⁹⁰ T.C. Dışişleri Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası, <http://www.mfa.gov.tr/mevzuat.tr.mfa> (Erişim Tarihi: 06.05.2013).

kültüre, sosyal gelişim ve nüfus hareketlerinden eğitime kadar birçok alanda kendini göstermektedir. Yabancı toplumlara Türk toplumunun tüm yönleriyle tanıtılması, ülkeye has değerlerinin, tarihinin, dil ve edebiyatının, arkeolojik varlığının, bilim yaşamının, sanatının, mimarisinin, gelenek ve inançları gibi daha birçok özelliğinin çeşitli etkinliklerle dış dünyaya tanıtılması bakanlığın tanıtım faaliyetlerinin özünü oluşturmaktadır. Bu bağlamda bakanlık, sergiler, Türkiye Haftaları, Türkiye Yılı, festivaller düzenlenmesine katkıda bulunurken, mevcut kültürel etkinliklere katılmak, yurtdışında Türk dış politikası ile ilgili konferanslar gerçekleştirmek, ülkeyi tanıtıcı belgesel filmler ve yayınlar hazırlamak gibi faaliyetlere de yer vermektedir. Dünya Sergileri (EXPO), “Türkiye-Hollanda Diplomatik İlişkilerinin Tesisinin 400. Yıldönümü”, “Japonya’da Türkiye-Türkiye’de Japonya Yılı”, “Fransa’da Türk Mevsimi”, “Türkiye’de Rus-Rusya’da Türk Kültür Yılı”, “Türkiye’de Çin-Çin’de Türk Kültür Yılı” gibi yukarıda belirtilen faaliyetler kapsamına örneklerle birlikte bakanlık, uluslararası akademik alanlarda Türkiye ile ilgili konularda nitelikli araştırmaların sayısının artırılması, çağdaş Türkiye araştırmalarının geliştirilmesi ve yabancı ülke kamuoylarında modern Türkiye hakkında bir tartışma platformu oluşturulması amaçlarıyla, yurtdışındaki üniversitelerde Türkiye kürsülerinin kurulmasına da önem vermektedir. Aynı zamanda kültürel değişim programları yürütmek, Türk kültürünü dilini ve sanatını yurtdışında tanıtmak, diğer ülkelerle ikili ilişkilere katkıda bulunmak amacıyla çeşitli ülkelere Türk Kültür Merkezleri kurulmuştur. Şu anda Almanya, İran, Irak, İsrail, Kuveyt, Suriye, Türkmenistan ve Ürdün’de Türk Kültür Merkezleri faaliyet göstermektedir⁹¹.

2.1.3. Türk Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT)

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), Türkiye devleti adına radyo ve televizyon yayınlarını gerçekleştirebilmek amacıyla, 01 Mayıs 1964 tarihinde özel bir yasa vasıtasıyla, özerk tüzel bir kişiliğe sahip bir şekilde kurulmuştur⁹². 1980’li yılların ortasından itibaren artan uydu yayınları ile birlikte Türkiye’ye yönelik yayın yapan özel televizyon kanallarının ortaya çıkmasıyla TRT’nin Türk televizyonculuğu üzerindeki tekeli kalkmıştır. Bununla birlikte Türk Radyo ve Televizyon Kanunu’nun 1993 yılında yeniden düzenlenmesi ile birlikte TRT bugün tarafsızlığı anayasada belirtilmiş, radyo ve televizyon ile tüm medya araçlarından yayın yapan kamu

⁹¹ Türk Kültür Merkezleri ile ilgili daha detaylı bilgi için bkz. <http://www.mfa.gov.tr/turk-kultur-merkezleri-turk-dili-ve-edebiyati-bolumleri-ve-turkce-egitim-merkezleri.tr.mfa> (Erişim Tarihi: 16.10.2013).

⁹² Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Resmi İnternet Sayfası, <http://www.trt.net.tr/Kurumsal/Tarihce.aspx>, (Erişim Tarihi: 08.05.2013).

hizmeti yayıncısı olarak hizmet vermeye başlamıştır. TRT yayıncılığının kilometre taşlarını oluşturan 20 Temmuz 1974'de başlayan Kıbrıs Barış Harekatı'ndan tüm dünyanın TRT yayınlarıyla haberdar olması, 1975'de Eurovision Şarkı ve Beste Yarışması'nda Türkiye'nin ilk kez TRT'nin organizasyonu ile yer alması, 1979 yılında 5 ülkeden 133 çocuk ve 31 liderin katıldığı ilk 23 Nisan Çocuk Şenliği gibi organizasyonlar, Kurumun Türkiye'deki kültür ve iletişim faaliyetleri konusunda sahip olduğu önemli pozisyonu ortaya koymaktadır⁹³.

Türk Radyo ve Televizyon Kurumu'nun konuyla ilişkili faaliyetleri bununla da sınırlı kalmamaktadır. Türkiye'de uydu yayınının gelişmesiyle birlikte TRT, TRT-2 TRT-3, TRT-4 ve GAP TV'nin yanı sıra Avrupa'da çalışan Türk işçilerine yönelik yayın faaliyetlerine başlayan TRT-INT ve 1993 yılında Kafkasya ve Orta Asya'ya yönelik programların yer aldığı TRT-Avrasya kanalı ile TRT'nin yayın yelpazesi genişlemiştir. Aynı zamanda 2008 yılında hayata geçirilen www.trt-world.com, 31 dilde haber yayını ile yeni medya ortamındaki yayıncılar arasında dünyada ilk 5 kurum arasına girmiştir. Günümüzde yayın yapılan bölge ve dünyanın geneline ilişkin sıcak gelişmeler ve uzmanların görüşleri 32 dilde dünya kamuoyuna sunulmaktadır⁹⁴. 2009 yılında Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Azerbaycan, Bosna Hersek, Arnavutluk ve Türkiye olmak üzere 8 ülkeden ve bu ülkelere özgü 8 dilde yaklaşık 250 milyon nüfuslu bir coğrafyaya hitap eden TRT-AVAZ kanalını açan kurum bununla da kalmayarak, 2010 yılında dünyanın önde gelen haber kanallarında Euronews'in büyük ortakları arasına girmiş ve söz konusu kanal 9. dil olarak Türkçe yayınına başlamıştır. Yine aynı yıl kurulan TRT-Türk ise Türkçe haber ve kültür kanalı kimliğiyle yayın hayatına başlamıştır ve Türkiye ve Türk insanını tanıtan programlarıyla, haber, kültür ve sinema yayınlarıyla, yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarının Türkiye ile bağlarını güçlendirmeye çalışmaktadır. Ayrıca Arapça yayın yapan TRT-ETTÜRKİYYE kanalı 2010 yılında yayına başlamıştır⁹⁵.

Uluslararası yayın politikası olarak, “devletin her alanda tanıtılmasına” ve “yurt dışında bulunan Türk vatandaşlarının Türkiye Cumhuriyeti ile ilişkilerinin sürdürülmesine yardımcı olmak.” maddelerini belirleyen kanal⁹⁶, üyesi bulunduğu Avrupa Yayın Birliği (UER/EBU), Asya-Pasifik Yayın Birliği (ABU), Uluslararası

⁹³ A.g.e.

⁹⁴ A.g.e.

⁹⁵ Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Resmi İnternet Sayfası, <http://www.trt.net.tr/Kurumsal/TelevizyonTanitim.aspx>, (Erişim Tarihi: 08.05.2013).

⁹⁶ Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Resmi İnternet Sayfası, <http://www.trt.net.tr/Kurumsal/Gorevlerimiz.aspx>, (Erişim Tarihi: 08.05.2013).

İletişim Birliği (ITU), Avrupa Medya Enstitüsü (EIM) gibi uluslararası kuruluşlar vasıtasıyla diğer yabancı medya kuruluşlarıyla işbirliğini sürdürmektedir.

Yurtdışına yönelik radyo yayınlarını Türkiye'nin Sesi Radyosu (VOT) aracılığıyla gerçekleştiren TRT'nin yürüttüğü kültürel faaliyetlerde söz konusu radyo önemli bir yer tutmaktadır. Yayınlarını uydu ve internet aracılığıyla bütün dünyaya ulaştıran Türkiye'nin sesi, geleneksel radyoculuk yayınlarının yanında 32 dilde internet yayınını da hizmete açmıştır. Yayın hayatına 8 Ocak 1937 tarihinde "Hatay Sorunu" haberlerini sunarak Ankara Radyosu kanalıyla Arapça yayına başlayan Türkiye'nin Sesi, 1963 yılından itibaren " Türkiye'nin Sesi Radyosu" adı altında yayınlarına devam etmiştir. Bugün, Türkiye'nin sesi Radyosu, TRT Dış Yayınlar Dairesi Başkanlığı altında faaliyetlerini yürütmekte ve Türkçe, Almanca, Arapça, Azerice, Arnavutça, Boşnakça, Bulgarca, Hırvatça, Çince, Darice, Farsça, Fransızca, Gürcüce, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Kazakça, Kırgızca, Macarca, Makedonca, Peştunca, Özbekçe, Romence, Rusça, Sırpça, Tatarca, Türkmençe, Urduca ve Yunanca olmak üzere 29 dilde yayınlarını gerçekleştirmektedir⁹⁷.

TRT-World.com internet sitesi de Türkiye'nin Sesi Radyosu ile koordineli biçimde çalışan bir internet sitesidir. Kasım 2008'de yayına başlayan site üzerinden bugün 35 dil ve lehçede haber yayını ile bölge, dünya ve Türkiye gündemi takipçilere ulaştırılmaktadır. Söz konusu diller: Almanca, Arapça, Azerice, Arnavutça, Boşnakça, Bulgarca, Hırvatça, Çince, Darice, Farsça, Fransızca, Gürcüce, İngilizce, İspanyolca, İtalyanca, Kazakça, Kırgızca, Macarca, Makedonca, Peştunca, Özbekçe, Romence, Rusça, Sırpça, Tatarca, Türkmençe, Urduca, Uygurca, Yunanca ve Ermenicedir⁹⁸. Belirli konularda ayrıntılı bilgiler içeren dosyaları da barındıran sitede, kullanıcılar istedikleri takdirde ilgili dilde iletişime geçerek, konular hakkındaki görüşlerini iletebilmektedir. Bu süreci kolaylaştırmak ve hızlandırmak amacıyla trt-world.com, şu internet adreslerini kullanmaktadır:

⁹⁷ A.g.e. <http://www.trt-world.com/trtworld/Generic/SayfaTasarimiGoster.aspx?TaslakKodu=d50ae4b6-94cc-4b96-9df7-7c071bb88372&dil=en>, (Erişim Tarihi: 08.05.2013).

⁹⁸ A.g.e. <http://www.trt.net.tr/Kurumsal/WorldTanitim.aspx>, (Erişim Tarihi: 09.05.2013).

Tablo-4: TRT-World.com'un alternatif yayın adresleri⁹⁹.

www.trtalbanian.com	www.trtitalian.com
www.trtgreek.com	www.trtkazakh.com
www.trthungarian.com	www.trtfrench.com
www.trtcroatian.com	www.trtgerman.com
www.trtuzbek.com	www.trtturkmen.com
www.trtuyghur.com	www.trtarmenian.com
www.trtspanish.com	www.trtdari.com
www.trtturkiyeninsesi.com	www.trttatar.com
www.trtenglish.com	www.trturdu.com
www.trtrussian.com	www.trtgeorgian.com
www.trtbulgarian.com	www.trtromanian.com
www.trtpashto.com	www.trtmacedonian.com
www.trtchinese.com	www.trtserbian.com
www.trtbosnian.com	www.trtkyrgyz.com
www.trtazerbaycan.com	www.trtpersian.com
www.trtarabic.com	www.trtvoiceofturkey.com

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu faaliyetlerinin finansmanında, yurt dışı fonlardan yararlanma imkânlarını araştırmak, kurum gelir kaynakları bu gelirlerin sürekliliği, sağlıklı ve düzenli toplanması hususlarında stratejiler geliştirerek araştırma yapmak ve ilgili birimleri görevlendirmek amacıyla kurulan TRT- Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, özellikle yurt dışı faaliyetlerinde kuruma yardımcı olmaktadır. Bu doğrultuda kendine proje geliştirme, yönetim ve kayıt sistemlerinin kurulması, uygun fon kaynaklarının araştırılması ve tespiti ile koordinasyonun sağlanması gibi görevlerini belirleyen birim, yurt içi ve dışı proje çağrılarını tüm birimlere duyurarak proje hazırlayıcılarının birbirleriyle iletişime geçmelerini sağlamak ve bu sayede proje kaynaklarının doğru ve etkin kullanımını sağlama çalışmaktadır¹⁰⁰. Bu amaçla birim, “Hayat Boyu Öğrenme Programı”, “Gençlik Programı”, “Araştırma ve Teknolojik Gelişme Alanında Program”, “Rekabet Edebilirlik ve Yenilik Programı” ve “Kültür Programı” gibi programların yanı sıra, sanat, kültür ve turizm alanında halkın Avrupa Birliği anlayışı ve bilgisini TV programları ile güçlendirmek amacıyla Kardeş Kentler Tv Programı ve AB projelerine katılan, Türkiye’de ve AB üyesi ülkelerde yaşayan kişilerin öykülerinin

⁹⁹ A.g.e.

¹⁰⁰ A.g.e. <http://www.trt.net.tr/trtabprojeofisi/default.aspx>, (Erişim Tarihi: 09.05.2013).

anlatıldığı “Hayatlar Kesişirken” adlı televizyon programı gibi yayınlar da birimin projeleri içerisinde¹⁰¹.

2.1.4. Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA)

Kendisini, “Sudan’da katarakt ameliyatı yapan, Haiti’de deprem olduğunda yardıma koşan, Makedonya’da, Mısır’da ortak kültürel mirasa ait mekanların restorasyonunu yapan, Kırgızistan’da okul inşa eden, Afganistan’da anne çocuk sağlığını korumak için çalışan bir kuruluştur TİKA” olarak tanımlayan Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA)¹⁰², 1992 yılında kurulmuştur.

Sovyetler Birliği’nin dağılmasının ardından Orta Asya ve Kafkasya’da birçok devletin bağımsızlığını kazanması ve Kazakistan, Tacikistan, Özbekistan, Azerbaycan ve Kırgızistan’dan oluşan bu devletlerle olunan dil ve kültür ortaklığı sebebi ile Türkiye bölge ile ilişkilerini geliştirmeye çalışmıştır. Bu doğrultuda öncelikle söz konusu devletlerin uluslararası toplum tarafından kabul edilmesi için çalışan Türkiye, daha sonra Orta Asya’da yeni kurulan ülkelerde yaşayan soydaşları için sosyal, ekonomik ve kültürel alanda birçok çalışma yapmıştır. Başlangıçta ufak yardımlar olarak başlayan bu çalışmalar, gün geçtikçe, uzun soluklu projelere ve kalkınma merkezleriyle desteklenen işbirliği çalışmalarına dönüşmüştür. İlerleyen süreçte, bölgede yapılacak faaliyetleri ve dış politika önceliklerini uygulayacak ve bunu koordine edecek bir organizasyon ihtiyacı doğrultusunda kurulan TİKA günümüzde birçok bölge ve ülkede Türk Dış Politikasını uygulayıcı bir araç haline gelmiştir¹⁰³.

Kurulduğu yıllarda Türk cumhuriyetlerinin kendi sosyal yapısını üretmesini, kendi kimliğini sağlıklı bir biçimde inşa edebilmesini, kültürel ve siyasi haklarını geliştirmesi, teknik alt yapı konusundaki eksiklerini giderebilmesi gibi amaçlarla yola çıkan TİKA, eğitim, sağlık, restorasyon, tarımsal kalkınma, maliye, turizm ve sanayi alanında gerçekleştirilen birçok proje ve faaliyeti gerçekleştirmiştir.

Geçen yıllar içerisinde yürüttüğü faaliyetlerin niteliği değişen ajans, 1995 yılından itibaren çalışmalarını daha çok eğitim ve kültürel işbirliği alanında geliştirmiştir. Bu doğrultuda söz konusu ülkelere okullar, kütüphaneler,

¹⁰¹ A.g.e.

¹⁰² TİKA Resmi İnternet Sayfası, <http://www.tika.gov.tr/> (Erişim Tarihi 10.05.2013).

¹⁰³ A.g.e, <http://www.tika.gov.tr/tika-hakkinda/1> (Erişim Tarihi 10.05.2013).

laboratuvarlar inşaat etmiş ve üniversitelere teknik donanım yardımıyla bulunmuştur¹⁰⁴.

2000'li yıllarla birlikte küreselleşen dünyanın da etkisiyle TİKA bölgede uyguladığı projeleri kurumsal kapasite artırımı projelerine dönüştürmüş ve faaliyet coğrafyasını genişletmiştir. 2002 yılında 12 olan ajansın sahip olduğu Program Koordinasyon Ofisi sayısı, bugün 33 tanedir. Ajans kendisine biçtiği "Türkiye'nin izlemiş olduğu aktif ve ilkeli dış politikaya bağlı olarak çalışma yapılan ülkelerin sayısını artırma ve bu sayede dost, kardeş ve akraba ülkelerle barış kuşağı oluşturma" görevi ile kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör arasında işbirliği mekanizması görevi yürütmeyi amaçlamaktadır¹⁰⁵.

Şu an için yaklaşık 100 ülkede proje ve faaliyetler gerçekleştiren ajans, 5 kıtada çalışmalar yapmakta ve bu çalışmaları yaparken ilgili ülkelerin kalkınma öncelikleri, ihtiyaçları ve sosyo-ekonomik yapısını göz önünde tutmaktadır. Bununla birlikte kriz dönemlerinde acil çözüme yönelik insani yardım faaliyetlerinde de bulunan TİKA, Türkiye'nin Resmi Kalkınma Yardımlarının istatistiklerini toplamak ve raporlamakla da görevlidir. Buna göre TİKA tarafından toplanan veriler 2012 yılında 85 Milyon dolardan, 2011 yılında 1 milyar 273 milyon dolara yükselmiştir. Söz konusu artış Türkiye'nin OECD ülkeleri arasında 2011 yılında resmi kalkınma yardımlarını en çok arttıran ülke olmasını sağlamıştır¹⁰⁶.

Ajansın ana çalışma alanlarından olan eğitim alanında TİKA:

- Mevcut eğitim altyapısını iyileştirmeye yönelik faaliyetler,
- Okulların ve öğrencilerin ihtiyaç duyduğu eğitim, teknik donanım ve materyallerinin temini,
- Eğitimcilerin eğitimi ve
- Öğrencilere yönelik eğitim faaliyetleri yürütürken;

Sağlık alanında:

- Mevcut sağlık altyapısının iyileştirilmesine yönelik hastane/klinik inşası, onarımı ve bakımı,
- Sağlık kurumlarının ihtiyaç duyduğu tıbbi donanım ve materyallerin sağlanmasına yönelik çalışmalar,
- Sağlık personeli eğitimi ve

¹⁰⁴ A.g.e.

¹⁰⁵ A.g.e.

¹⁰⁶ A.g.e. <http://www.tika.gov.tr/faaliyet-alanlari/2> (Erişim Tarihi: 10.05.2013).

- Sağlık taramaları, cerrahi operasyonlar, aşı kampanyaları gibi çalışmalar

Kültürel işbirliği alanında ise, akraba toplulukların yaşadığı ülkelerde çok sayıda kültürel çalışma yürütmekte, sempozyum, festival, seminer, konferans, sergi, vb. faaliyetleri desteklemektedir.

Tüm bu alanların yanında ajans, barınma ve konut projeleri, tarım alanında faaliyetler ve su ve sanitasyon alanında yapılan çalışmalarla, etkinliğini sürdürmektedir¹⁰⁷.

2.1.5. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)

Uluslararası ilişkiler alanındaki çalışmalarını;

- Yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarına ve çocuklarına yönelik yürütülen faaliyetler kapsamında Türk dili ve kültürünün tanıtılma ve yaygınlaştırılması çalışmaları,
- Diğer ülkelerle yapılacak ikili veya çok taraflı anlaşmalar, kültürel değişim programları ve eğitim protokollerinin hazırlanması ve
- Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi ve İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı gibi uluslararası kuruluşlarla diğer uluslararası kuruluşların eğitim-öğretim kapsamında yürüttükleri çalışmalarda yer almak.

olmak üzere üç ana başlık altında toplayan bakanlık, Avrupa Birliği ülkelerinin 2020 yılına kadar gerçekleştirecekleri eğitim ve öğretim işbirliğinin çerçevesini çizen “Eğitim ve Öğretimde Avrupa İşbirliğinin Stratejik Çerçevesi” belgesinde öngörülen, hayat boyu öğrenmeyi ve hareketliliği gerçekleştirmek, eğitim ve öğretim sisteminin kalitesini ve etkinliğini arttırmak, eşitliği, sosyal uyumu ve aktif vatandaşlığı teşvik etmek, eğitimin her seviyesinde girişimcilik dahil, çabaları arttırmak başlıklarında dört temel stratejik hedef kabul etmiştir¹⁰⁸.

Bu bağlamda, Avrupa Birliği’ne tam üyelik perspektifi çerçevesinde üye devletlerle işbirliği içinde eğitim kalitesini yükseltmek, birliğin mesleki eğitim politikasının uygulanmasını sağlamak, mevzuatı uyumlulaştırmak ve ulusal dil eğitimi politikasını geliştirmek amacıyla 2020 yılına kadar;

¹⁰⁷ A.g.e.

¹⁰⁸ Milli Eğitim Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası, http://sgb.meb.gov.tr/Str_yon_planlama_V2/MEBStratejikPlan.pdf (Erişim Tarihi: 10.05.2013).

- 25-64 yaş arası yetişkinlerinin en az %15'inin hayat boyu öğrenme programlarına katılması,
- Okuma, matematik ve fen alanlarında düşük başarı gösteren 15 yaş grubundaki oranın %15'in altına düşürülmesi,
- 30-34 yaş grubu içerisinde yükseköğretimden mezun olanların payının en az %40 olmasının sağlanması gibi stratejiler uygulamayı planlamaktadır.

Kurum, Türk Cumhuriyetleri, Türk ve Akraba Toplulukları ile ilişkileri geliştirmek, Türk dünyasına nitelikli insan gücü yetiştirmek ve yurtdışındaki Türk vatandaşların ve çocuklarının Türk kültürü ile bağlarını korumak ve Türkçenin ortak iletişim dili olmasını, Türk kültürünün yaygınlaştırılıp gelişmesini sağlamak için eğitim ve öğretim hizmeti vermek amacıyla;

- Söz konusu hedefler kapsamında eğitim ve kültür amaçlı ortak programlar yürütülmesi,
- Nitelikli insan yetiştirmeye yönelik eğitimde kalite standartlarının oluşturulması,
- Türk ve Akraba Topluluklarında, Türk dostu kadrolar oluşmasına katkıda sağlamak amacıyla Türkiye'ye eğitim göçünü teşvik etmek,
- Yurtdışında yaşayan ve yerel görevlendirilen öğretmenlere okul tatillerinde Türkçe öğretiminde yeni metotlar ve Türk kültürü konularını kapsayan hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi ve
- Yurt dışındaki Türk Kültür Merkezleri ve üniversitelerinde ihtiyaç duyulan eğitim personelinin görevlendirilmesinin yapılması gibi stratejileri uygulamaktadır.

Buna göre, 2012-2013 yılı itibariyle, Türk Cumhuriyetleri ile Türk Akraba ve Topluluklarında açılan öğretim kurumları ile Türkiye Türkçesi Eğitim Öğretim Merkezlerinde öğrenci, idareci ve öğretmenler olmak üzere; 8.218 öğrenci ve 500 personel bulunmaktadır¹⁰⁹. Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve Akraba Topluluklarından gelen ve Türkiye'de burslu öğrenim gören öğrenciler kapsamında ise, toplamda 5.980 öğrenci bulunmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı burslusu olarak eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sayısı ise 3.216'dır. Tüm bunlarla birlikte Türkiye'den yurt dışına öğrenim görmeye giden burslu öğrencilerin sayısı ise 2.452'dir¹¹⁰.

¹⁰⁹ Milli Eğitim Bakanlığı 2012-2013 İstatistikleri, http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2012_2013.pdf, (Erişim Tarihi: 10.05.2013).

¹¹⁰ A.g.e.

Uluslararası alandaki faaliyetlerini yürütmek amacıyla yurt dışında pek çok ülke ve şehirde temsilciliği bulunan MEB, gerek diğer ülkeler gerekse uluslararası kuruluşlarla arasındaki işbirliği odaklı eğitim çalışmalarını 2011 yılında 652 sayılı “Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevlendirmeleri Hakkındaki Kanun” ile “Yurtdışı Eğitimi Genel Müdürlüğü” ve “Projeler Koordinasyon Merkezi’nin” birleştirilmesiyle oluşturduğu “Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü” (ABDİGM) aracılığıyla yürütmektedir¹¹¹.

2.1.6. Avrupa Birliği Bakanlığı

Kamu diplomasisi alanındaki faaliyetlerini daha çok bünyesindeki Sivil Toplum, İletişim ve Kültür Başkanlığı aracılığıyla yürüten Avrupa Birliği Bakanlığı, bu başkanlık kapsamında;

- Avrupa Birliği ve katılım süreci hakkında iç ve dış kamuoyunun bilgilendirilmesi,
- Avrupa Birliği İletişim Stratejisi’nin hazırlanması ve uygulanması,
- Avrupa Birliği İletişim Stratejisi kapsamındaki projeler için tahsis edilen mali kaynakların yönetilmesi ve
- Özel sektör, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler ile işbirliği yapmak ve koordinasyonu sağlamak amaçlarıyla hareket etmektedir¹¹².

Yukarıda bahsedilen Avrupa Birliği İletişim Stratejisi (ABİS) ile bakanlık, Türkiye’nin yıllardır Avrupa Birliği ile yürüttüğü müzakereler sürecinde ihmal ettiği iletişim boyutu yüzünden kendisine karşı azalan kamuoyu desteğini geri kazanmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda Türkiye’yi Avrupa’ya, Avrupa’yı da Türkiye’ye anlatmayı hedefleyen kapsamlı bir iletişim stratejisi hazırlanmış ve bu sayede toplumdaki Avrupa Birliği heyecanını yeniden alevlendirmek istenmiştir¹¹³.

Hazırlanan Avrupa Birliği İletişim Stratejisi ile hedeflenen amaçlara ulaşabilmek adına bakanlık kurulduğu günden beri sosyal ve kültürel faaliyetlerine devam etmektedir. Bakanlığa bağlı Proje Uygulama Başkanlığı, kendisine:

- Avrupa Birliği Bakanlığı’nın doğrudan yürüttüğü projelerde ihale, sözleşme imzalama gibi uygulamaya yönelik işlemleri yapma,

¹¹¹ Milli Eğitim Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü Resmi İnternet sayfası, <http://abdigm.meb.gov.tr/www/tarihcemiz/icerik/16> (Erişim Tarihi: 10.05.2013).

¹¹² Avrupa Birliği Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası, <http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=46294&l=1>, (Erişim Tarihi: 10.05.2013)

¹¹³ A.g.e.

- Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından yürütülen projelerin uygulanmasından sorumlu olma,
- AB üyelik süreci doğrultusunda Bakanlığın ihtiyaçlarına yönelik projeler geliştirme ve
- Kamu ve sivil toplumun da proje geliştirme ve uygulama kapasitelerine destek olma görevlerini benimsemiştir¹¹⁴.

Avrupa Birliği'nin bu konuda uyguladığı "Türkiye ve Avrupa Birliği Arasındaki Sivil Toplum Diyaloğunun Geliştirilmesi Projesi II", "Jean Monnet Burs Programı", "SEI Mali Kaynağı" gibi projeler ile kamu ve sivil toplumun Avrupa Birliği'ne ilişkin projeleri için temin edilen hibeler, söz konusu uygulamalara örnek gösterilebilir.

Avrupa Birliği bünyesinde kurulmuş Türk Ulusal Ajansı (UA) da yukarıda bahsedilen türde projeler yürüten önemli bir kurumdur. Avrupa Birliği başta olmak üzere diğer ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla, eğitim ve gençlik alanında finansal destek, öğrenme ve hareketlilik fırsatları sağlayan programların yürütülmesi ve yenilerinin hayata geçirilmesi misyonuyla faaliyet gösteren¹¹⁵ UA, diğer ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla eğitim ve gençlik alanlarında çok yönlü işbirliğini sağlamış önemli bir kurum olmayı kendi vizyonu olarak kabul etmiştir¹¹⁶. Bu doğrultuda UA, "Hayatboyu Öğrenme Programı" (LLP) kapsamında okul eğitime yönelik "Comenius Programı", yüksek öğretime yönelik "Erasmus Programı", mesleki eğitime yönelik "Leonardo Da Vinci Programı" ve yetişkin eğitime yönelik "Grundvig Programı"nı yürütmektedir¹¹⁷.

2.1.7. Kültür ve Turizm Bakanlığı

Kültürel değerleri yaşatmak, geliştirmek, yaymak, tanıtmak, değerlendirmek ve benimsetmek, Türkiye'nin turizme elverişli bütün imkânlarını ülke ekonomisine katkı yapacak şekilde değerlendirmek, turizmin geliştirilmesi, pazarlanması, teşvik ve denetlenmesi için gerekli önlemleri almak, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile iletişimi geliştirmek ve işbirliği yapmak gibi amaçlarla 2003 yılında 4848 sayılı kanun ile kurulan bakanlık, Türkiye'de turizmi geliştirmek ve Türk kültürünün tanıtılması amacıyla faaliyetler yürütmektedir¹¹⁸.

¹¹⁴ A.g.e.. <http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=44378&l=1> (Erişim Tarihi: 10.05.2013)

¹¹⁵ Ulusal Ajans Resmi İnternet Sayfası, <http://www.ua.gov.tr/kurumsal/misyon-ve-vizyon> (Erişim Tarihi: 10.05.2013)

¹¹⁶ A.g.e.

¹¹⁷ A.g.e.. <http://www.ua.gov.tr/programlar/hayatboyu-%C3%B6%C4%9Frenme-program%C4%B1>, (Erişim Tarihi: 10.05.2013).

¹¹⁸ Kültür ve Turizm Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası, <http://www.kulturturizm.gov.tr/TR,22959/kurulus-amaci-ve-gorevleri.html>, (Erişim Tarihi: 10.05.2013).

Türkiye'nin dış politikası doğrultusunda çeşitli ülkeler ve uluslararası kuruluşlarla kültür ve turizm ilişkilerini düzenlemek ve geliştirmek, kültür ve turizm alanında çeşitli ülkelerin hükümetleriyle akdedilebilecek işbirliği anlaşmaları ve değişim programlarının hazırlanması ve uygulanması, uluslararası kültür ve turizm kuruluşları ile ilişkileri düzenlemek ve bunların yürütülmesinde gerekli koordinasyonun sağlanması, bakanlığın görev alanına giren konularda Avrupa Birliği ile koordinasyonu sağlamak gibi amaçlarla bünyesinde "Dış İlişkiler ve AB Koordinasyon Dairesi Başkanlığı" birimini bulunduran bakanlık, uluslararası boyuttaki faaliyetlerini bu başkanlık aracılığıyla yürütmektedir¹¹⁹.

Bakanlık bünyesinde kurulan Tanıtma Genel Müdürlüğü de, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın yürüttüğü kültür ve tanıtım faaliyetlerine katkıda bulunan bir birimdir. Türkiye'nin milli, manevi, tarihi, kültürel, sanatsal ve turistik değerlerinin yurt içi ve yurt dışında tanıtımını yapmak ve yaptırmak, bu amaçla gerek yurt içi gerekse yurt dışında seminer, sempozyum, kongre, fuar, sergi, festival, yarışma, gösteriler gibi çalışmalar yürütmeyi kendine amaç edinen müdürlük, aynı zamanda Türkiye'ye yönelik ticareti de geliştirmek amacıyla yerli ve yabancı seyahat ve ticaret kuruluşları ile ortak projeler geliştirmeye çalışmaktadır. Aynı zamanda, Türkiye'ye yönelik turizm talebinin artırımına yönelik her türlü araştırmanın yapılması, yapılan faaliyetlerin geliştirilmesi ve kolaylaştırılması adına basın, yayın ve tanıtım faaliyetlerine ilişkin mal ve hizmet satın alımı gibi görevlere de sahiptir¹²⁰.

2.1.8. Yunus Emre Enstitüsü (YEE) ve Yunus Emre Vakfı (YEV)

Türkiye'yi, Türk dilini, tarihini, kültürünü ve sanatını tanıtmak, bunlarla ilgili bilgi ve belgeleri dünyanın istifadesine sunmak, bu alanlarda eğitim almak isteyenlere yurt dışında hizmet vermek ve Türkiye'nin diğer ülkelerle olan kültürel alışverişini artırarak, dostluğunu geliştirmek amacıyla 2007 yılında, 5653 sayılı kanun ile Yunus Emre Vakfı (YEV) kurulmuştur¹²¹.

Yunus Emre Vakfı'na bağlı olarak kurulan Yunus Emre Enstitüsü (YEE) ise, eğitim ve öğretim faaliyetleri ile bilimsel araştırma ve uygulamaları yürütmeyi amaçlamaktadır. Buna göre, söz konusu amaçlar doğrultusunda enstitü, Türk kültürünün, tarihinin, dilinin ve edebiyatının daha iyi tanıtılabilmesi ve öğretilmesi

¹¹⁹ Kültür ve Turizm Bakanlığı, Dış İlişkiler ve AB Koordinasyon Dairesi Başkanlığı Resmi İnternet Sayfası, <http://disiliskiler.kulturturizm.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 11.05.2013).

¹²⁰ Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü Resmi İnternet Sayfası, <http://www.tanitma.gov.tr/TR,22527/gorevleri.html> (Erişim Tarihi: 11.05.2013).

¹²¹ Yunus Emre Enstitüsü Resmi İnternet Sayfası, http://yunusemreenstitusu.org/turkiye/index.php?lang=tr&page=67&anllcat_2=0&anllitm_2=5 (Erişim Tarihi: 11.05.2013).

amacıyla araştırmalar yapmak, farklı kurumlarla işbirliği yaparak bilimsel çalışmaları desteklemek ve bu çalışmaların sonuçlarını çeşitli yayınlar vasıtasıyla kamuoyuna duyurmaya yönelik çalışmalar yürütmektedir. Aynı zamanda enstitü söz konusu alanlarda yetkin akademisyen ve araştırmacının yetişmesine katkı sağlamayı, sertifika programları ve eğitim-ğretim uygulamalarını gerçekleştirmeyi de hedeflemektedir¹²². Aynı zamanda enstitü, çeşitli ülkelerde açacağı Yunus Emre Türk Kültür Merkezleri aracılığıyla, Türkiye'nin, Türk dili, kültürü, tarihi ve sanatının daha iyi anlatılmasına yönelik çalışmalar yapacaktır. Bu merkezlerde üretilen bilimsel projeler, kültürel etkinlikler ve kurslar aracılığıyla hem Türkiye'nin tanıtımına katkıda bulunulacak hem de Türkiye ve diğer ülkeler arasındaki dostluk perinlenecek ve bu ilişkiler arttırılacaktır. Enstitü bünyesinde kurulacak Türkçe dil kursları vesilesiyle Türkçe öğrenmek isteyenlere bu imkân verilecek ayrıca enstitülerin bulunduğu ülkelerdeki Türk vatandaşlarının dil ve kültürlerini daha yakından tanımaları mümkün kılınarak, bu vatandaşların ülkeleri ile olan bağlarının devamı saęlanacaktır¹²³.

Yunus Emre Enstitüsü bünyesinde kurulan Yunus Emre Türkçe Eğitim ve ğretim Merkezi (YETEM) de Yunus Emre Türk Kültür Merkezleri ile benzer amaçlar için hareket etmektedir. Buna göre, yurt içi ve yurt dışı eğitim-ğretim faaliyetlerini yürütmek amacıyla kurulan merkez, Türkçeyi bir dünya dili olarak diğer ülkelerde de öğretmek amacıyla faaliyetlerde bulunmak, bu süreçte kullanılacak ders materyallerini hazırlamak ve Türkçe zerinden Türkiye'nin de tanıtım faaliyetlerine destek vermek amacıyla kurulmuştur. Türkçenin uluslararası düzeydeki etkinliğinin arttırılması için yapılan çalışmalardaki eksiklikleri gidermeyi amaçlayan YETEM söz konusu merkezlerde Türkçe ğretimi, Türkçe yaz okulları, Türkçe ğretim setleri, kütüphaneler, staj imkânları, sertifika programları ve aynı zamanda eğitim verecek personelin de eğitimi üzerine çeşitli projeler yrtmektedir¹²⁴.

2.1.9. Türk Kızılayı

Savaş alanında yaralanan ya da hastalanan askerlere hiçbir ayırım gözetmeden yardım edebilmek arzusuyla 11 Haziran 1868 tarihinde "Osmanlı Yaralı ve Hasta Askerlere Yardım Cemiyeti" adıyla kurulan Kızılay, tarih içerisinde

¹²² A.g.e. http://yunusemreenstitusu.org/turkiye/index.php?lang=tr&page=68&anllcat_1=0&anllitm_1=1, (Erişim Tarihi: 11.05.2013).

¹²³ A.g.e.

¹²⁴ A.g.e. http://yunusemreenstitusu.org/turkiye/index.php?lang=tr&page=66&anllcat_1=0&anllitm_1=1, (Erişim Tarihi: 11.05.2013)

“Osmanlı Hilali Ahmer Cemiyeti”, “Türkiye Hilali Ahmer Cemiyeti”, “Türkiye Kızılay Cemiyeti” ve 1947’de “Türkiye Kızılay Derneği” adını almıştır¹²⁵.

Kendisine, her nerede görülür ise, hiçbir ayırım yapmaksızın insanın acısını önlemeyi veya hafifletmeyi, insan hayatı ve sağlığını korumayı, kişiliğine saygı gösterilmesini sağlamayı, insanlar arasındaki karşılıklı anlayış, dostluğu, saygıyı ve işbirliğini sürekli kılmaya çalışmayı amaç edinen Kızılay, Uluslararası Kızılay-Kızılhaç Topluluğunun temel ilkeleri olan; insanlık, ayırım gözetmemek, tarafsızlık, bağımsızlık, hayır kurumu niteliği, birlik ve evrensellik ilkeleri ile hareket eden, ulusal ve uluslararası boyutlarda faaliyetlerde bulunan bir yardım kuruluşudur¹²⁶.

Kızılay uluslararası boyutlardaki faaliyetlerini yürütebilmek adına bünyesinde “Uluslararası İlişkiler Müdürlüğü”nü kurmuş iken yurt dışında yaşanan birçok doğal afet, savaş, insani müdahaleler gibi olaylarda görev almış ve bu sayede Türkiye’nin o ülkelerdeki tanıtımına katkıda bulunarak aynı zamanda ülkenin saygınlığının artmasına fayda sağlamıştır.

Bugüne kadar, Gazze, İran, Kırgızistan-Özbekistan, Myanmar-Bangladeş, Somali, Suriye gibi sorunlu bölgelerde İnsani Yardım Operasyonu adı altında faaliyet gösteren kurum her bir çalışmasını birer rapor haline getirerek internet sitesinde paylaşmakta ve böylelikle kendi toplumunda da duyarlılık sağlamayı amaçlamaktadır¹²⁷.

Söz konusu uluslararası çalışmalardan birisi de “Gazze İnsani Yardım Operasyonu”dur. Türk Kızılayı tarafından 2008 yılında başlanarak, Filistin Gazze Şeridi’nde yaşanan sorunlara yönelik yardım faaliyetleri günümüzde de devam etmektedir. Buna göre Türk Kızılayı, Filistin İnsani Yardım Operasyonu kapsamında bölgeye yardım malzemesi sevkiyatları, çeşitli rehabilitasyon projeleri yürütmektedir. Aynı zamanda kuruluş, yapılan yardımları daha koordineli biçimde yürütebilmek adına Filistin Sosyal Yardım Bakanlığı, Filistin Kızılayı ve İsraili yetkililerle karşılıklı işbirliği anlaşmaları imzalamış ve bu faaliyetleri yürütmek üzere Kudüs’te irtibat ofisi, Gazze Şeridinde ise Delegasyon Başkanlığı ofisleri açmıştır¹²⁸.

Türk Kızılayı bölgede halen yardım dağıtımı, tarım projeleri, bölgede yaşanan çatışmalarda gözünden yaralanan bir Filistinlinin ameliyatının

¹²⁵ Türk Kızılayı Resmi İnternet Sayfası, <http://www.kizilay.org.tr/kurumsal/sayfa.php?t=Kurumsal-Tarihcemiz>, (Erişim Tarihi: 12.05.2013).

¹²⁶ A.g.e.

¹²⁷ A.g.e. <http://www.kizilay.org.tr/kurumsal/sayfa.php?t=6> (Erişim Tarihi: 12.05.2013).

¹²⁸ Türk Kızılayı, Gazze İnsani Yardım Operasyonu Raporu, http://www.kizilay.org.tr/dosyalar/1367915273_030513_Gazze_Insani_Yardim_Operasyonu.pdf (Erişim Tarihi: 12.05.2013)

gerçekleştirilmesi, öğrencilere yönelik burs yardımı, bölgede faaliyet gösteren diğer kuruluşlarla ortak yürütülen faaliyetler gibi projelerini sürdürmektedir¹²⁹.

2.1.10. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Başbakanlık'a bağlı olarak, dünyanın farklı bölge ve ülkelerinde yaşayan Türk vatandaşlarının yanı sıra ortak tarih ve kültürel mirasa sahip oldukları soydaş ve akraba toplulukları ile olan ilişkileri sürdürebilmek amacıyla kurulmuştur. 5978 sayılı kanunla kurulan kuruluş; yurtdışında yaşayan vatandaş, soydaş ve akraba topluluklarına yönelik ilgili yetkili kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak çalışmaları koordine etmek, bu çalışmaların belirli bir plan çerçevesinde yapılmasını sağlamak, bu alanlara yönelik belirlenen hedeflere ulaşabilmek adına uygulanacak stratejileri belirlemek ve bu stratejilerin başarıya ulaşmasını sağlamayı görev edinmiştir¹³⁰.

Başbakan yardımcısı Bekir Bozdağ'a bağlı olarak çalışan başkanlık çalışmalarını şu dört temel alanda yürütmektedir:

- 1- Yurtdışında yaşayan Türk vatandaşlarına yönelik stratejilerin geliştirilmesi ve yurt içi ve yurt dışında yapılan çalışmaların koordinasyonunun sağlanması,
- 2- Farklı coğrafyalarda ortak kültür ve duyguları paylaştığı soydaş ve akraba topluluklarla ilişkilerini maksimum seviyeye çıkarmak ve bu amaç doğrultusunda söz konusu topluluklara yönelik farklı kurumlarca yürütülen çalışmaları koordine ederek, etkin ve verimli kılmak,
- 3- Türkiye'ye eğitim amacıyla gelen uluslararası öğrencilerin, Türkiye'de burslu eğitim alması uygun görülen öğrencilerin eğitim süreçlerinin başarıyla yürütülmesiyle ilgili esasları belirlemek, bununla birlikte bu öğrencilerin öğrenim sonrasındaki ilişkilerinin sürekliliğini sağlamak,
- 4- Yukarıda bahsedilen diğer üç alanı destekleyici ve bütünleyici nitelikteki sivil toplum kuruluşları bulundukları ülkelerdeki yönetime daha aktif olarak katılmaları, Türkiye ile olan bağlarını korumaları ve yaşamın her alanında başarılı çalışmalar yapmalarını desteklemektir.

¹²⁹ A.g.e.

¹³⁰ Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Resmi İnternet Sayfası, <http://www.ytb.gov.tr/index.php/kurumsal/hakimizda.html> (Erişim Tarihi: 12.05.2013).

Başkanlık bu çalışma alanlarında etkinlik ve verimliliği sağlayabilmek adına her çalışma alanına yönelik kurullar oluşturmuş ve muhatap aldığı kesimleri bu çalışmalara ortak etmeyi hedeflemiştir¹³¹.

Başkanlık, 5978 sayılı kanunun 10. Maddesine dayanarak, yurtdışında yaşayan vatandaşların kurdukları sivil toplum kuruluşları ile Kanunda belirtilen konularda faaliyette bulunan sivil toplum kuruluşlarının başarılı çalışmalar yapabilmeleri için kapasite geliştirme program e projeleri geliştirmek, uygulamak ve benzeri çalışmalara idari ve mali destekte bulunmaktadır¹³². Aynı zamanda başkanlığın kendisi de birtakım faaliyetler düzenlemektedir. Bu faaliyetlerden bazıları: “Uluslararası Öğrencilere Türkçe Öğretimi Çalıştayı”, “Yurtdışında Yaşayan Türk Vatandaşları için 2013 Cep Rehberi’nin yayınlanması”, “Yurtdışı Genç Liderler Programı”dır. Tüm bu çalışmaların yanında başkanlık yürüttüğü en önemli projelerden birisi de “Türkiye Bursları” projesidir.

Türkiye Bursları, Türkiye Cumhuriyeti tarafından uluslararası öğrencilere yönelik sağlanan kamu kaynaklı yüksek öğrenim burslarıdır. Bununla birlikte Avrupa Birliği çerçevesinde yürütülen projeler ya da Yükseköğretim Kurulu’nun ikili anlaşmalar çerçevesinde verdiği burslarla Türkiye’ye gelen yabancı uyruklu öğrenciler bu bursun kapsamının dışında bırakılmaktadır¹³³. Bu burs kapsamında önlisans, lisans, yüksek lisans, doktora ve araştırma düzeylerinde burslar temin edilirken, aynı zamanda bu burs kapsamında Türkiye’ye gelecek öğrencilerin ilgili okullara kayıtları da yapılmakta ayrıca aynı öğrencilere Türkçe eğitimi de verilmektedir¹³⁴.

Türkiye Bursları kapsamında uygulanan burs programları ise şunlardır:

- 1- Lisans bursları kapsamında, Türk Dili Konuşan Ülkeler Burs Programı’nın yanı sıra Balkanlar, Karadeniz, Harran, Türkiye-Afrika, Boğaziçi ve Anadolu başlıklı burs programları,
- 2- Lisansüstü bursları kapsamında, Ali Kuşçu Bilim ve Teknoloji Burs Programı ve İbni Haldun Sosyal Bilimler Burs Programı

¹³¹ A.g.e.

¹³² A.g.e. <http://www.ytb.gov.tr/index.php/mali-destekler.html> (Erişim Tarihi: 12.05.2013).

¹³³ Türkiye Bursları Resmi İnternet Sayfası, <http://www.turkiyeburslari.gov.tr/index.php/tr/sss-2> (Erişim Tarihi: 12.05.2013).

¹³⁴ A.g.e.

- 3- Branş ve Kısa Dönemli burslar kapsamında ise, İbni Sina Sağlık Bilimleri, İlahiyat, Yunus Emre Türk Dili, Ahilik, Araştırma, Başarı ve Destek burs programları¹³⁵.

Yukarıda bahsedilen tüm bursların yanı sıra sağlanan, yurt, Türkçe kursu, öğrencilerin Türkiye'ye ilk girişleri ve ülkelerine dönüşleri için ulaşım masraflarının karşılanması ve aylık para yardımı gibi imkânlar, yurtdışından birçok öğrencinin Türkiye'ye eğitim almasına gelmesine, Türk dilini, kültürünü ve tarihini öğrenerek, ülkelerine dönüşlerinde de bu kültürü diğer kişilere tanıtmalarına katkı sağlamaktadır.

2.1.11. Basın-Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü (BYEGM)

1800'lü yılların ilk çeyreğinden itibaren Osmanlı İmparatorluğu içerisinde çıkarılan gazeteler yıldan yıla artış göstermiştir. Bunun sonucunda çıkarılan bu gazeteleri bir düzene sokmak ihtiyacı duyulmaya başlanmıştır. Bu noktadan hareketle 1862 yılında Maarif-i Umumiye Nezaretine bağlı olarak Matbuat Müdürlüğü kurulmuştur. Milli mücadele sırasında Ankara'da bu konuda yeni bir yapılanmaya gidilmesi amacıyla TBMM ve İcra Vekilleri Heyeti Reisine bağlı olarak "Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi" kurulmuştur¹³⁶. Daha sonraki dönemler başka adlarla ve başka kurumlar altında faaliyet gösteren Genel Müdürlük, 1984 yılında 231 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile " Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü" adı altında teşkilatlandırılarak o günden bugüne Başbakanlığa bağlı olarak çalışmalarını yürütmektedir. Söz konusu Kanun Hükmünde Kararname'ye göre BYEGM'nin görevleri:

- Devletin tanıtma siyasetinin ve tanıtma ile ilgili alanlarda hükümetçe uygulanacak stratejilerinin tespitine yardımcı olmak,
- Kamuoyunun ve ilgili makamların zamanında ve doğru bilgilerle aydınlatılmasını ve bu faaliyetler için gerekli bilgi akımını sağlamak,
- Hükümet faaliyetlerinin ve yapılan hizmetlerin gerek iç gerekse dış kamuoyuna etkin biçimde yansıtılması ve kamuoyu üzerindeki etkisinin belirlenmesine ait hizmetler yapmak,
- Basınla ilgili münasebetlerin düzenlenmesi ve basının güçlendirilmesi için gerekli faaliyetlerde bulunmak,

¹³⁵ A.g.e. <http://www.turkiyeburslari.gov.tr/index.php/tr/turkiye-burslari/burs-programlari> (Erişim Tarihi: 12.05.2013)

¹³⁶ Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü Resmi İnternet Sayfası, <http://www.byegm.gov.tr/content.aspx?s=gm> (Erişim Tarihi: 13.05.2013).

- Türkiye'nin dış tanıtma faaliyetlerini yönlendirmek ve bu amaçla kamu, kurum ve kuruluşları, özel sektör kuruluşları, meslek kuruluşları, amaca yönelik vakıflar, dernekler gibi teşekküllerle işbirliği yapmak,
- Türkiye aleyhindeki propaganda faaliyetlerini takip etmek, değerlendirmek ve gerekli tedbiri almak,
- Yabancı ülkelerde Türkiye'nin menfaatleri doğrultusunda yapılan aydınlatma faaliyetlerine katılmak,
- Enformasyon ve aydınlatma faaliyetlerini Türkiye'nin dış politikasını destekleyecek şekilde düzenlemek ve Dışişleri Bakanlığı ile işbirliği suretiyle yürütmek¹³⁷.

Bu hedefler doğrultusunda hareket eden kurum, bir yandan Türkiye'nin uluslararası etkinliğine katkıda bulunur ve uluslararası işbirliği mekanizmaları oluştururken diğer yandan da yerel basın kuruluşlarını ve çalışmalarını desteklemektedir. Dünya'da yaşanan gelişmelere paralel olarak yurt içi ve yurt dışında basın merkezleri kuran, 21 dilde yabancı medya takibi yapan Devlet Enformasyon Sistemi ile Türkiye'de yaşanan gelişmelerin dış basında nasıl yankı bulduğunu kayıt altına alarak devletin açık enformasyon kaynağı olma görevini üstlenen BYEGM yurtdışında 39 Basın Müşavirliği ve Ataşeliğine sahiptir¹³⁸.

2.1.12. Diyanet İşleri Başkanlığı

Laiklik ilkesi doğrultusunda, bütün siyasi görüş ve düşüncülerin dışında kalarak ve milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek İslam Dini'nin inanç, ibadet ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini göstermek gibi amaçlarla kurulan başkanlık aynı zamanda yurt dışındaki Türk vatandaşlarının da asimile olmadan, kendi öz kimliklerine bağlı kalmalarına ve yaşadıkları toplumla uyum içinde olmalarına katkı sağlamayı amaçlamaktadır¹³⁹. Aynı zamanda uluslararası alanda Türkiye'nin dini tecrübe ve birikimlerinin tanıtılmasını ve gerek AB ülkelerinde gerekse Türkiye'de var olan din anlayışları ve uygulamalarıyla ilgili tartışmaları yakından izlemek ve bu konuda batı kamuoyuna sağlıklı bilgiler sunmak da başkanlığın görevleri arasındadır.

Yurt dışında 25 ülkede toplam 50 temsilcilikleri bulunan başkanlık, yukarıda verilen uluslararası alandaki amaçlarını gerçekleştirebilmek adına bünyesinde Dış

¹³⁷ A.g.e. <http://www.byegm.gov.tr/content.aspx?s=gm> (Erişim Tarihi: 13.05.2013) .

¹³⁸ A.g.e.

¹³⁹ Diyanet İşleri Başkanlığı Resmi İnternet Sayfası, <http://www.diyanet.gov.tr/turkish/dy/Diyanet-Isleri-Baskanligi-Duyuru-8222.aspx> (Erişim Tarihi: 12.05.2013).

İlişkiler Genel Müdürlüğü'nü barındırmaktadır. Söz konusu müdürlük yurt dışında 2012 yılında:

- Yurtdışı Eğitim-Öğretim Paydaşlar Toplantısı
- Yurtdışı Din Hizmetleri Değerlendirme Toplantısı
- Vekalet Yoluyla Kurban Organizasyonu
- Avrasya İslam Şurası
- Uluslararası İlahiyat Programı öğrencilerine yönelik Arapça, Türkçe ve Kuran-ı Kerim dersleri
- Yurtdışına gönderilecek din görevlilerinin seçiminin yapılarak 216 görevliye yabancı dil kursu düzenlenmesi
- Kazakistan, Kırgızistan, Haiti, Küba, Gürcistan ve Ahıska Türklerinden oluşan 112 mahalli din görevlisine yönelik mesleki eğitim kursu
- Avrasya ve Balkan ülkelerine 150,000 adet dini yayın gönderilmesi
- Yurt dışındaki teşkilatların tamamında Kutlu Doğum Haftası etkinlikleri kapsamında bölgedeki diğer Müslümanların da katılımlarının sağlandığı etkinlikler gibi faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

2.1.13. Genelkurmay Başkanlığı

Soğuk Savaş sonrası dönemde ortaya çıkan yeni tehditler, birçok ulusal ya da uluslararası aktörün yaptığı gibi Genelkurmay Başkanlığı'nın da güvenlik algılamalarında yeni yaklaşımlar getirmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Türk Silahlı Kuvvetleri, ülke güvenliğinin bölgedeki istikrarın sağlanması, korunması ve geliştirilmesine doğrudan etkili olacağından yola çıkarak özellikle uluslararası alanda daha çok işbirliği, barış için ortaklık programı, çok uluslu barış gücü teşkili gibi faaliyetlere önem vermeye ve bu yöndeki harekatlara da katkı sağlamaya başlamıştır¹⁴⁰. Sahip olduğu stratejik konumun önemi ve sorumluluklarının da bilinciyle Genelkurmay Başkanlığı, Türkiye Cumhuriyeti Dış Politikasının, ülkenin kuruluşundan beridir temel felsefelerinden olan “ Yurtta Barış, Cihanda Barış” ilkesi doğrultusunda birçok uluslararası oluşuma katkıda bulunarak veya doğrudan liderlik etmek suretiyle Türkiye'ni uluslararası alandaki etkinliğine katkı sağlamaktadır¹⁴¹.

¹⁴⁰ Genelkurmay Başkanlığı Resmi İnternet Sayfası, http://www.tsk.tr/4_uluslararasi_iliskiler/4_1_turkiyenin_barisi_destekleme_harekatina_katkilari/konular/turk_silahl%C4%B1_kuvvetlerinin_bolge_barisina_yaklasimi.htm (Erişim Tarihi: 13.05.2013)

¹⁴¹ A.g.e.

Bu doğrultuda yurt dışındaki faaliyetlerini kontrol ve koordine edebilmek amacıyla toplamda 60 askeri ataşeliğe sahip olan Genelkurmay Başkanlığı¹⁴², bu kapsamda dost ve müttefik gördüğü ülkelerde imzaladıkları anlaşmalar doğrultusunda, şu konularda askeri eğitim iş birliği faaliyetleri gerçekleştirmektedir:

- Birlik, karargah ve kurumlara askeri ziyaretler,
- Tatbikatlara gözlemci gönderilmesi,
- Türkiye’de; Harp Akademileri, Askeri Liseler, Harp Okulları, Askeri Tıp Akademisi, Sınıf Okulları ve Astsubay Meslek Yüksek Okullarında verilen eğitimler,
- Kısa süreli kurslar,
- Birlik, karargah ve kurumlarda görev başı eğitimi,
- Aile,birlik ve personel mübadelesi ve yerinde eğitin desteği,
- Müşterek tatbikatlar,
- Askeri tarih ve müzecilik alanında eğitim ve işbirliği¹⁴³.

Kamu diplomasisi faaliyetleri açısından Genelkurmay Başkanlığı’nın yürütmüş olduğu eğitim ve öğretim faaliyetleri büyük önem taşımaktadır. Buna göre yukarıda bahsedilen uluslararası anlaşmalar kapsamında bahse konu ülkelere mensup Misafir Askeri Personel (MAP)’e Türk Silahlı Kuvvetleri’ne bağlı eğitim kurumlarında, eğitim, öğretim ve çeşitli kurslar verilmektedir. 2011 yılına kadar 51 ülkeden, 25,200 MAP’a eğitim ve kurs imkânı sağlanırken, bu sayı 2011-2012 döneminde 25 ülkeden 1,413 MAP ve 2012-2013 döneminde ise 28 ülkeden 1,166 Map olarak planlanmıştır¹⁴⁴.

Bunlarla birlikte Başkanlık’ın uygulamış olduğu eğitim-öğretim faaliyetlerinde yabancı ülkelerde kurulan Türkçe kursları da yer almaktadır. 16 ülkede toplam 21 Türkçe dershanesi kurulmuş ve toplamda 3,393 personele Türkçe eğitimi verilmiştir. Söz konusu kurslarda dereceye giren öğrenciler, her yıl birer haftalık kültür gezisini dahil edilirken bunlardan 2011 yılında yapılanı Türkiye’de düzenlenmiştir¹⁴⁵.

Askeri eğitim iş birliği faaliyetleri kapsamında Afganistan Komuta Kurmay Koleji, Afganistan Milli Savunma Üniversitesi, Afganistan Kara Harp Okulu, Kabil

¹⁴² A.g.e. http://www.tsk.tr/4_uluslararasi_iliskiler/4_5_ataselikler/ataaselikler.htm (Erişim Tarihi: 13.05.2013)

¹⁴³ A.g.e. http://www.tsk.tr/4_uluslararasi_iliskiler/4_2_tsk_askeri_egitim_ve_isbirligi_faaliyetleri/konular/askeri_egitim_isbirligi_faaliyet_konulari.htm. (Erişim Tarihi: 13.05.2013).

¹⁴⁴ A.g.e. http://www.tsk.tr/4_uluslararasi_iliskiler/4_2_tsk_askeri_egitim_ve_isbirligi_faaliyetleri/konular/misafir_askeri_personel_bilgileri.htm (Erişim Tarihi: 13.05.2013).

¹⁴⁵ A.g.e.

Askeri Lisesi, Afganistan Astsubay Akademisi gibi eğitim kurumlarına Başkanlık'ın danışman ve eğitici desteği sağlaması, Genelkurmay Başkanlığı'nın görev aldığı yurt dışı görev yerlerinde de askeri olduğu kadar eğitim ve kültür gibi alanlarda da etkin olduğunu göstermektedir¹⁴⁶.

Genelkurmay Başkanlığı yukarıda bahsedilen kurumlara danışman ve eğitici desteği vermenin yanı sıra 2010 yılında "Kabil Gazi Askeri Eğitim Merkezi"ni de açmış ve bu merkezde yaklaşık 1.000 Afgan acemi ere eğitim imkânı sağlamıştır. Bahsedilen merkez haziran 2010 tarihinde astsubay temel eğitim merkezine dönüştürülmüş ve yaklaşık 2.483 astsubay adayı bu kurumda eğitim almıştır¹⁴⁷.

2.1.14. Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı (TYDTA)

Türkiye'nin sunduğu yatırım olanaklarını, küresel iş dünyasına tanıtmaya ve yatırımcılara Türkiye'ye yapacakları yatırımların her safhasında destek verme görevini üstlenmiş, Türkiye'de bu alandaki tek resmi kuruluştur. Ulusal ve bölgesel ölçekte bahsedilen yatırım fırsatlarını tanıtmaya ve değerlendirme süreçlerinde, ilgili tüm resmi kurumları koordine ederek uluslararası yatırımcılara referans noktası vermektedir. Buna göre, ABD, Almanya, Belçika, Çin, Fransa, Hindistan, İngiltere, İspanya, İtalya, Japonya, Güney Kore, Kanada, Bahreyn, Arap Emirlikleri, Katar, Kuveyt, Umman, Lüksemburg, Rusya Federasyonu ve Suudi Arabistan'da danışmanlarıyla faaliyet gösteren Ajans, Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca, İtalyanca, İspanyolca, Japonca, Rusça, Arapça, Korece ve Çince hizmet vermektedir¹⁴⁸.

2.1.15. Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK)

Türk özel sektörünün, küresel ekonomik pazara "yüksek katma değerli" entegrasyonu hedefiyle kurulmuş olan bir iş dünyası kuruluşudur¹⁴⁹. Türk özel sektörünün dış ekonomik ilişkilerini yürütme görevini üstlenen kuruluş, bu amaç doğrultusunda sivil toplum ve özel sektör ile işbirliği, bölgesel ve küresel ekonomik ve siyasi düzlemde belirleyici rol oynayacak, bununla birlikte ekonomik istikrarını yakalamış ve küresel rekabette her alanda söz sahibi konumda bir Türkiye projesini kendine misyon edinmiştir.

¹⁴⁶ A.g.e.

¹⁴⁷ A.g.e.

¹⁴⁸ Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Resmi İnternet Sayfası, <http://www.invest.gov.tr/tr-TR/theagency/Pages/OurServices.aspx> (Erişim Tarihi: 13.05.2013).

¹⁴⁹ Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Resmi İnternet Sayfası, <http://www.deik.org.tr/287/DeikHakkinda.html> (Erişim Tarihi: 13.08.2013).

Söz konusu misyonu gerçekleştirebilmek için kuruluş, uluslararası etkinlikler düzenlemek, dış ekonomik ilişkilere dair stratejiler üretmek, ülkenin gerek bölgesel gerekse küresel iletişim ağlarını geliştirmek, kamu diplomasisini desteklemek ve kültür sanat faaliyetleri düzenleyerek yabancı ülkelerle çift taraflı sosyal ilişkilerin geliştirilmesini sağlamak gibi faaliyetlere önem vermektedir¹⁵⁰.

Kurulduğu ilk yıllarda Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) ile ilişkilerin geliştirilmesi için çaba sarf eden kuruluş, özellikle Soğuk Savaş'ın bitiminin ardından faaliyet alanlarını geliştirmiştir. DEİK'in Afrika, Amerika, Asya Pasifik, Avrasya, Avrupa Birliği, Güneydoğu Avrupa, Körfez ve Orta Doğu olmak üzere belirlenmiş 8 bölgede ve toplamda 106 ülkede çalışmalarını sürdürmektedir. Bununla birlikte kuruluş, Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Bankası, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası gibi uluslararası örgütlerle de işbirliği içerisinde¹⁵¹.

Yukarıda belirtilen bölgesel iş konseylerinden, Türk-Avrupa Birliği İş Konseyleri, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyesi ülkeler ile olan ekonomik ilişkilerini geliştirmek için her yıl çok sayıda faaliyet düzenlemektedir¹⁵². İspanya Bask Bölgesi Sanayi, Ticaret ve Teknoloji Bakanının da içinde bulunduğu çok sayıda üst düzey yetkilinin 2012 yılında Türk-AB İş Konseyi'nin konuğu olması, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'ın, İspanya'ya yapmış olduğu ziyaret, Türkiye Ekonomi Bakanı'nın Fransa'ya yaptığı ziyaret ve bu ziyaretler paralelinde düzenlenen iş adamları heyetleri ve İş Forumları gibi çalışmalar, bu faaliyetlerden bazılarıdır¹⁵³. DEİK ilerleyen yıllarda özellikle yurtdışında sürdürülebilir diaspora stratejisi ile daha etkin bir Türk diasporası yaratmak, bu diaspora aracılığıyla gerçekleştireceği çalışmaları birçok alanda geliştirmek, yurtdışında yerleşik olan Türk öğrencilere eğitim ve staj imkânları sağlamak gibi yeni projelerle Avrupa Birliği ve dünya genelindeki çalışmalarını geliştirmeyi hedeflemektedir¹⁵⁴.

2.1.16. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)

Odalar ve borsalar arasında birlik ve dayanışmayı sağlayarak, ticaret ve sanayinin genel çıkarlara uygun bir biçimde gelişmesini sağlamak ve üyelerinin birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlük ve güven gibi unsurları hakim kılmak

¹⁵⁰ A.g.e.

¹⁵¹ A.g.e.

¹⁵² 2012 yılı için bu sayı 112 olup ilerleyen yıllarda çalışmaların arttırılması hedeflenmektedir. Detaylı bilgi için bkz. "DEİK Faaliyet Raporu 2012", http://www.deik.org.tr/4752/DE%C4%B0K_2012_Faaliyet_Raporu.html (Erişim Tarihi: 13.08.2013).

¹⁵³ A.g.e.

¹⁵⁴ A.g.e.

amacıyla kurulmuştur¹⁵⁵. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) kendisine şu görevleri edinmektedir:

- Türk girişimcilerin çalışmalarına liderlik etmek,
- Özel sektörün ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde siyasi çözüm üretmek,
- Ticari, ekonomik ve uluslararası işbirliği alanlarında yararlı olabilecek her türlü bilgiyi üyelerine sunmak ve bu doğrultuda raporlar hazırlamak,
- Yabancı muadilleri ile bağlar kurarak işbirliği anlaşmaları imzalamak ve Türk ve yabancı firmalar arasında doğabilecek sorunların dostane yollarla çözümüne aracılık etmek,
- Uluslararası ilişkiler ve ilgili görevleri doğrultusunda çok taraflı oda ve uluslararası kuruluşlarda Türk özel sektörünü temsil etmek¹⁵⁶.

Yukarıda belirtilen uluslararası boyutta görev ve amaçları gerçekleştirebilmek için kuruluş, bünyesinde çok sayıda uluslararası çapta faaliyet yürüten organ kurmuştur.

TOBB bünyesinde kurulan Uluslararası İlişkiler Müdürlüğü, Türk iş dünyasının küresel çapta rekabet gücünü arttırmak, dünya pazarlarında söz sahibi olmak ve Türk ekonomisinin üreteceği artı değer artırılması yönünde çalışmalar yapmaktadır. Bu doğrultuda müdürlük, dış ekonomik ilişkiler alanındaki çalışmalarını da yoğunlaştırmış ve uluslararası çalışma ağını çeşitlendirerek güçlendirmiştir. TOBB olarak görev edindiği Türk özel sektörünü yurtdışında temsil etmek amacıyla Türk özel sektörü ile yabancı ekonomik çevreler arasındaki işbirliği mekanizmalarını oluşturmak, bunları geliştirmek ve söz konusu platformlarda Türk özel sektörünün de karar verici pozisyonlarda bulunmasını sağlamaktan sorumludur¹⁵⁷.

Yukarıda da bahsedildiği gibi, Türk özel sektörünün uluslararası boyutta daha etkin ve başarılı olması amacıyla faaliyetlerde bulunan TOBB'nin bu alanda Avrupa Birliği ile olan ilişkilerine ayrı bir önem vermektedir. Kuruluşun AB ile olan ilişkilerini yürütmek için bünyesinde Avrupa Birliği Dairesi ve bu daire çatısı altında çok sayıda yetkili organ görev yapmaktadır. TOBB bünyesinde kurulan Avrupa Birliği Dairesinin görevlerinden bazıları :

- İş dünyasını bilgilendirmek,

¹⁵⁵ Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Resmi İnternet Sayfası, <http://tobb.org.tr/Sayfalar/AmaciveYapisi.php> (Erişim Tarihi: 14.08.2013).

¹⁵⁶ A.g.e.

¹⁵⁷ TOBB, Uluslararası İlişkiler Müdürlüğü, <http://tobb.org.tr/Uluslararasıİlişkiler/Sayfalar/AnaSayfa.php> (Erişim Tarihi: 14.08.2013).

- İş dünyasını ulusal ve uluslararası düzeyde temsil etmek,
- İş dünyasının, Türkiye'nin AB üyeliği sürecinde fasıllar, yasal ve idari düzenlemeler hakkındaki görüşlerini ilgili mercilere aktarmak,
- Türkiye'nin iletişim ve lobi faaliyetlerine katkıda bulunmaktadır¹⁵⁸.

Daire bu doğrultuda Brüksel'de 1998 yılından beridir sürdürdüğü temsiliyetini, 2006 yılından beridir TOBB Brüksel Daimi Temsilciliği bünyesinde sürdürmektedir. Türk iş dünyasının Eurochambers¹⁵⁹ nezdinde temsil edilmesi ve bu oluşumun faaliyetlerine aktif olarak katılımının sağlanması, bununla birlikte lobi ve bilgilendirme faaliyetleri çerçevesinde AB ve ilgili kurum ve kuruluşlarla irtibat, diyalog ve koordinasyonun geliştirilmesi, Türkiye'nin AB üyeliği sürecine ilişkin araştırmalar yapılması, yeni projeler üretilmesi ve bu projeler için fon sağlanması ve AB ile Türkiye arasındaki iş ilişkilerinin ve sivil toplum diyalogunun da geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yapmak bu temsilciliğin temel görev ve faaliyet alanlarını oluşturmaktadır¹⁶⁰.

2.1.17. Türk Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD)

TÜSİAD, Türk sanayici ve iş adamları tarafından iş dünyasını temsil etmek amacıyla kurulmuş, gönüllü bir sivil toplum örgütüdür. Bu bağlamda örgüt, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal kalkınmasında, mevcut potansiyelleri en iyi şekilde değerlendirerek, ulusal ekonomik politikaların oluşturmasına katkıda bulunurken diğer yandan Türkiye'nin küresel ölçekte tanıtımı konusunda çalışmalar yürütmektedir. Bununla birlikte TÜSİAD, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği sürecini desteklemek maksadıyla uluslararası boyutta siyasi, ekonomik ve kültürel ilişki, aynı zamanda temsil ve işbirliği ağlarının geliştirilmesi için de çaba sarf etmektedir. Bunun için kuruluş, projeler geliştirir, etkinlikler düzenler ve görüşler oluşturarak bu görüş ve önerilerini Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk hükümeti, diğer devletler, uluslararası kuruluşlar ve kamuoyuna doğrudan ya da dolaylı olarak iletmeyi amaçlamaktadır¹⁶¹.

¹⁵⁸ TOBB, Avrupa Birliği Dairesi, <http://tobb.org.tr/AvrupaBirligiDairesi/Sayfalar/Hakkimizda.php> (Erişim Tarihi: 14.08.2013).

¹⁵⁹ EUROCHAMBERS, Avrupa Odalarının kapasite artırımına destek olmak, üyelerine daha iyi hizmet sunmak ve girişimciler için Avrupalı bir ilişki ağı oluşturmak amacıyla çeşitli projeler yürütmek için kurulmuş bir oluşumdur. <http://tobb.org.tr/AvrupaBirligiDairesi/Sayfalar/Eurochambers.html> (Erişim Tarihi: 14.08.2013).

¹⁶⁰ TOBB Brüksel Daimi Temsilciliği, <http://tobb.org.tr/AvrupaBirligiDairesi/Sayfalar/BrukselDT.php> (Erişim Tarihi: 14.08.2013).

¹⁶¹ TÜSİAD, Resmi İnternet Sayfası, <http://www.tusiad.org.tr/tusiad/tusiadin-vizyonu/> (Erişim Tarihi: 15.08.2013).

Yukarıda da bahsedildiği üzere, kuruluşun uluslararası çapta yaptığı çalışmaların en önemli ayağını Avrupa Birliği ile olan ilişkiler oluşturmaktadır. TÜSİAD, Türk özel sektörünün AB bünyesinde temsili, Avrupa kamu ve özel sektör kuruluşlarının Türkiye hakkında bilgilendirilmesi ve Türkiye'nin tanıtımına katkı gibi temel amaçlarını daha etkin bir biçimde yürütebilmek amacıyla Brüksel'de 1996 yılında bir temsilcilik açmıştır. AB kurumları ile düzenli ilişkiler içinde bulunan temsilcilik, aynı zamanda AB üyesi ülkelerin bakanları, parlamenterleri, AB komisyonu yetkilileri, büyükelçiler gibi üst düzey yetkililerle görüşmeler yapmaktadır¹⁶².

TÜSİAD'ın Avrupa Birliği nezdinde yaptığı kurumsal çalışmaların yanında Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliği sürecine katkıda bulunmak amacıyla bazı ülkelerle daha yakından ilgilenmektedir. Fransa da bu ülkelerden biridir. TÜSİAD, söz konusu süreç çerçevesinde Fransız kamuoyunu Türkiye hakkında daha doğru bilgilendirmek amacıyla Paris'te bir büro açmış ve 2009 yılında Paris Boğaziçi Enstitüsü (Institut du Bosphore) adıyla bir Fransız-Türk düşünce kuruluşunu da faaliyete sokmuştur. Enstitü, Fransız toplumunda Türkiye'ye ilişkin ekonomik, siyasal ve kültürel özellikler hakkında sahip olunan bilgileri daha da derinleştirirken aynı zamanda iki toplum arasında kültürel etkileşim ve işbirliğini de geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, seminerler, konferanslar, yuvarlak masa toplantıları gibi etkinlikler düzenleyen enstitü, araştırma raporları yayınlamakta ve Fransa'da konu ile ilgili üst düzey yetkililerle görüşmeler gerçekleştirmektedir¹⁶³.

¹⁶² A.g.e.

¹⁶³ TÜSİAD Paris Bürosu, <http://www.tusiad.org.tr/tusiad/temsilcilik-ve-burolar/tusiad-paris-buros/> (Erişim Tarihi: 15.08.2013).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. TÜRKİYE’NİN AVRUPA BİRLİĞİNDE YÜRÜTTÜĞÜ KAMU DİPLOMASİSİ: FRANSA VE İSPANYA ÖRNEĞİ

3.1. Avrupa Birliği İletişim Stratejisi (ABİS):

Avrupa Birliği İletişim Stratejisi (ABİS) Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından, Türkiye’yi AB’ye ve AB’yi de Türkiye’ye anlatmak amacıyla oluşturulmuştur. Buradan da anlaşılacağı üzere strateji, AB’ye Yönelik İletişim Stratejisi (ABYİS) ve Türkiye’ye Yönelik İletişim Stratejisi (TÜYİS) olmak üzere iki yönlüdür. Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne üyeliği yolunda iletişimin önemli bir araç olacağını varsayan bakanlık söz konusu stratejiler için temel nitelikler belirlemiştir. Buna göre stratejiler:

- Kapsamlı, esnek, dinamik, etkin ve kurumsal bir yapıyla desteklenen ve tüm aktörlerin katılımına açık olan,
- İlgili tüm kamu kurumları, sivil toplum örgütleri, akademik çevreler ve uzmanların katkılarıyla son şeklini alacak,
- Genel bir iletişim stratejisi altında tüm ülkelere yönelik, iletişim sürecinin ihtiyaçlarına yönelik olarak farklılaştırılmış ülke stratejileri ile desteklenecek,
- Tüm üye ülke ve AB kurumlarına yönelik ancak Türkiye’nin AB’ye üyeliğine olumsuz bakan ülkelerin öncelikli olacağı,

Kapsamlı, tek ve esnek bir strateji olarak öngörülmektedir¹⁶⁴.

Bununla birlikte stratejinin uygulamasında ve örgütlenmesinde görevli aktörler, bu aktörlerin çalışma yöntemleri, çalışmalarını yürütürken kullanacakları bütçeleri, stratejilerin süre ve zamanlamaları ve hazırlanma süreci de yine Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından önceden belirlenmiştir¹⁶⁵.

Avrupa Birliği Bakanlığı, yukarıda belirtilen, hem AB’ye Türkiye’nin anlatılmasında hem de Türkiye’ye AB’nin anlatılmasında kullanacağı stratejilerin temel özelliklerini belirlerken, aynı zamanda bu iki yönlü stratejinin her ayağı için özel, birtakım unsurlar belirlemiştir. Buna göre AB’ye Yönelik İletişim Stratejisi (ABYİS) için temel hedefler;

¹⁶⁴ Avrupa Birliği İletişim Stratejisi Çerçeve Taslağı, <http://www.abgs.gov.tr/abis/index.php?p=4&l=1> (Erişim Tarihi: 16.08.2013).

¹⁶⁵ A.g.e.

- Türkiye'nin özelliklerini ve mesajlarını AB ülkelerine olumlu bir şekilde iletme ve AB üyeliğine Avrupa kamuoyu desteğini arttırmak,
- Daha verimli iletişim etkinlikleri için koordinasyon,
- Müzakere sürecinde Türkiye'nin işine yarayabilecek somut bilgi akışının sağlanması,
- AB ve Türkiye hakkındaki tartışmalara katkıda bulunmak,
- Türkiye'nin AB'ye üye olması durumunda birliğe ne gibi katkılarda bulunabileceğini göstermek,
- ABYİS ile AB'nin kendi genişleme iletişim stratejisi arasında paralellik kurmak ve
- Üye ülkelerin kendilerine ait genişleme iletişim stratejileri ile paralellikler kurmak¹⁶⁶.

ABİS gibi ABYİS de iki yönlü bir niteliğe sahiptir. ABYİS çerçevesinde AB kurum ve kamuoylarının dinlenmesi ve anlaşılması stratejinin ilk yönünü, elde edilecek verilere ilişkin cevaplar hazırlanması da stratejinin ikinci yönünü oluşturmaktadır. Bu doğrultuda Bakanlık tarafından önemli olduğu vurgulanan mesajlar şunlardır:

- Türkiye'nin Avrupa enerji güvenliğine katkısı,
- Türkiye'nin Medeniyetler İttifakındaki rolü,
- Türkiye'nin dış politikada sahip olduğu rol ve ağırlığı,
- Avrupa Güvenliği ve Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikasına (AGSP) Türkiye'nin katkısı,
- Türkiye'nin Avrupa Birliği ile birlikte oluşturacağı barış ve istikrar,
- Türkiye olmadan AB'nin tam olamayacağının vurgulanması,
- Yasadışı göç, terörle mücadele, uyuşturucu kaçakçılığı ve organize suçlar gibi konularda Türkiye'nin sağlayabileceği katkı,
- Türkiye'nin ekonomik büyüklüğü,
- Genç nüfus,
- Ülkenin sahip olduğu kültürel değerler¹⁶⁷.

Türkiye uyguladığı iletişim stratejisi için hedef olarak hükümetler, üye ülke temsilcileri, Avrupa Parlamentosu, üye ülkelerin Türkiye'de görev alan

¹⁶⁶ AB'ye Yönelik İletişim Stratejisi (ABYİS) <http://www.abgs.gov.tr/abis/index.php?p=20&l=1> (Erişim Tarihi: 16.08.2013).

¹⁶⁷ A.g.e.

diplomatlarını, sivil toplum kuruluşları, düşünce kuruluşları, meslek kuruluşları, öğrenciler, üniversiteler, turistler gibi çok yönlü ve geniş kitleleri belirlemiştir¹⁶⁸.

Bakanlık, bahsedilen bu hedeflere ulaşmada kullanılacak araçlar ve etkinlikleri şöyle belirlemiştir:

- AB ülkelerinin Türkiye'ye ilişkin görüşlerini analiz edecek, proje veya etkinlik gibi yapılması planlanan tüm çalışmaları listeleyen, hedef kurum ve kuruluşların temas noktalarının yer aldığı bir veri tabanı,
- Konuyla ilgili bütün verilerin yer alacağı ve çok dilde hizmet verecek bir internet sitesi,
- AB sürecinden bağımsız olarak Türkiye'nin söz konusu ülkelerde sahip olduğu imajın belirlenerek bu imajın iyileştirilmesi veya değiştirilmesi yönünde yapılacak imaj çalışmaları,
- Türkiye'nin adaylık sürecini destekleyecek slogan ve mesajlar içeren, profesyonel iletişim yöntemlerini benimseyen, ülkenin reklamını yapacak bir "Türkiye Markası" oluşturulması,
- Avrupa Parlamentosunda Türkiye'nin üyeliğine siyasi destek sağlayacak adımlar atılması,
- Medya organları ile ilişkilerin geliştirilmesi,
- Düşünce kuruluşları,
- İş çevreleri ve askeri çevrelerin işbirliği ve desteği,
- Sanat dünyasından destek sağlanması,
- Türkiye'de yaşayan yabancılar ve Avrupa'da yaşayan Türk toplulukları ile işbirliğinin sağlanması,
- Türkiye aleyhine çalışmalar yapan oluşumların dengelemesi,
- Dinler arası diyalogun sağlanması ve geliştirilmesi,
- Diğer uygun görülecek etkinlikler¹⁶⁹.

Türkiye 2008 yılı verilerine göre, yüzde 31 olumlu, yüzde 55 olumsuz olmak üzere, diğer aday ülkeler arasında AB'ye üyeliği, AB üyesi ülke kamuoyları tarafından en az desteklenen ülkedir. Bununla birlikte ülke, 2006 yılında yapılan çalışmaya kıyasla iki sene içerisinde "Avrupa Birliği tarafından belirlenen bütün koşulları yerine getirmek kaydıyla" üyeliğine yönelik bulduğu desteği yüzde 6 arttırmayı başarmıştır¹⁷⁰. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliği sürecinde, üye ülke

¹⁶⁸ A.g.e.

¹⁶⁹ A.g.e.

¹⁷⁰ EuroBarometer 69, "The European Union: Today and Tomorrow", European Commission, 2008, pp. 28-29.

kamuoylarından sağlayacağı destek kilit öneme sahip olacaktır. Türkiye'nin üyeliğine karşı olumsuz olan bakış açısının olumlu yönde değiştirilmesinde Türkiye'nin üye ülkelere yönelik uygulayacağı başarılı kültürel iletişim faaliyetleri ve kamu diplomasisi çalışmaları büyük rol oynayacaktır. Bu noktadan hareketle tezin bundan sonraki bölümünde Türkiye'nin Avrupa Birliği'nde yürüttüğü kamu diplomasisine örnek olarak Fransa ve İspanya'da yapmış olduğu kamu diplomasisi faaliyetleri ortaya konulmaya çalışılacaktır.

3.2. Fransa

Türkiye ile Fransa arasındaki kalıcı ilişkiler, 1526 yılında Kanuni Sultan Süleyman'ın Fransa Kralı 1. François'nın yardım talebine olumlu karşılık vermesine kadar gitmektedir. İki ülke arasında, Osmanlı döneminden bugüne, hem ittifaklara hem de savaşlara sahne olan bir süreç yaşanmıştır. 1921 tarihli Ankara Antlaşması, Türkiye Büyük Millet Meclisi hükümeti ile Fransa arasındaki ilişkileri başlatan antlaşma olup, kurulacak yeni cumhuriyetin bu ülke ile kuracağı ilişkilerine de bu vesileyle ön ayak olmuştur¹⁷¹.

Türkiye ve Fransa günümüzde ciddi ticari ilişkilere sahip¹⁷², gerek bölgesinde gerekse küresel boyutta, demokrasi insan hakları ve özgürlüklerin gelişmesi yolunda gayret gösteren ve bu konuda iş birliği içinde bulunan iki ülkedir. Bu ikili ekonomik ve siyasi ilişkiler, Türkiye'nin Avrupa Birliği süreci için de önem arz etmektedir. Bununla birlikte, Fransa, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliğine son birkaç yıldır karşı çıkarak, tam üyelik müzakerelerinde 5 başlığın açılmasını engellemesi Türkiye'nin Avrupa Birliği yolunda ciddi sorun yaratmaktadır. Ayrıca Fransız hükümetinin 2001 yılında kabul ettiği, 1915 yılında Osmanlı Devleti'nde yaşayan Ermeni vatandaşlara yönelik olayları "soykırım" olarak nitelendirmesi ve hatta 2011 yılında Fransa Ulusal Meclisi, 2012 yılında ise Fransız Senatosu'nda, Ermeni iddialarını sorgulamayı dahi suç sayan bir kanun teklifini iki ülke arasındaki ilişkilere gölge düşürmüştür. Her ne kadar söz konusu kanun teklifi sonraki dönemde Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilmiş olsa da Türkiye-Fransa arasındaki siyasi soğukluğun sona ermesini sağlayamamıştır.

http://www.abgs.gov.tr/abis/files/_files/dosyalar/2008_eurobarometer_bahar_eb69_tr_nat.pdf (Erişim Tarihi: 13.08.2013).

¹⁷¹ T.C. Dışişleri Bakanlığı, Resmi İnternet Sayfası, <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-fransa-siyasi-iliskileri.tr.mfa> (Erişim Tarihi: 14.05.2013).

¹⁷² İki ülke arasındaki ticaret hacmi 2011 yılında 16,03 milyar dolar, Ocak-Temmuz 2012 tarihleri arasında ise 8,66 milyar dolardır. Ayrıca Türkiye'de faaliyet gösteren Fransız sermayeli şirketlerin sayısı 2012 Haziran itibarıyla 1,039 dur. Kaynak: <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-fransa-siyasi-iliskileri.tr.mfa> (Erişim Tarihi: 14.05.2013)

Bu sorunlara rağmen iki ülke arasındaki ticari ilişkiler gün geçtikçe gelişmektedir. 2001-2010 yılları arasındaki periyotta Fransa'dan Türkiye'ye gerçekleştirilen satışlar üç misli artarken, ithalat ise yüzde 120 oranında artış göstermiştir. Bu bağlamda Fransa, Türkiye'nin en büyük müşterilerinden biri iken aynı zamanda Türkiye'deki en büyük yatırımcılardan da biridir. Ancak iki ülke arasındaki doğrudan yatırımlar konusunda dengesizlik göze çarpmaktadır. 2010 yılı itibarıyla Türkiye'de faaliyet gösteren Fransız şirketlerinin sayısı 400 iken Fransa'da faaliyet gösteren Türk şirketlerinin sayısı ise sadece 35'dir¹⁷³. Bu dengesizliği giderebilmek amacıyla, Fransız hükümeti tarafından, Fransa'yı Türk yatırımcılara daha iyi tanıtabilmek ve Türkiye'den Fransa'ya yatırım akışı sağlayabilmek için Türkiye'de bir Fransa Yatırım Ajansı (IFA) ve Paris'te Türkçe konuşulan bir karşılama birimi kurulmuştur¹⁷⁴.

Bu şartlar altında, Avrupa Birliği yolundaki Türkiye için, Birlikte önemli bir konuma sahip Fransa ile ilişkilerin olumlu yönde düzeltilmesi, Fransız kamuoyunda Türkiye'yi destekleyen bir algının oluşturulması büyük önem arz etmektedir. Ayrıca çoğunluğu son 40 yıl içerisinde Fransa'ya yerleşmiş olmakla birlikte bu ülkede 576 binden fazla Türk vatandaşının yaşaması, söz konusu vatandaşların Fransa'daki yaşam şartlarının korunması ve desteklenmesi açısından, Türkiye'nin Fransa ile ilişkilerinin olumlu seyretmesini gerekli kılmaktadır. Bunun için Türkiye, Fransa'da birçok resmi ya da sivil toplum kuruluşu vasıtasıyla ve birçok alanda kamu diplomasisi faaliyetleri yürütmekte ve böylelikle Fransa'daki olumsuz Türk imajını değiştirmeye çalışmaktadır.

Avrupa Birliği tarafından belirlenen tüm koşulları yerine getirse bile Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliğine yüzde 60 olumsuz ile en az destek veren Avrupa Birliği üyesi ülkelerden biri olan Fransa'da¹⁷⁵ Türkiye'nin yürütmüş olduğu önde gelen kamu diplomasisi faaliyetlerinden bahsetmek konunun daha iyi anlaşılması açısından yararlı olacaktır.

3.2.1. Fransa'da Türkiye Mevsimi

Türkiye ve Fransa'nın Dışişleri ile Kültür Bakanlıkları'nın himayesinde, İstanbul Kültür Sanat Vakfı (İKSV) ve CulturesFrances işbirliğiyle 1 Temmuz

¹⁷³ Fransa'nın Türkiye Büyükelçisi Bernard Emie'nin 2011 yılında TOBB'a göndermiş olduğu mektup, http://tobb.org.tr/UlkeRehberi/Documents/Ulkeler/fransa/fransa_yatirim_ajansi.pdf (Erişim Tarihi: 15.08.2013).

¹⁷⁴ TOBB ülke duyuruları, <http://tobb.org.tr/UlkeRehberi/Sayfalar/fransa.php> (Erişim Tarihi: 15.08.2013).

¹⁷⁵ EuroBarometer 69, ibid, p. 30.

2009- 31 Mart 2010 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. 9 ay süren bu etkinlik kapsamında Türkiye'nin kültür ve sanat alanlarındaki çeşitliliği Fransız kamuoyuna tanıtılmaya çalışılmıştır. Aslında söz konusu etkinlik, Türkiye'de 2006 yılında düzenlenmiş olan "Fransız Baharı" etkinliğini takiben hazırlanmış ve etkinliğin yapıldığı 9 ay süresince, Fransa genelinde, eğitim alanında işbirliği projeleri, yaklaşık 100 konferans ve bilimsel toplantı ve ekonomik etkinlikler gibi geniş yelpazeden toplam 600'den fazla etkinliğin yapıldığı yoğun bir program gerçekleştirilmiştir. Bu projeye Türkiye, kültürel zenginliğini, çeşitliliğini, bunların yanı sıra Fransa ile sahip olduğu güçlü ilişkilerinin tarihini ve modernliğini Fransız toplumuna tanıtmaya fırsatı bulmuştur. 120 yerel yönetimin aktif olarak yer aldığı projede hedef kitle üzerinde Türkiye'nin modern, çok yönlü, değişime açık ve yenilikçi kimliğinin etkisi kurulmaya çalışılmıştır¹⁷⁶.

Louvre Müzesi'nde düzenlenen "Topkapı'nın Kaftanları", "Antik İzmir" ve "Hitit Medeniyeti" sergilerini, toplamda 1.300.000 kişi ziyaret ederken; Grand Palais'deki "Bizans'tan İstanbul'a: İki Kıtanın Limanı" başlıklı sergiyi ise 250.000 kişi, Yahudi Sanatı ve Tarihi Müzesi'nde düzenlenen "Kamondolar'ın İhtişamı" sergisi ise 40.000 kişiye ulaşma başarısı göstermiştir¹⁷⁷. Bunlarla birlikte, Technoparade Müzik Festivali, Nantes kendinde düzenlenen Avrupa Eğitim Fuarı etkinliklerinin onur konuğu olarak Türkiye'nin yer alması, Türkiye'nin Fransız kamuoyunda daha çok kişiye ulaşabilme ve bu sayede daha çok insana kültürünü tanıtabilme olanağı sağlamıştır.

Resmi açılışını iki ülke Kültür Bakanları'nın, kapanışının ise Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan ve Fransa'nın Senato Başkanı Gerard Larcher'in yaptığı "Türkiye Mevsimi" bu yönüyle iki ülke üst düzey yetkililerinin de bu etkinliğe ne kadar önem verdiğini göstermektedir. Öyle ki Paris şehrinin simgesi olan ünlü Eyfel Kulesi, bu etkinlikler çerçevesinde kırmızı-beyaz aydınlatılmış, Türkiye'nin Nobel ödüllü yazarı Orhan Pamuk, fotoğraf sanatçısı Ara Güler ve ödüllü yönetmen Nuri Bilge Ceylan'a Vermeil Madalyası verilmiştir¹⁷⁸.

Yukarıda bahsi geçen ve diğer etkinlikler Türkiye'nin kendisini tanıtmayı sağlamakla kalmamış ayrıca 9 aylık süreçte Türkiye'nin Fransa ile ortak yapımlar vasıtasıyla iki ülke sanatçıları ve kurumları arasındaki işbirliği artırıcı çalışmaların

¹⁷⁶ İstanbul Kültür Sanat Vakfı, "Fransa'da Türk Mevsimi", <http://www.iksv.org/tr/fransadaturkmevsimi> (Erişim Tarihi: 15.05.2013).

¹⁷⁷ A.g.e.

¹⁷⁸ Sema Gençay Çapanoğlu ve Selen Akses, **Fransa'da Türkiye Mevsimi**, İstanbul Kültür Vakfı Yayınları, İstanbul, 2010, s. 3.

gerçekleşmesine de imkân sağlamıştır. Bununla birlikte, lise ve üniversite düzeyindeki öğrenciler ile öğretmen ve akademisyenlerden oluşan eğitim toplulukları arasındaki ilişkileri kuvvetlendirecek adımlar ve geleceğe dönük ortak proje kararları tüm bunların yanında iki ülke arasında sağlanan ekonomik alandaki işbirliği projeleri de Türkiye'nin Fransa'da kendini tanıtmaya yardımcı olarak, aynı zamanda iki ülke arasındaki ilişkilere de ivme kazandırırken, Türkiye'nin Avrupa Birliğine üyeliğinin çok tartışıldığı bir ülke olan Fransa'da Türkiye'nin Birliğe üyeliğine yönelik olumlu tutum oluşmasına da yardımcı olmuştur¹⁷⁹.

3.2.2. Hayatlar Kesişirken Televizyon Programı

Avrupa Birliği'nin mali destekte bulunduğu projelere katılarak, hayatlarında belirli değişimler yaşamış Türkiye ve AB üyesi ülkelerde yaşayan insanların hayatlarını konu alan bir televizyon programıdır. İlginç hayat hikayelerinin ele alındığı programda öyküler ve kişiler seçilirken, kültürler arası ilişkinin kurulması, öykünün Türkiye ile bağlantısının olması ve ilişkinin halen sürmesi gibi kıstas alınmış ve farklı kültürlerle sahip farklı ülkelere gelen insanların bu arasında, bu projeler sayesinde oluşan bağın, anlayışın ve işbirliğinin kalıcı ve dönüştürücü etkilerini izleyicilere yansıtmak hedeflenmiştir¹⁸⁰.

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu'nun sorumluluğunda gerçekleştirilen ve 10 ay süren proje kapsamında toplamda 205.675 Euro miktarında hibeden yararlanıldığı programın %80'i delegasyon, %20'si ise TRT tarafından finanse edilmektedir. Ayrıca proje kapsamında sadece dizi çekimi değil aynı zamanda AB fonlarının kullanımına ilişkin Ankara, İstanbul ve İzmir'de eğitimler düzenlenmiş, broşür, kitapçık ve cd gibi materyaller hazırlanmıştır¹⁸¹.

25'er dakikadan toplamda 6 bölüm olarak hazırlanan ve her bölümünde AB'nin programlarında ve uygulamalarında ele aldığı farklı konuların yer aldığı belgesel dizinin bir bölümü de Fransa'ya ayrılmıştır. Tarımsal hibe ve küçük ölçekli yatırımların desteklenmesinin konu edildiği bu bölümde, tema olarak yetiştiriciler arasında kalıcı işbirliğinin sağlanması, üretim anlayışının ve biçiminin değişmesi seçilirken, çekimler Amasya ve Paris'te gerçekleştirilmiştir. Fransa'da AB'nin süt politikaları ve hayvancılık üzerine araştırmalarda bulunan veteriner Çağla Yüksel Kaya'nın, Fransa'nın bu alanda önemli isimleri olan Jean Bonnet ve Martial Maeguet ile tanışmasını, bu mesleki ilişkinin zamanla dostluğa dönüşmesini ve yeni projeler

¹⁷⁹ İstanbul Kültür Sanat Vakfı, "Fransa'da Türk Mevsimi", A.g.e.

¹⁸⁰ "Hayatlar Kesişirken", <http://www.trt.net.tr/trtabprojeofisi/projeler.aspx> (Erişim Tarihi:15.05.2013).

¹⁸¹ A.g.e.

sayesinde Amasya ve Besançon arasında karşılıklı ülke ziyaretleri ile dokümantasyon, hijyen, verimlilik, yüksek kalite gibi konularda karşılıklı bilgi ve deneyim paylaşımı sağlanmıştır¹⁸².

3.2.3. Paris'te Anadolu Festivali

Avrupalı Türk Demokratlar Birliği (UETD Fransa) tarafından 28-29-30 Eylül 2012 tarihlerinde Paris-Villepinte fuar alanında gerçekleştirilmiştir. Açılışını Türkiye'nin Paris Büyükelçisi Tahsin Burcuoğlu, Türkiye'nin OECD'deki Daimi Temsilcisi Kadri Ecvet Tezcan ve T.C. Başbakanlık Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Kemal Yurtnaç'ın yaptığı etkinliği yaklaşık 20.000 Türk ziyaret etmiştir¹⁸³.

İlk düzenlendiği 2012 yılı itibaren geleneksel olarak her sene düzenlenmesi hedeflenen etkinlik kapsamında mehteran takımı, kılıç kalkan ekibi, ney dinletisi, halk oyunları, geleneksel Türk mutfağından örnekler, film gösterimleri gibi etkinlikler düzenlenmiş ve festivalde ebru, hattat, telkari, cam üfleme, çömlekçilik, bastonculuk, lületaş, çini gibi geleneksel el sanatları da ziyaretçilerle buluşmuştur. Fuarda Yurtdışı Akraba Topluluklar Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü, Paris Kültür ve Tanıtma Müşavirliği, Türk Hava Yolları, ATV Avrupa, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İzmir Expo 2020 ve Medeniyet Araştırmaları Merkezi (MEDAM) gibi kuruluşlar da stant açmış ve bu sayede festivale gelen ziyaretçilere kendilerini ve düzenledikleri etkinlikleri tanıtabilme imkânı yakalamışlardır¹⁸⁴.

3.2.4. Interact-AB, Fransa Türkiye Üniversite Diyalogu

İstanbul Bilgi Üniversitesi, Institut d'Etudes Politiques de Paris (Sciences PO) ve Institut Français d'etudes Anatoliennes (IFEA) işbirliği ile gerçekleştirilmiştir. Söz konusu kurumların, AB hibe programı "Türkiye ve AB arasında Sivil Toplum Diyalogunu Güçlendirme" kapsamında uygulanan proje resmi olarak Haziran 2008 tarihinde başlamış ve Kasım 2009 tarihine kadar 18 aylık bir süre içerisinde devam etmiştir. Genel amaç olarak kendine, Fransa ve Türkiye kamuoyu arasındaki diyaloga, üniversiteler arasındaki işbirliğini arttırarak katkıda bulunmak olarak belirleyen proje, AB genişlemesinin iki tarafta yarattığı korkulardan ve bu korkuların

¹⁸² Hayatlar Kesişirken, <http://www.trt.net.tr/medya1/digistateensmedya/stratejimedya/dokumanlar/HAYATLARKESISIRKENTA%20NITIMKITAP.pdf>. (Erişim Tarihi: 15.05.2013).

¹⁸³ "Paris'te Anadolu Festivali Düzenlendi" <http://www.ytb.gov.tr/index.php/2012-yili-calismalari/815-2012100201-2.html>, (Erişim Tarihi: 15.05.2013).

¹⁸⁴ A.g.e.

daha rasyonel dayanaklarla tartışılmasına duyulan ihtiyaçtan ve önyargılara neden olan kültürel yanlışlıkların yeniden üretilmesi gerekliliğinden yola çıkmaktadır.

Proje süresince ortaklar Fransa ve Türkiye arasında sosyal ağlar oluşturma ihtiyacını karşılamaya yönelik faaliyetler yürüterek, Türkiye ve Fransa arasındaki temas ve karşılıklı deneyimi arttırmayı hedeflemiştir. Bunu karşılıklı olarak iki ülkenin birbirlerinin kültürlerini, tarihlerini, değerlerini daha iyi anlamak ve ortak kültürlerin politikaların ve kurumların tanınmasını sağlamak istemektedir.

Bahsedilen hedefleri başarıyla gerçekleştirebilmek amacıyla; a) Sosyal bilimler alanında bilimsem teati, b) akademi ve sivil toplum aktörleri arasında ağ oluşturma ve c) bilginin yaygınlaştırılması kapsamında;

- Sc Po'dan 8 Bilgi Üniversitesi'nden de 8 akademisyenin karşılıklı okullarda ziyaretçi olarak ders vermesi,
- Türkiye ve Fransa'dan olmak üzere iki doktora ve doktora sonrası öğrencilerine karşılıklı olarak burs temin edilmesi,
- Doktora ve doktora sonrası araştırma öğrencilerinden oluşan bir "uzman çalışma kolu" oluşturulması ve çalışmaların paylaşılması,
- Bölgesel kalkınma konulu ortak araştırma projelerinin düzenlenmesi,
- Bilgi Üniversitesinde "Devlet, Toplum ve Din: Fransa ve AB" isimli bir ders açılması,
- 2 hafta sonu okulu ve 1 yaz okulu ile 3 farkındalık yaratma konferansı ve 1 nihai değerlendirme konferansı düzenlenmesi,
- Proje süresince ortaya çıkmış akademik birikimin derleneceği bir final kitabının hazırlanması ve
- IFEA¹⁸⁵ internet sayfası içerisinde yer alan "Observatory of Turkey" isimli blog sitesinin Türkçe'ye çevrilerek sitenin AB Enstitüsü'nün kalıcı parçalarından biri olarak sağlanması faaliyetleri düzenlenmiştir¹⁸⁶.

3.2.5. Institut du Bosphore

L'Association de L'Institut du Bosphore" adıyla kurulan enstitü, Türkiye ve Türk insanının, Avrupalılığı hakkında önyargılı bir tutuma sahip olan Fransız

¹⁸⁵ IFEA, Fransa Dışişleri Bakanlığı'na bağlı bir araştırma kuruluşudur. Enstitü İstanbul'da 1930 yılında, Anadolu'da tarih ve arkeoloji alanlarında araştırma yapmak amacıyla kurulmuştur. Günümüzde; miras ve bellek, şehir çalışmaları, arkeoloji, Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Tarihi ile Kafkaslar'ı kapsayan geniş alanlı konularda araştırmalarını devam ettirmektedir. Kaynak: <http://www.euractiv.com.tr/ab-fonlari/article/interact-ab-fransa-turkiye-universite-diyalogu> (Erişim Tarihi: 15.05.2013).

¹⁸⁶ INTERACT: AB-Fransa-Türkiye Üniversite Diyalogu, <http://www.euractiv.com.tr/ab-fonlari/article/interact-ab-fransa-turkiye-universite-diyalogu>, (Erişim Tarihi: 15.05.2013).

kamuoyuna, Türkiye'nin ekonomik, siyasal ve kültürel özellikleri hakkında bilgiler vermek ve derinleştirmek, Türkiye'nin ve Türk insanının daha iyi anlaşılmasını sağlamak, bu konularda bilimsel araştırmalar yapmak ve Türkiye ile Fransa arasındaki kültürel iletişimi, etkileşimi ve işbirliğini desteklemek amacıyla kurulmuştur. Fransızca ve İngilizce yayın yapan bir internet sitesine sahip olan enstitü, Paris merkezli olarak faaliyet göstermekte ve Türkiye ile AB arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel arası etkileşimini kolaylaştırılmasına yönelik ve ayrıca bu etkileri Fransız kamuoyunda da sağlayacak iletişim faaliyetleri ile iki toplum arasındaki diyalogu güçlendirmek ve ortak noktaları arttırmayı hedeflemektedir¹⁸⁷.

Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) bünyesinde 2009 yılında kurulmuş olan enstitü ilk olarak 22-23 Ekim 2009 tarihinde gerçekleştirdiği "Turkey/Europe: Starting Over & Reconstructing Turkey-EU Relations" başlıklı semineri ile faaliyetlerine başlamış ve ardından düzenlenen toplantılar ile kuruluşun düzenleyeceği etkinlik ve faaliyetlerin, içerik ve takvimleri belirlenmiştir¹⁸⁸.

3.2.6. Türkiye Haftası

Avrupa Birliği kamuoyunda Türkiye hakkında doğru bilgilendirmenin sağlanması, Türkiye'nin ve Türk insanının modern yönünün vurgulanması ve Avrupa Birliği kültürüne uygun modern yurttaşlar olarak tanıtılması, Türkiye'nin Avrupa Birliği yolundaki temel stratejilerinden biridir.

TÜSİAD, Türkiye'nin, Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde son kararda etkili olacak özellikle Fransa ve Almanya kamuoylarında Türkiye'ye yönelik mevcut önyargıları kırmak ve Türkiye'yi en doğru şekilde tanıtabilmek amacıyla birtakım iletişim faaliyetleri düzenlemektedir. Türkiye'nin Avrupa Birliği ile katılım müzakerelerinin açılmasının yıl dönümünde 3-5 Ekim 2006 tarihlerinde Brüksel, Paris ve Berlin'de birer gün olarak gerçekleştirdiği Türkiye Haftası da (Turkey @ Europe-Week) bu tarz faaliyetlerden biridir. Söz konusu etkinlikler çerçevesinde Avrupa Birliği kamuoyunda Türkiye'yi toplumsal ekonomik ve kültürel yönden daha yakından tanımalarını sağlayabilmek ve dinamik bir Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne oldukça olumlu katkıda bulunacağı mesajının verilmesi hedeflenmektedir. Bu kapsamda siyasetçiler, iş dünyasından önde gelen isimler, basın mensupları,

¹⁸⁷ Institut du Bosphore, <http://www.tusiad.org.tr/etkilesim/turkiyenin-tanimina-katki/institut-du-bosphore/> (Erişim Tarihi: 15.05.2013).

¹⁸⁸ A.g.e.

sanatçılar ve akademisyenlerin katılımı ile seminerler, sergi ve konserlerden oluşan bir dizi etkinlik düzenlenmiştir¹⁸⁹.

Bu etkinliklerin ikinci ayağı 4 Ekim 2006 tarihinde Paris'te gerçekleştirilmiştir. Etkinlik kapsamında, dönemin Dış Ticaretten Sorumlu Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen ve yine dönemin TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Sabancı'nın açılış konuşmalarıyla başlayan "Avrupa'nın Küresel Güçlükleri ve Türkiye" konferansının ardından Piyale Madra ve Jean Plantu'nun eserlerinden oluşan Karikatür sergisi açılmış ve Tekfen Filarmoni Orkestrası da etkinlikler kapsamında bir konser vermiştir¹⁹⁰.

3.3. İspanya

Çağdaş dönem Türk-İspanyol ilişkileri 1782 tarihli "Barış, Dostluk ve Ticaret Antlaşması"yla başlamaktadır. İki ülke arasındaki ilişkiler İspanya'nın NATO'ya ve Avrupa Birliği'ne katılmasıyla beraber, iki ülkenin de dış pazarlara açılma ve liberalleşmeye öncelik veren ekonomi politikaları uygulamaları sonucu, 1980'li yıllarından ortalarından itibaren ivme kazanmıştır. Bu dönemde gerçekleştirilen karşılıklı üst düzey ziyaret ve ikili siyasi diyalog bunun yanında iki ülke arasında ekonomik ilişkiler, genel seyrin de gelişmesine neden olmuştur¹⁹¹.

Avrupa Birliği serüveninde İspanya, Türkiye'nin üyeliğini destekler bir tavır sergilemiştir. Bunun olmasında İspanya'nın sahip olduğu Avrupa vizyonu, uluslararası terörizmle mücadelede verdiği önem ve giderek büyüyen ekonomisine önemli pazarlar yaratma ihtiyacı ve tüm bu unsurların Türkiye'nin dış politika ve ekonomik hedefleriyle uyuşması etkili olmuştur.

Türkiye ve İspanya arasında 22 Temmuz 1998 tarihinde "Ortak Eylem Planı" ikili ilişkilerin çerçevesinin çizilmesi ve takip edecek süreçte ilişkilerin bir esasa bağlanması amacıyla imzalanmıştır.

İki ülke arasında son dönemlerde yaşanan en çarpıcı gelişme, uluslararası sistemde son dönemlerde yaşanan kutuplaşma eğilimlerine karşı, medeniyetlerin işbirliğine, karşılıklı hoşgörüsüne ve kapsamlı bir koalisyona ihtiyaç duyulması bu iki ülke öncülüğünde bir "Medeniyetler İttifakı" projesinin başlamasını sağlamıştır. Bu girişim daha sonra Birleşmiş Milletler girişimi haline gelmiş ve tüm toplumların kalkınma, güvenlik ve çevre gibi konularda birbirlerine karşı karşılıklı bağımlılıkları

¹⁸⁹ Türkiye Haftası, <http://www.turkey-europeweek.org/tr/aims.htm> (Erişim Tarihi: 16.05.2013).

¹⁹⁰ Türkiye Haftası, <http://www.turkey-europeweek.org/tr/program.htm> (Erişim Tarihi: 16.05.2013)

¹⁹¹ T.C. Dışişleri Bakanlığı, "Türkiye-İspanya Siyasi İlişkileri", <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-istanya-siyasi-iliskileri.tr.mfa> (Erişim Tarihi: 16.05.2013).

olduğunu savunarak, ülkeler arası ilişkilerin, ancak kültürler arası diyalog, önyargı, yanlış anlama ve kutuplaşmalarla mücadele ile gelişebileceğini savunmuştur. Söz konusu proje giderek artmakta ve günümüzde 124 ülke ve uluslararası kuruluşun üye olduğu Dostlar Grubuyla birlikte kültürler ve dinler arası diyalog kapsamındaki başlıca forum halini almıştır¹⁹².

Tüm bunların yanında iki ülke arasındaki ekonomik ilişkiler de giderek artmaktadır. İki ülke arasındaki ticaret hacmi 2011 yılında 10 milyar 196 milyon Dolar'a ulaşırken, aradaki bu ekonomik ilişkiler giderek gelişmekte, Türkiye'deki İspanyol sermayeli firma sayısı artmakta ve aynı zamanda Türkiye'ye her yıl önemli sayıda İspanyol turist gelmektedir¹⁹³.

İki ülke arasındaki olumlu ticari, siyasi ve ekonomik ilişkiler aynı zamanda iki ülke arasında gerçekleştirilen kültür faaliyetleri ile de desteklenmektedir. İki ülke bir diğerinde her sene düzenli kültür faaliyetlerine imza atmakta ve böylece var olan olumlu gelişmeler daha da güçlenmektedir. Bu durum şüphesiz Türkiye'nin Avrupa Birliği yolunda ciddi avantaj yaratmaktadır. Geçen süreçte kültürel faaliyetlerin öneminin farkına varan Türkiye, İspanya'da da Türkiye lehine kamuoyu yaratmak amacıyla, bu ülkeye yönelik kültürel faaliyetlerini dolayısıyla kamu diplomasisi çalışmalarını geliştirmektedir. Örneğin, 2003 yılında Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya arasında 5008 sayılı "Kültür Merkezleri Kurulması ve Bu Merkezlerin Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasına Dair Kanun" imzalanmış ve buna göre:

- İki ülke arasında Kültür Merkezleri kurulması uygun bulunmuş,
- Karşılıklılık esasına göre Türkiye Cumhuriyeti, Madrid'de bir Kültür Merkezi ve İspanya da İstanbul'da Cervantes Enstitüsü adıyla bir Kültür Merkezi Kurma konusunda anlaşmış,
- Ulusal dil, kültür ve uygarlık kurslarının ve her iki ülke öğretmenleri için eğitim programları düzenlenmesinde karar kılınmış,
- Eğitim, kültür ve bilimsel alanlarda konferans, kolokyum, sempozyum, seminer ve diğer etkinliklerin düzenlenmesine,
- Sergi, tiyatro ve konserlerin yanı sıra film ve diğer görsel malzemenin gösterimi,

¹⁹² A.g.e.

¹⁹³ A.g.e.

- Kitap, gazete, CD-ROM gibi materyallerin hazırlanması ve dağıtılması karara bağlanmıştır¹⁹⁴.

Bu noktada yüzde 55 ile Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliğine en sıcak bakan birkaç ülkeden biri olan İspanya'da¹⁹⁵, Türkiye'nin gerçekleştirdiği kamu diplomasisi faaliyetlerini daha iyi anlayabilmek adına söz konusu faaliyetlerden öne çıkan birkaç çalışmadan bahsetmek yerinde olacaktır.

3.3.1. EXPO Zaragoza 2008

2008 yılında Zaragoza kentinde gerçekleştirilen EXPO Zaragoza sergisinde Türkiye de yer almıştır. Fuarda 4 ana başlık altında yer alan Türkiye:

- Türkiye'nin önemli su varlığını ve bunun geçmiş ile günümüzde ülke için taşıdığı önemi izleyicilere aktarmaya çalışan "Su Hayatın Kaynağı" bölümü,
- Türkiye'de su kullanımının tarihsel geleneği, kanalizasyon ve tedarik açısından Türkiye'nin sahip olduğu tarihsel altyapı ile sosyal, sanatsal, politik veya mitolojik bakış açılarıyla yorumlanarak su kavramının insan hayatı ve kaynak olarak önemini vurgulamaya çalıştığı "Hayat İçin Çeşmeler" bölümü,
- Türkiye'de gerçekleştirilen altyapı çalışmaları kadar suyun az bulunduğu Güneydoğu Anadolu Bölgesi gibi yerlerde kaynakları yeniden kazanmak ve bu kaynaklardan yararlanmaya yönelik projelerin sergilendiği "Herkes İçin Su ve Hayat" bölümü ve
- Ebru Sanatı Atölyesi olarak işlev gören, bu sanata ait eserleri sergileyen, tekniğinin ziyaretçilere aktarıldığı, canlı uygulamaların gerçekleştirildiği ve bunun yanında Turizm Ofisi ve Hediyelik Eşya alanlarından oluşan "Suyun Zevkleri" bölümlerini kurmuştur¹⁹⁶.

Sahip olduğu zengin su kaynakları ve mevcut kaynakların da yararlı ve etkin kullanımı konusunda başarılı bir ülke olan Türkiye, sahip olduğu tarihi ve kültürel gelenekleri, suyun korunması ve saklanması konusunda uyguladığı projeleri EXPO Zaragoza fuarı sayesinde dünya ülkeleri ile paylaşma imkânı bulmuş ve bu sayede Türk kültürü üzerine ilgi çekmeyi hedeflemiştir.

¹⁹⁴ "Türkiye Cumhuriyeti İle İspanya Krallığı Arasında Kültür Merkezleri Kurulması ve Bu Merkezlerin Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun", <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5008.html> (Erişim Tarihi, 16.05.2013).

¹⁹⁵ EuroBarometer 69, ibid, p. 30,

¹⁹⁶ EXPO Zaragoza 2008, <http://www.expozaragozaturkey.org/tur/icerik.php?no=12> (Erişim Tarihi: 16.05.2013).

Türkiye'nin fuardaki etkinlikleri sadece su konusu ile sınırlı kalmamış, aynı zamanda resim sergisi, halk oyunları gösterileri, sema gösterisi, Türk Sanat Müziği Korosu gibi diğer kültürel etkinliklerle Türkiye'nin fuardaki varlığı desteklenmiştir¹⁹⁷. Bununla birlikte, Türkiye'nin EXPO Zaragoza'da düzenlemiş olduğu faaliyetlerin, Türk kamuoyu tarafından da takip edilebilmesi amacıyla, söz konusu fuarı tanıtım amaçlı bir internet sayfası oluşturulmuş ve organizasyona yönelik haberler, duyurular, görsel materyaller, ilgili bağlantılar gibi ek özelliklerle, internet sayfasının içeriği daha da zenginleştirilmiştir.

3.3.2. AFHISTURK

İspanya'da yaşayan bir grup gönüllü iş adamı tarafından kurulan Türk-İspanyol İşadamları Derneği (AFHISTURK), 2007 yılının mayıs ayında faaliyetlerine başlamıştır. İspanya ve Türkiye arasındaki mevcut ticari ilişkileri daha ileri bir seviyeye getirmeye yönelik kurulan dernek:

- İspanya ve Türkiye arasındaki ticari ilişkilerin geliştirilmesi ve daha etkin hale getirilmesine katkıda bulunmak,
- Derneğin amaçları doğrultusunda destek vermek isteyen, iki ülke arasındaki bağların arttırılmasını hedefleyen iş adamı ve meslek mensubu kişi ve kuruluşları bir araya getirmek,
- İspanya'ya yönelik ticari, mesleki ve bilimsel faaliyetlerde bulunan Türk özel ve tüzel kurum ve kuruluşların sayısını arttırmak ve bu bağlamda aynı teşviki Türkiye'ye yönelik olarak faaliyette bulunan İspanyol firmalarına da aktarmak,
- Türkiye ile İspanya ve Türkiye ile diğer Avrupa Birliği ülkeleri arasındaki ekonomik işbirliğini teşvik ve takip etmek,
- Türk ve İspanyol üye kişi, kurum ve kuruluşlar arasında ticari, sınai ve ekonomik işbirliğini arttırarak, bu amaç çerçevesinde toplantı, seminer, kongre, panel gibi organizasyonlar düzenlemek,
- Her iki ülke arasındaki mevcut dostluk bağlarının arttırılmasına yönelik tüm kültürel ve turistik etkinliklere iştirak etmek gibi amaçlarla faaliyetlerini sürdürmektedir¹⁹⁸.

¹⁹⁷ A.g.e. <http://www.expozaragozaturkey.org/tur/icerik.php?no=7> (Erişim Tarihi: 16.05.2013).

¹⁹⁸ AFHISTURK, <http://afhistikurk.com/?q=tr/hakkimizda> (Erişim Tarihi: 16.05.2013).

3.3.3. Medeniyetler İttifakı

İspanya Başbakanı Zapatero'nun, Türkiye Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'a teklifi üzerine hayata geçirilen bu proje, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri tarafından da benimsenerek bir BM girişimi halini almıştır.

Özellikle son dönemde Müslüman ülkelere ve Müslümanlığa karşı batı dünyasında oluşan islamofobi, söz konusu medeniyetler arasındaki ilişkilerde şüphe, korku ve kutuplaşma ortamı yaratmış ve bu durum çeşitli unsurlar tarafından istismar edilmiştir. Medeniyetler İttifakı Projesi de farklı kültürler arasında diyalog, birbirini anlama ve karşılıklı hoşgörü ilkeleri çerçevesinde bu olumsuz durumun önüne geçerek daha barışçıl bir düzene ulaşmayı amaçlamaktadır¹⁹⁹.

2005 yılında başlatılan Medeniyetler İttifakı Projesi kapsamında, ortaya çıkan, yürütülen girişimin koordinasyonunu ve idari işlerin yerine getirilmesi ihtiyacı üzerine, Birleşmiş Milletler bünyesinde, girişime New York'ta bir Yazmanlık kurumu ihdas edilmiştir. Söz konusu kurumun görevi, Projenin uluslararası planda tanıtımını yapmak, medya, gençlik ve eğitim alanlarında projeler geliştirmektir. Bununla birlikte kurulan yapıyı güçlendirmek adına 2007 yılında Portekiz Cumhurbaşkanı Jorge Sampaio, Birleşmiş Milletler tarafından projenin Yüksek Temsilcisi olarak atanmıştır.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda Medeniyetler İttifakına ilişkin 96 ülkenin eş sunucu olduğu bir karar 2009 yılında kabul edilmiş ve İttifak kapsamında Birleşmiş Milletler çatısı altında Dostlar grubu kurulmuştur. Söz konusu grubun üye ülke sayısı 130'dan fazladır²⁰⁰.

Medeniyetler İttifakı Projesi, ilk yıllık forumunu 2008 yılında Madrid'de organize etmiştir. Bu foruma, devlet adamı, uluslararası kuruluş temsilcisi, akademisyen, din adamı, medya ve sivil toplum temsilcisi ve işadamı gibi geniş yelpazeden olmak üzere yaklaşık 350 kişi katılmış ve söz konusu forum ile İttifak, uluslararası alana açılabilme imkânı bulmuştur. İttifak'ın düzenlemiş olduğu ikinci forum ise 2009 yılında İstanbul'da düzenlenmiş ve bu forum ile İttifak kurumsallaşma sürecinin ötesine geçerek uygulamaya yönelik adımlarını sağlamlaştırmış ve Rio Forumu ile İttifak, çalışmalarında Amerika Kıtasına yoğunluk verme kararı olarak küresel anlamda konumunu pekiştirmiştir²⁰¹.

¹⁹⁹ "Medeniyetler İttifakı", <http://www.mfa.gov.tr/medeniyetler-ittifaki-girisimi.tr.mfa> (Erişim Tarihi:19.05.2013).

²⁰⁰ A.g.e.

²⁰¹ A.g.e.

Tüm bu çalışmaların yanında İttifak kapsamında ülkeler ulusal ve ülkeler ve kültürler arasında bölgesel iş birliğini arttıracak ortak faaliyetler düzenlemek amacıyla stratejiler oluşturmuştur. Ayrıca Türkiye, “Medeniyetler İttifakında Kadının Rolü”, “Medeniyetler İttifakı Uluslararası İnsan Hakları Konferansı”, “Kültürlerarası Saygı, Hoşgörü ve Diyalog Hizmetiçi Eğitim Kursları” ve “ Medeniyetler İttifakı İstanbul Konferansları” gibi organizasyonlar ile Projeye uluslararasının yanında ulusal seviyede de katkısını sürdürmüştür²⁰². Tüm bu ulusal ve uluslararası çalışmaları ve Medeniyetler İttifakı Projesine kuruluşundan beri vermiş olduğu destekle birlikte Türkiye, kültürler arası barış ve diyalog kapsamında yerini güçlendirmiş ve diğer ülkeler üzerinde olumlu etki bırakmayı başarmıştır.

3.3.4. Eğitsel ve Kültürel Alanlarda İşbirliği Programı

Konuyla ilgili olarak 2006 tarihinde, “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İspanya Krallığı Hükümeti Arasında Eğitsel ve Kültürel Alanlarda İşbirliği Programı” imzalanmış ve 2007 tarihinde Bakanlar Kurulu tarafından onaylanmıştır²⁰³.

Buna göre taraflar, kültür, sanat, eğitim, bilim, basın-yayın, gençlik ve spor alanlarındaki karşılık mübadeleleri geliştirmeyi ve bu alanlarda diğer tarafın sahip olduğu temel gelenek ve yönelimlerin yine değişimler ve işbirliği yoluyla kendi ülkelerinde tanıtılmasını ve anlaşılmasını sağlayabilmek amacıyla iki ülke arasındaki dostluk bağlarını güçlendirmeyi ve bu sayede Türkiye’nin Avrupa Birliğine uyum sürecini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

Söz konusu anlaşma ile ülkeler eğitim alanında:

- Taraflar birbirinin daha iyi tanınmasını teşvik etmek amacıyla eğitim alanında yetkili kuruluşları bir araya getirerek, eğitim sistemleri ve programları ile öğretim yöntemleri konusunda karşılıklı bilgi alışverişi yapacak ve bu yönde hazırlanan bilgi, belge ve ders programları gibi materyallerin değişimini sağlayacaktır.
- İki ülke, uzman kurumlar, üniversiteler, araştırma merkezleri gibi eğitim kurumları arasında işbirliğini destekleyecek ve her iki ülkede verilen diplomaların karşılıklı tanınmasını inceleyecek bir uzmanlar kurulu kuracaktır.

²⁰² Medeniyetler İttifakı Resmi İnternet Sayfası, http://www.medeniyetlerittifaki.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=14&Itemid=17 (Erişim Tarihi: 19.05.2013).

²⁰³ Resmi Gazete, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/12/20071208-1.htm>, (Erişim Tarihi:19.05.2013).

- Programın geçerli olduğu süre boyunca, eğitim sistemleri hakkında daha iyi bilgi edinebilmek ve birbirlerinin deneyimlerinden faydalanarak, eğitim konusunda ortak çıkarları olan alanları belirleyip bu alanlarda araştırma yapacak her yıl en az üç öğretmen ya da eğitim uzmanının mübadelesi sağlanacaktır. Bununla birlikte iki ülke arasında eğitim alanında çeşitli burs programları da devreye sokulacaktır²⁰⁴.

İki ülke arasında yukarıda belirtilen eğitim alanındaki işbirliğinin yanı sıra, bu anlaşma ile kültür-sanat alanında da iş birliği yapılması kararlaştırılmıştır. Buna göre;

- Taraflar, karşılıklı anlayışı geliştirmeye ve kendi kültürleri hakkındaki bilgilerin daha yaygın şekilde insanlara ulaştırılmasını sağlamak amacıyla, kültür, tarih ve geleneklerle ilgili bilgi alış verişinde bulunulacak ve bu yönde karşılıklı etkinlikler düzenlenecektir.
- Bu iki ülke, kendi ülkelerinde kültür alanında düzenlenen uluslararası toplantı, kongre, sempozyum ve seminer gibi etkinliklere diğer ülke uzmanlarını da davet edecek bu konularda yayın ve uzman değişimi yapılacaktır.
- Taraflar karşılıklı olarak film haftaları, folklor festivalleri, uluslararası film festivalleri gibi etkinlikler düzenleyecek ve bu etkinlikler kapsamında görev alacak ya da katılacak uzman ve heyetlerin değişimi sağlanacaktır.
- Ayrıca taraflar, kültür varlıkları kaçakçılığıyla mücadele ve yasadışı ticarete konu olan eserlerin tanımlanması ve yasal maliklerine iadesini kolaylaştırmak adına işbirliğine gideceklerdir.

Tüm bunlarla birlikte iki ülke, spor, kütüphanecilik gibi alanlarda da bu antlaşma vasıtasıyla işbirliği yoluna gitmişlerdir. Bu antlaşma ve antlaşmayı takip eden etkinlikler sayesinde Türk kültürü kendini İspanya'da daha etkin ve yaygın biçimde tanıtabilme şansı elde etmiş ve bu şekilde İspanya'da Türkiye'ye karşı daha olumlu imajlar oluşturabilme yolunda adımlar atmıştır.

²⁰⁴ A.g.e.

Sonuç

Özellikle Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte, uluslararası sistemde karşımıza çıkan küreselleşme olgusu, sistemde yer alan aktör sayısı arttırmış ve söz konusu aktörleri ilgilendiren konu başlıklarını da çoğaltmıştır. Bu yeni süreçte ülkelerin dış politika üretme ve uygulama süreçlerine dahil olan en önemli aktörlerden biri de toplumlardır. Gelişen teknoloji ile birlikte başarılı dış politika, başarılı dış destekle mümkün olabilmektedir. Aktörlerin politika üretiminde karşı karşıya oldukları ekonomik gereklilikleri de göz önüne alacak olursak, sistemdeki aktörler eskiden olduğu gibi sert güçten ziyade yumuşak güce yönelmekte ve amaçlarına silah ve ekonomik yaptırımlarla ulaşmak yerine karşı toplumu ikna ederek, onları etkileyerek, kendi isteklerini istemeleri yolunda dönüştürerek ulaşmaya çalışmaktadır..

Kamu diplomasisi bu anlamda uluslararası ilişkilerde gittikçe önem kazanan bir dış politika aracıdır. İlk örnekleri eskiye dayanan bu uygulama, bahsedilen gelişmeler ve ortaya çıkan ihtiyaçlar çerçevesinde, dönemin karakteri çerçevesinde şekillenerek, bir bakıma devletlerin en önemli silahları haline gelmiştir. Savaş ya da daha genel anlamda sert güç unsurlarını kullanma maliyetinin bu kadar yüksek olduğu dönemde çok daha az harcamalarla gerçekleştirilen kültürel faaliyetler devletler için tercih sebebidir. Tüm bunlarla birlikte kamu diplomasisi, bir dış politika aracı olmanın yanı sıra karşılıklı anlayış ve hoşgörünün sağlanması, devletler arası yeni ilişkilerin inşası, ortak çıkarların ve ortak çıkarlara ulaşmada ortak yol haritalarının belirlenmesi bağlamında barışın tesisi açısından da önem arz etmektedir. Buna göre devletler söz konusu uluslararası anlaşmazlıklarda, sert güç unsurlarını devreye sokmadan önce, karşılıklı diyalogu sağlamaya ve karşılıklı ilişkileri güçlendirmeye çalışmaktadır. Bu da sistemde askeri çatışma ve savaş riskini en aza indirmekte ve devletlerin birbirilerini anlayarak, ortak paydalarda buluşarak hareket etmelerine olanak sağlamaktadır.

Türkiye için kamu diplomasisi henüz yeni bir kavramdır ve ülke içinde kurumsallaşmasını da yeni sağlamaya başlamıştır. Bu durum kamu diplomasisi faaliyetleri adına Türkiye için olumsuz bir özelliktir zira özellikle Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde Türkiye'nin en çok karşılaştığı sorun, Avrupa devletlerinde Türkiye'ye karşı olan olumsuz algıdır. Türkiye'ye olumlu bakan ülkelerde Türkiye'nin adaylığı sürecinde destek sağlayabilmesi daha kolay olsa da Avrupa Birliği'nde Türkiye'ye karşı genel hava üyeliğe olumsuz bakmaktadır. Bu yüzden Türkiye'nin kendini yabancı ülkelerde daha iyi tanıtacak ve böylelikle o ülkelerde kendisine

yönelik pozitif imaj yaratarak, kendisini destekleyen kamuoyu yaratacak kamu diplomasisi faaliyetlerine odaklanması gerekmektedir.

Türkiye kurulduğu tarihte dış politikasının temel ilkesini “Yurtta Sulh, Cihanda Sulh” olarak belirlemiştir ve günümüze gelene kadar birkaç istisna dışında Türkiye bu ilkenin aksine hareket etmemiştir. Bu durum kurulduğundan beri barışçı dış politika sürdürmek isteyen Türkiye için yapacağı kültürel çalışmalar ve içinde bulunacağı bu yönde organizasyonlar için önemli bir referanstır. Örnek vermek gerekirse, Türkiye son dönemlerde oldukça önemli bir yere sahip olan Medeniyetler İttifakı projesinin kurucularındandır ve projenin şu anda geldiği nokta büyük önem arz etmektedir. Birçok ülkenin üyesi olduğu, gerek ulusal, gerek bölgesel ve gerekse küresel çapta barış stratejileri geliştiren bu projede Türkiye’nin olabildiğince aktif rol alması, uluslararası sistemde Türkiye lehine olumlu kamuoyu yaratılabilmesine yardımcı olacak ve dış politika üretim sürecinde Türkiye’nin elini güçlendirecektir.

Son dönemde ilgisini Orta Doğu’ya yönlendiren Türkiye için Avrupa Birliği üyeliği hala oldukça önemli bir konudur. Kendisini Türklük ve Müslümanlık karşıtlığı üzerinden üreten Avrupalılık kimliği, Türkiye’nin Avrupa Birliği yolundaki en büyük engeldir. Bu kimliğin yaratmış olduğu negatif algı ancak o ülkelerde Türkiye’yi daha iyi tanıtacak, Türk kültürü, Türk tarihi ve Türk gelenekleri gibi Türkiye’ye has özellikleri yabancı ülkelerle tanıştıracak kültürel faaliyetlerin gerçekleştirilmesiyle mümkündür. Bu doğrultuda özellikle Fransa gibi Türkiye’nin Avrupa Birliği’ne üyeliğine olumsuz yaklaşan devletlerde Türkiye söz konusu kamu diplomasisi faaliyetlerine daha çok yoğunlaşmalı ve yapacağı çalışmalarda bu tarz ülkelere ağırlık vermelidir. Ancak bu durum Türkiye’nin Avrupa Birliği üyesi diğer ülkeleri görmezden gelebileceği anlamı taşımamaktadır. Türkiye rasyonel planlamalarını yaparak her ülkede ihtiyacı olduğu kültür ve tanıtım çalışmalarını gerçekleştirir ve kendisini Avrupa Birliği üyesi her ülke toplumunda tanıtır, kabul ettirir ve benimsetebilirse, Avrupa Birliği üyeliğine giden süreçte başarıya ulaşması kolaylaşacaktır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

CULL Nicholas, How We Got Here, Phillip Seib (Ed.), Toward a New Public Diplomacy, Palgrave Macmillan, New York, 2009

CULL Nicholas, Public Diplomacy: Lessons from The Past, Figueroa Press, Los Angeles, 2009

ÇAPANOĞLU Sema ve AKSES Selen , Fransa’da Türkiye Mevsimi, İstanbul Kültür Vakfı Yayınları, İstanbul, 2010, s. 3.

GONESH Ashvin ve MELISSEN Jan, Public Diplomacy : Improving Practice, Netherlands Institute of International Relations, 2005

LEONARD Mark, Public Diplomacy, The Foreign Policy Center, London, 2002

LEONARD Mark ve SMEWING Conrad, Public Diplomacy and Middle East, The Foreign Policy Center, London, 2003

MELISSEN Jan, The New Public Diplomacy: Between Theory and Practice, Jan Melissen (ed.), The New Public Diplomacy, Palgrave Macmillan, New York, 2005

MELISSEN Jan, The New Public Diplomacy: Soft Power in International Relations, Palgrave Macmillan, New York, 2005

SNOW Nancy , Rethinking Public Diplomacy, Nancy Snow (ed.), Routledge Handbook of Public Diplomacy, Routledge, New York, 2009

SZONDI Gyorgy, Public Diplomacy and Nation Branding: Conceptual Similarities and Differences, Netherlands Institute of International Relations, 2008

WOLF Charles ve ROSEN Brian, Public Diplomacy, How to Think About and Improve It, Rand Corporation, Santa Monica, 2004

ZAHARNA Rhonda, Mapping Out a Spectrum of Public Diplomacy Initiatives Nancy Snow ve Phillip Taylor(Ed.), Routledge Handbook of Public Diplomacy, Routledge, New York, 2009,

Makaleler

AKÇADAĞ Emine, Public Diplomacy: A Remedy for NATO’s Image Problem, Bilge Strateji, 2012, Vol. 4

ÇAVUŞ Tuğba, Dış Politikada Yumuşak Güç Kavramı ve Türkiye’nin Yumuşak Güç Kullanımı, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2012, c.2

ÇOMAK Nebahat ve YILMAZ Elgiz , Dış Politikada Türkiye İmajı ve Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü, Hasret Çomak (Ed.), *21. Yüzyılda Çağdaş Türk Dış Politikası ve Diplomasisi*, Umuttepe Yayınları, Kocaeli, 2010

GILBOA Eytan, Searching for a Theory of Public Diplomacy, The Annals of the American Academy of Political and Social Science, 2008, Vol. 616

GREGORY Bruce, Public Diplomacy: Sunrise of an Academic Field, American Academy of Political and Social Sciences, 2008, Vol. 616

MCDOWELL Marc, Public Diplomacy at the Crossroads: Definitions and Challenges in an Open Source Era, The Fletcher Forum of World Affairs, 2008, Vol. 32

MOR Ben, The Rhetoric of public Diplomacy and Propaganda Wars: A view from self-presentation theory, European Journal of Political Research, 2007, Vol. 46

NYE Joseph, Public Diplomacy and Soft Power, The Annals of the American Academy of Political and Social Science, 2008, Vol. 616

ROBERTS Walter, What is Public Diplomacy? Past Practices, Present Conduct, Possible Future, Mediterranean Quarterly, 2007, Vol. 18

ROSS Christopher, Public Diplomacy Comes of Age, The Washington Quarterly, 2002, Vol. 25

WANG Jian, Managing National Reputation and International Relations in the Global Era: Public Diplomacy Revisited, Public Relations Review, 2006, Vol. 32

WANG Jian ve CHANG Tsan Khuo , Strategic Public Diplomacy and Local Press: How a High-Profile “Head-of-State” Visit Was Covered in America’s Heartland, Public Relations Review, 2004, Vol. 30

Tezler

TIEDEMAN Anna, Branding America: An Examination of US Public Diplomacy Efforts After September 11 2001, Fletcher School, Tufts University, Medford, 2005, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

İnternet Kaynakları

ABİS, <http://www.abgs.gov.tr/abis/index.php?p=4&l=1> (Erişim Tarihi: 16.08.2013)

ABYİS, <http://www.abgs.gov.tr/abis/index.php?p=20&l=1> (Erişim Tarihi: 16.08.2013)

AFHISTURK, <http://afhisturk.com/?q=tr/hakkimizda> (Erişim Tarihi: 16.05.2013)

AKÇADAĞ Emine, Dünya’da ve Türkiye’de Kamu Diplomasisi,
<http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/emineakcadag.pdf>, (Erişim Tarihi: 06.05.2013)

Avrupa Birliği Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=46294&l=1>, (Erişim Tarihi: 10.05.2013)

Avrupa Birliği Bakanlığı, <http://www.abgs.gov.tr/index.php?p=44378&l=1> (Erişim Tarihi: 10.05.2013)

Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.byegm.gov.tr/content.aspx?s=gm> (Erişim Tarihi: 13.05.2013)

Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.byegm.gov.tr/content.aspx?s=gm> (Erişim Tarihi: 13.05.2013)

Başbakanlık Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.invest.gov.tr/tr-TR/theagency/Pages/OurServices.aspx> (Erişim Tarihi: 13.05.2013)

DEİK, <http://www.deik.org.tr/287/DeikHakkinda.html> (Erişim Tarihi: 13.08.2013)

DEİK Faaliyet Raporu 2012,
http://www.deik.org.tr/4752/DE%C4%B0K_2012_Faaliyet_Raporu.html (Erişim Tarihi: 13.08.2013)

Diyanet İşleri Başkanlığı Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.diyanet.gov.tr/turkish/dy/Diyanet-Isleri-Baskanligi-Duyuru-8222.aspx> (Erişim Tarihi: 12.05.2013)

EMİE Bernard,
http://tobb.org.tr/UlkeRehberi/Documents/Ulkeler/fransa/fransa_yatirim_ajansi.pdf (Erişim Tarihi: 15.08.2013)

EuroBarometer 69, “The European Union: Today and Tomorrow”, European Commission, 2008,
http://www.abgs.gov.tr/abis/files/files/dosyalar/2008_eurobarometer_bahar_eb69_t_r_nat.pdf (Erişim Tarihi: 13.08.2013)

EUROCHAMBERS,
<http://tobb.org.tr/AvrupaBirligiDairesi/Sayfalar/Eurochambers.html> (Erişim Tarihi: 14.08.2013)

EXPO Zaragoza 2008. <http://www.expozaragozaturkey.org/tur/icerik.php?no=7> (Erişim Tarihi: 16.05.2013)

EXPO Zaragoza 2008, <http://www.expozaragozaturkey.org/tur/icerik.php?no=12> (Erişim Tarihi: 16.05.2013)

Genelkurmay Başkanlığı Resmi İnternet Sayfası,
http://www.tsk.tr/4_uluslararası_iliskiler/4_2_tsk_askeri_egitim_ve_isbirligi_faaliyetleri/konular/askeri_egitim_isbirligi_faaliyet_konulari.htm. (Erişim Tarihi: 13.05.2013)

Genelkurmay Başkanlığı Resmi İnternet Sayfası,
http://www.tsk.tr/4_uluslararası_iliskiler/4_5_ataselikler/ataselikler.htm (Erişim Tarihi: 13.05.2013)

Genelkurmay Başkanlığı Resmi İnternet Sayfası,
http://www.tsk.tr/4_uluslararası_iliskiler/4_2_tsk_askeri_egitim_ve_isbirligi_faaliyetleri/konular/misafir_askeri_personel_bilgileri.htm (Erişim Tarihi: 13.05.2013)

Genelkurmay Başkanlığı Resmi İnternet Sayfası,
http://www.tsk.tr/4_uluslararası_iliskiler/4_1_turkiyenin_barisi_destekleme_harekatin_a_katkilari/konular/turk_silahli_kuvvetlerinin_bolge_barisina_yaklasimi.htm (Erişim Tarihi: 13.05.2013)

Hayatlar Kesişirken, <http://www.trt.net.tr/trtabprojeofisi/projeler.aspx> (Erişim Tarihi: 15.05.2013)

Hayatlar Kesişirken,
http://www.trt.net.tr/medya1/digistateensmedya/stratejimedya/dokumanlar/HAYATLAR_KESISIRKENTANITIMKITAP.pdf. (Erişim Tarihi: 15.05.2013)

Institut du Bosphore, <http://www.tusiad.org.tr/etkilesim/turkiyenin-tanitimina-katki/institut-du-bosphore/> (Erişim Tarihi: 15.05.2013)

INTERACT: AB-Fransa-Türkiye Üniversite Diyalogu, <http://www.euractiv.com.tr/ab-fonlari/article/interact-ab-fransa-turkiye-universite-diyalogu>, (Erişim Tarihi: 15.05.2013)

İstanbul Kültür Sanat Vakfı, “Fransa’da Türk Mevsimi”,
<http://www.iksv.org.tr/fransadaturkmevsimi> (Erişim Tarihi: 15.05.2013)

Kültür ve Turizm Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.kulturturizm.gov.tr/TR,22959/kurulus-amaci-ve-gorevleri.html>, (Erişim Tarihi: 10.05.2013)

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Dış İlişkiler ve AB Koordinasyon Dairesi Başkanlığı Resmi İnternet Sayfası, <http://disiliskiler.kulturturizm.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 11.05.2013)

Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.tanitma.gov.tr/TR,22527/gorevleri.html> (Erişim Tarihi: 11.05.2013)

Medeniyetler İttifakı Resmi İnternet Sayfası,
http://www.medeniyetlerittifaki.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=14&Itemid=17 (Erişim Tarihi: 19.05.2013)

Milli Eğitim Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası,
http://sgb.meb.gov.tr/Str_yon_planlama_V2/MEBStratejikPlan.pdf (Erişim Tarihi: 10.05.2013)

Milli Eğitim Bakanlığı Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü Resmi İnternet sayfası, <http://abdiqm.meb.gov.tr/www/tarihcemiz/icerik/16> (Erişim Tarihi: 10.05.2013)

Milli Eğitim Bakanlığı 2012-2013 İstatistikleri, http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb_istatistikleri_orgun_egitim_2012_2013.pdf, (Erişim Tarihi: 10.05.2013)

ÖZTÜRK ERSOY Tuğçe, Dış Politikada Etkin Unsur: Kamu Diplomasisi ve Türkiye'nin Kamu Diplomasi Etkinliği, <http://www.kamudiplomasisi.org/pdf/tugceersoyozturk.pdf>, (Erişim Tarihi: 06.05.2013)

Resmi Gazete, "Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü", Sayı 27478, 30 Ocak 2010. <http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/01/20100130.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2010/01/20100130.htm>, (Erişim Tarihi: 06.05.2013)

Resmi Gazete, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2007/12/20071208-1.htm>, (Erişim Tarihi:19.05.2013)

ŞİMŞEK Ömer , Küresel İletişim Çağında Kamu Diplomasisi, <http://www.tuicakademi.org/index.php/kategoriler/turk-dis-politikasi/1220-kuresel-iletisim-caginda-kamu-diplomasisi>, (Erişim Tarihi: 06.05.2013)

T.C. Dışişleri Bakanlığı Resmi İnternet Sayfası, <http://www.mfa.gov.tr/mevzuat.tr.mfa>, (Erişim Tarihi: 06.05.2013)

T.C. Dışişleri Bakanlığı, Resmi İnternet Sayfası, <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-fransa-siyasi-iliskileri.tr.mfa>, (Erişim Tarihi: 14.05.2013)

T.C. Dışişleri Bakanlığı, Resmi İnternet Sayfası, <http://www.mfa.gov.tr/turk-kultur-merkezleri-turk-dili-ve-edebiyati-bolumleri-ve-turkce-egitim-merkezleri.tr.mfa>, (Erişim Tarihi: 16.10.2013)

T.C. Dışişleri Bakanlığı, "Türkiye-İspanya Siyasi İlişkileri", <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-ispunya-siyasi-iliskileri.tr.mfa>, (Erişim Tarihi: 16.05.2013)

T.C. Dışişleri Bakanlığı, Medeniyetler İttifakı, <http://www.mfa.gov.tr/medeniyetler-ittifaki-girisimi.tr.mfa> (Erişim Tarihi:19.05.2013)

T.C. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Resmi İnternet Sayfası, <http://kdk.gov.tr/faaliyetler/25> (Erişim Tarihi: 06.05.2013)

T.C. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Resmi İnternet Sayfası, <http://kdk.gov.tr/faaliyetler/kultur-ve-tanitim-faaliyetleri/i-list-turkey-programi/37> (Erişim Tarihi: 16.10.2013)

T.C. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Resmi İnternet Sayfası,

<http://kdk.gov.tr/faaliyetler/kultur-ve-tanitim-faaliyetleri/kardes-eli-belgeseli/38> (Erişim Tarihi: 16.10.2013)

T.C. Kamu Diplomasisi Koordinatörlüğü Resmi İnternet Sayfası,
<http://kdk.gov.tr/faaliyetler/kultur-ve-tanitim-faaliyetleri/turkiyenin-dostlari-belgeseli/39> (Erişim Tarihi: 16.10.2013)

The Edward R. Murrow Center of Public Diplomacy, What is Public Diplomacy,
<http://fletcher.tufts.edu/Murrow/Diplomacy> (Erişim tarihi: 06.04.2013)

TİKA Resmi İnternet Sayfası, <http://www.tika.gov.tr/> (Erişim Tarihi 10.05.2013)

TİKA Resmi İnternet Sayfası, <http://www.tika.gov.tr/tika-hakkinda/1> (Erişim Tarihi 10.05.2013)

TİKA Resmi İnternet Sayfası, <http://www.tika.gov.tr/faaliyet-alanlari/2> (Erişim Tarihi: 10.05.2013)

TOBB, <http://tobb.org.tr/Sayfalar/AmaciveYapisi.php> (Erişim Tarihi: 14.08.2013)

TOBB, <http://tobb.org.tr/AvrupaBirliqiDairesi/Sayfalar/Hakkimizda.php> (Erişim Tarihi: 14.08.2013)

TOBB, <http://tobb.org.tr/AvrupaBirliqiDairesi/Sayfalar/BrukselDT.php> (Erişim Tarihi: 14.08.2013)

TOBB, <http://tobb.org.tr/Uluslararasıİlkiler/Sayfalar/AnaSayfa.php> (Erişim Tarihi: 14.08.2013)

TOBB ülke duyuruları, <http://tobb.org.tr/UlkeRehberi/Sayfalar/fransa.php> (Erişim Tarihi: 15.08.2013)

TRT World, <http://www.trt.net.tr/Kurumsal/WorldTanitim.aspx>, (Erişim Tarihi: 09.05.2013)

Türk Kızılayı, Gazze İnsani Yardım Operasyonu Raporu,
http://www.kizilay.org.tr/dosyalar/1367915273_030513_Gazze_Insani_Yardim_Operasyonu.pdf (Erişim Tarihi: 12.05.2013)

Türk Kızılayı Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.kizilay.org.tr/kurumsal/sayfa.php?t=6> (Erişim Tarihi: 12.05.2013)

Türk Kızılayı Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.kizilay.org.tr/kurumsal/sayfa.php?t=-Kurumsal-Tarihcemiz>, (Erişim Tarihi: 12.05.2013)

Türkiye Bursları Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.turkiyeburslari.gov.tr/index.php/tr/sss-2> (Erişim Tarihi: 12.05.2013)

Türkiye Bursları Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.turkiyeburslari.gov.tr/index.php/tr/turkiye-burslari/burs-programlari> (Erişim Tarihi: 12.05.2013)

Türkiye Cumhuriyeti İle İspanya Krallığı Arasında Kültür Merkezleri Kurulması ve Bu Merkezlerin Faaliyeti Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun, <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5008.html> (Erişim Tarihi, 16.05.2013)

Türkiye Haftası, <http://www.turkey-europeweek.org/tr/aims.htm> (Erişim Tarihi: 16.05.2013)

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.trt.net.tr/Kurumsal/Tarihce.aspx>, (Erişim Tarihi: 08.05.2013)

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.trt.net.tr/Kurumsal/Gorevlerimiz.aspx>, (Erişim Tarihi: 08.05.2013)

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.trt.net.tr/Kurumsal/TelevizyonTanitim.aspx>, (Erişim Tarihi: 08.05.2013)

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Resmi İnternet Sayfası, <http://www.trt-world.com/trtworld/Generic/SayfaTasarimiGoster.aspx?TaslakKodu=d50ae4b6-94cc-4b96-9df7-7c071bb88372&dil=en>, (Erişim Tarihi: 08.05.2013)

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.trt.net.tr/trtabprojeofisi/default.aspx>, (Erişim Tarihi: 09.05.2013)

TÜSİAD, <http://www.tusiad.org.tr/tusiad/temsilcilik-ve-burolar/tusiad-paris-buros/> (Erişim Tarihi: 15.08.2013)

TÜSİAD, Resmi İnternet Sayfası, <http://www.tusiad.org.tr/tusiad/tusiadin-vizyonu/> (Erişim Tarihi: 15.08.2013)

Ulusal Ajans Resmi İnternet Sayfası, <http://www.ua.gov.tr/kurumsal/misyon-ve-vizyon> (Erişim Tarihi: 10.05.2013)

Ulusal Ajans Resmi İnternet Sayfası, <http://www.ua.gov.tr/programlar/hayatboyu-%C3%B6%C4%9Frenme-program%C4%B1>, (Erişim Tarihi: 10.05.2013)

YILMAZ Sait, Değişen Diplomasi Anlayışı ve Türkiye,
<http://www.beykent.edu.tr/WebProjects/Uploads/yilmaz-eylul-09.pdf>, (Erişim Tarihi: 06.05.2013)

Yunus Emre Enstitüsü Resmi İnternet Sayfası,
http://yunusemreenstitusu.org/turkiye/index.php?lang=tr&page=67&anllicat_2=0&anlilitm_2=5 (Erişim Tarihi: 11.05.2013)

Yunus Emre Enstitüsü Resmi İnternet Sayfası,
http://yunusemreenstitusu.org/turkiye/index.php?lang=tr&page=68&anllicat_1=0&anlilitm_1=1, (Erişim Tarihi: 11.05.2013)

Yunus Emre Enstitüsü Resmi İnternet Sayfası,
http://yunusemreenstitusu.org/turkiye/index.php?lang=tr&page=66&anllicat_1=0&anlilitm_1=1 (Erişim Tarihi: 11.05.2013)

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Resmi İnternet Sayfası,.
<http://www.ytb.gov.tr/index.php/mali-destekler.html> (Erişim Tarihi: 12.05.2013)

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Resmi İnternet Sayfası,
<http://www.ytb.gov.tr/index.php/kurumsal/hakkimizda.html> (Erişim Tarihi:
12.05.2013)

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Resmi İnternet Sayfası, "Paris'te
Anadolu Festivali Düzenlendi" [http://www.ytb.gov.tr/index.php/2012-yili-
calismalari/815-2012100201-2.html](http://www.ytb.gov.tr/index.php/2012-yili-calismalari/815-2012100201-2.html), (Erişim Tarihi: 15.05.2013)

